

HRD JOURNAL

■ ■ ISSN : 3027-6918 (Online)
VOLUME 15. NUMBER 2.

■ ■ ■ ■ DECEMBER 2024

*Department of Educational Administration,
Faculty of Education, Burapha University, Thailand*

Editor in Chief

Assistant Professor Dr.Paratchanun Charoenarpornwattana

Advisory Board

Associate Professor Dr.Sadayu Teeravanitrakul

Assistant Editor

Dr.Jindapa Leeniwa

Dr.Phairin Thongpharp

Managing Editor

Onchira Bunyaphala

Editorial Board

Professor Dr.Katsunori Kaneko

Osaka City University, Japan

Associate Professor Dr.Ian Smith

Australia

Dr.Su'an Ding

Guangxi University for Nationalities, China

Dr.Guyu Li

Kunming University, China

Dr.Roger James Nippard

Foundations for the Future Charter Academy,
Canada

Professor Dr.Somsak Pantuwatana

Bangkok, Thailand

Distinguished Professor Dr.Jamnean Joungrakul

BLCI Group, Thailand

Associate Professor Dr.Chalong Tubsree

Chonburi, Thailand

Associate Professor Dr.Sumet Ngamkanok

Burapha University, Thailand

Assistant Professor Dr.Punniththa Mrazek

Burapha University, Thailand

Assistant Professor Dr.Noppadol Prammanee

Rajamangala University of Technology
Thanyaburi, Thailand

Assistant Professor Dr.Kampanart Kusirirat

Bansomdejchaopraya Rajabhat University,
Thailand

Assistant Professor Dr.Nuchsharat Nuchprayoon

Rajamangala University of Technology
Suvarnabhumi, Thailand

Assistant Professor Dr.Teetut Tresirichod	Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Thailand
Assistant Professor Dr.Nakhon Lalognum	Burapha University, Thailand
Assistant Professor Dr.Weerapun Panich	Burapha University, Thailand
Assistant Professor Dr.Thitichai Ruckbumrung	Burapha University, Thailand
Assistant Professor Dr.Sarun Phibanchon	Burapha University, Thailand
Assistant Professor Dr.Parinya Ruangtip	Burapha University, Thailand
Assistant Professor Dr.Kasemsan Panitcharoen	Burapha University, Thailand
Assistant Professor Dr.Tharn Thongngok	Chiangmai University, Thailand
Assistant Professor Dr.Rapin Chuchuen	Ratchathani University, Thailand
Acting Sub. Lieutenant Dr.Krisada Surumpai	Burapha University, Thailand
Dr.Saratid Sakulkoo	Nongkhai, Thailand
Dr.Pathawut Rakklin	Burapha University, Thailand
Dr.Pakkanat Chanthanavaranont Sompongdam	Burapha University, Thailand
Dr.Nuttchana Futemwong	Burapha University, Thailand
Dr.Panus Junsrithong	Burapha University, Thailand
Dr.Nathapob Somkid	Burapha University, Thailand
Dr.Samita Klinpong	Rangsit University, Thailand
Dr.Mesith Chaimanee	Shinawatra University, Thailand
Dr. Nart Nontasak	Chonburi, Thailand
Dr.Chalerm Sri Chantarathong	Chonburi, Thailand
Dr.Boonlada Kunavetchacij	Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Dr.Sanon Anantanand	Burapha University, Thailand
Dr.Karuna Seechompoo	Rambhai Barni Rajabhat University, Thailand
Dr.Krisana Kimlengchiu	Rajamangala University of Technology Krungthep, Thailand
Dr.Phattharamanat Sritrakul	Chiangmai University, Thailand
Dr.Pittaya Piromon	Chonburi, Thailand
Dr.Pattakorn Varayonpinit	Chonburi, Thailand

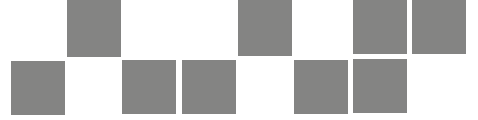
**Department of Educational Administration,
Faculty of Education,
Burapha University,
Thailand**

Contents

Editorial

Articles

	Page
<p>การพัฒนาการอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน</p> <p>ศิริกานต์ ผ่องสุข, บุญรัตน์ แผลงศรี</p>	8
<p>การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่</p> <p>ภัทรมนัส ศรีตระกูล</p>	28
<p>การบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1</p> <p>ณัฐกานต์ โกจันทิก, ปุณณัฐ มาเชค, สุเมธ งามกนก, สมพงษ์ ปั่นทุ่น</p>	48
<p>การพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย</p> <p>ชุลวัฒน์ ปุบบางกระดี, วิชัย สีสุด, สุกัญญา แซ่ม้อย, รักจิต สุทธิพงษ์</p>	69
<p>ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1</p> <p>เมธาวิ กาญจนศรี, ประยูร อิมสวาสดี, สุเมธ งามกนก</p>	89
<p>การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา</p> <p>กรณีศึกษา: จังหวัดพิษณุโลก</p> <p>พิชญาภา ยวงสร้อย</p>	110
<p>Guidelines on Home-Based Learning for Improving the Body-Mass Index and Achievement of International Primary School Students in Bangkok, Thailand</p> <p>Adam S. Buchanan, Montien Chomdokmai</p>	125

HRD

JOURNAL

Editorial

วารสาร HRD Journal มีขอบเขตในการตีพิมพ์บทความวิจัย และบทความวิชาการ เกี่ยวกับศาสตร์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การจัดการ การศึกษา และการบริหาร การศึกษา โดยวารสาร HRD Journal เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อให้เป็นแหล่งในการตีพิมพ์และเผยแพร่บทความที่มีมาตรฐานและคุณภาพในระดับสากล

การดำเนินการวารสารที่ผ่านมาได้รับการยอมรับจากนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและในระดับนานาชาติ โดยจะเห็นได้ว่า วารสาร HRD Journal มีบทความทั้งจากนักวิชาการชาวไทย และชาวต่างชาติ ทำให้สามารถกล่าวได้ว่า วารสารได้รับการตอบรับที่ดีในระดับสากล และในวงวิชาการ

ในฉบับนี้ คือ ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (Vol. 15 No.2 (2024): HRD Journal Vol.15 No.2 (July - December 2024) นั้น วารสาร HRD Journal ได้ตีพิมพ์บทความ จำนวนทั้งสิ้น 7 บทความ ประกอบด้วยบทความเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ การบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาการอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือก การพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และบทความภาษาอังกฤษ เกี่ยวกับ Home-Based Learning for Improving the Body-Mass Index and Achievement of International Primary School Students

โดยวารสาร HRD Journal มีความยินดีเปิดรับบทความที่มีคุณภาพจากนักวิชาการ นักวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารจะสามารถก้าวขึ้นเป็นผู้นำในดำนวารสารวิชาการในอนาคตต่อไป

Editor in Chief

Paratchanun Charoenarpornwattana, Ph.D.

การพัฒนาการอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน

The Development of Online Training with Mobile Applications Using Inquiry-Based Training Process to Enhance Supervisors' Knowledge of Providing Positive Feedback

Received: 1 July 2024

Revised: 22 July 2024

Accepted: 30 July 2024

ติรกันต์ ผ่องสุข, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
บุญรัตน์ แผลงศร, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานระดับหัวหน้างาน จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) โมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง การให้คำแนะนำเชิงบวก 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมออนไลน์แอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก ผลการวิจัยพบว่า 1) โมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง การให้คำแนะนำเชิงบวก มีผลประเมินคุณภาพสื่อและแอปพลิเคชัน โดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยในระดับดีมาก ($M = 4.69$, $S.D. = 0.41$) 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง การให้คำแนะนำเชิงบวก มีคะแนนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง การให้คำแนะนำเชิงบวก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.78$, $S.D. = 0.25$)

คำสำคัญ: โมบายแอปพลิเคชัน, การฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้, คำแนะนำเชิงบวก

Abstract *The objectives of this research are to 1) Develop online training using mobile applications. Using an inquiry-based training process to develop knowledge about giving positive advice to supervisors. 2) Study the results of online training using mobile applications. Using an inquiry-based training process to develop knowledge about giving positive advice to supervisors. 3) Study the satisfaction of supervisors. Participants towards online training with mobile applications about giving positive advice the sample group consisted of 32 employees at the supervisory level. The research tools were 1) Mobile applications. Using an inquiry-based training process on giving positive advice. 2) Online training application achievement measurement model. Using an inquiry-based training process on providing positive advice 3) Questionnaire on participants' satisfaction with online training using mobile applications. About giving positive advice The results of the research found that 1) mobile applications using an inquiry-based training process on giving positive advice. There are results for evaluating the quality of media and applications by experts the average was at a very good level ($M = 4.69$, $S.D. = 0.41$). 2) Measurement of achievement of online training participants using mobile applications using an inquiry-based training process on giving positive advice. Scores after the training were higher than before the training with statistical significance at the .01 level. 3) Level of participants' satisfaction with online training using mobile applications. Using the training process Search for knowledge about giving positive advice. Overall it was at the highest level ($M = 4.78$, $S.D. = 0.25$).*

Keywords: Mobile application, Inquiry-based training, Positive feedback

บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาบุคลากรด้วยกระบวนการฝึกอบรม โดยส่วนใหญ่ยังคงใช้การบรรยายจากวิทยากรเป็นหลัก ผู้เข้าอบรมมีบทบาทเพียงเป็นผู้รับฟังและขาดโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นอกจากนี้ การกำหนดเวลาในการอบรมมักไม่สอดคล้องกับภาระหน้าที่ของผู้เข้าอบรม ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับกับการปฏิบัติงานจริงได้ อีกทั้งยังไม่มีการติดตามผลหลังการอบรม จึงทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรในปัจจุบัน โดยพนักงานที่มีอายุงานเกินกว่า 3 ปี แต่ยังคงระดับตำแหน่งเดิม ไม่มีการปรับเปลี่ยนขั้น ซึ่งขั้นตอนการปรับเปลี่ยนขั้นเลื่อนตำแหน่งต้องมีการประเมินผลงานและความสามารถด้านการบริหารจัดการ โดยผลการประเมินปฏิบัติงานของระดับหัวหน้างาน ใช้หลักความสามารถด้านการบริหารจัดการ Managerial Competency 5 ด้าน ได้แก่ 1) Leadership ภาวะผู้นำ 2) Coaching การสอนงาน 3) Planning and Organization การวางแผนและการจัดการ 4) Problem-Solving and Decision Making การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และ 5) Management People and Performance

การบริหารจัดการบุคลากรและประสิทธิภาพ โดยค่าเฉลี่ยผลการประเมินหัวหน้างานจำนวน 37 คน ประจำปี 2565 (Rating scale) มีดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ ค่าเฉลี่ย 3.53 2) การสอนงาน ค่าเฉลี่ย 3.92 3) การวางแผนและการจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.81 4) การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ค่าเฉลี่ย 3.81 และ 5) การบริหารจัดการบุคลากรและประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 3.76 จะเห็นได้ว่า ด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินต่ำกว่าด้านอื่น ๆ (อ้างอิงข้อมูลผลการประเมินจากฝ่ายทรัพยากรบุคคลบริษัทมหาชน แห่งหนึ่ง ประกอบกิจการด้านการผลิตและจำหน่ายเครื่องกรองน้ำ, 2566) โดยความสามารถหรือสมรรถนะของทรัพยากรบุคคลหรือคำว่า Competency ซึ่งหมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคล มีผลต่อความสำเร็จของงานที่ทำได้ดีกว่ามาตรฐาน และต้องเป็นสิ่งที่สามารถเพิ่มพูนได้ด้วยวิธีการฝึกอบรม (Chandler, 2000)

ในสภาพการฝึกอบรมบุคลากรในปัจจุบัน พบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นจากผู้จัดการฝึกอบรมและผู้เข้าอบรม ซึ่งปัญหาที่พบเจอจากการเข้าสังเกตการณ์ และสอบถามความคิดเห็นจากผู้เข้าอบรม สรุปได้ดังนี้ 1) ปัญหาสื่อที่ใช้ไม่น่าสนใจ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าอบรม 2) ปัญหาผู้เข้ารับการอบรมไม่มีส่วนร่วมกับกิจกรรม เป็นการนั่งเรียนเพื่อรับรู้เนื้อหา 3) ปัญหาผู้เข้ารับการอบรมที่มีภาระหน้าที่การปฏิบัติงาน ทำให้บางครั้งไม่สะดวกเข้าอบรมตามเวลาที่สถาบันกำหนด ซึ่งการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพนั้นย่อมต้องมีการจัดการฝึกอบรมอยู่เสมอ แต่จะใช้วิธีการอบรมแบบเดิม ๆ โดยการเข้าห้องอบรม ก็เป็นปัญหาที่ผู้เข้าอบรมไม่สะดวกตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น และในปัจจุบันการเข้ามาของเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้รูปแบบการเรียนรู้และการสอนต้องปรับเปลี่ยนตาม ผู้เรียนในยุคปัจจุบันมีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูลและการสื่อสาร จึงเป็นโอกาสที่ดีในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมในรูปแบบของการฝึกอบรมออนไลน์ เพราะการฝึกอบรมออนไลน์เป็นการเรียนการสอนที่นำเสนอเนื้อหาผ่านระบบออนไลน์ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป หรือไม่มีการเรียนการสอนในชั้นเรียนเลย เป็นการสื่อสารแลกเปลี่ยนเนื้อหาสาระต่าง ๆ จะเกิดขึ้นบนสภาพแวดล้อมแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Yanuschika, Pakhomova and Batbold, 2015)

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567) สรุปข้อมูลในปี 2567 ไตรมาสที่ 1 มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสูงถึง 59.0 ล้านคน และมีผู้ใช้โทรศัพท์มือถืออยู่ที่ 62.9 ล้านคน เมื่อพิจารณาแนวโน้มการใช้งานโทรศัพท์มือถือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 94.7 ในปี 2566 (ไตรมาส 1) เป็นร้อยละ 95.4 ในปี 2567 (ไตรมาส 1) และผลการสำรวจผู้มีงานทำจำแนกตามสภาพการทำงาน ลูกจ้างเอกชนใช้โทรศัพท์มือถือสูงถึง 99.3% เห็นได้ว่า ประชากรส่วนใหญ่มีการใช้งานโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวันในการสืบค้นหาความรู้ ข้อมูล การติดต่อสื่อสาร การเข้ามาของเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ต้องมีการปรับเปลี่ยนตาม ผู้เรียนในยุคปัจจุบันมีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูลและการสื่อสาร จึงเป็นโอกาสที่ดีในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา เครื่องมือที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการนี้ได้คือ การใช้แอปพลิเคชันบนมือถือหรือโมบายแอปพลิเคชัน เป็นซอฟต์แวร์ประเภทหนึ่งที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้งานบนอุปกรณ์พกพา ทำหน้าที่คล้ายโปรแกรมที่อยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่มีขนาดเล็กกว่า ใช้งานได้ง่าย (Digimusketeers, 2566) สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ซึ่งในปัจจุบันมีให้เลือกใช้อย่างหลากหลายและเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น การเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่ว่าจะอยู่ที่บ้าน บนท้องถนน หรือในสถานที่ต่าง ๆ และยังช่วยลดการใช้ทรัพยากร เช่น กระดาษ หนังสือ เครื่องเขียน หมึกพิมพ์ สามารถใช้เทคโนโลยีที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้แบบอินเทอร์แอคทีฟได้ เช่น การใช้เกมหรือการทำแบบฝึกหัด เพื่อกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน รวมไปถึงการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับความต้องการและระดับความสามารถของผู้เรียนได้ เช่น การจัดเรียงเนื้อหาตามระดับความยากง่าย หรือการปรับปรุงเนื้อหาที่ทันสมัยอยู่เสมอ สามารถรับข้อมูลและอัปเดตข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทำให้กระบวนการฝึกอบรมเป็นไปได้อย่างต่อเนื่องตามความสะดวกของผู้เรียนเอง

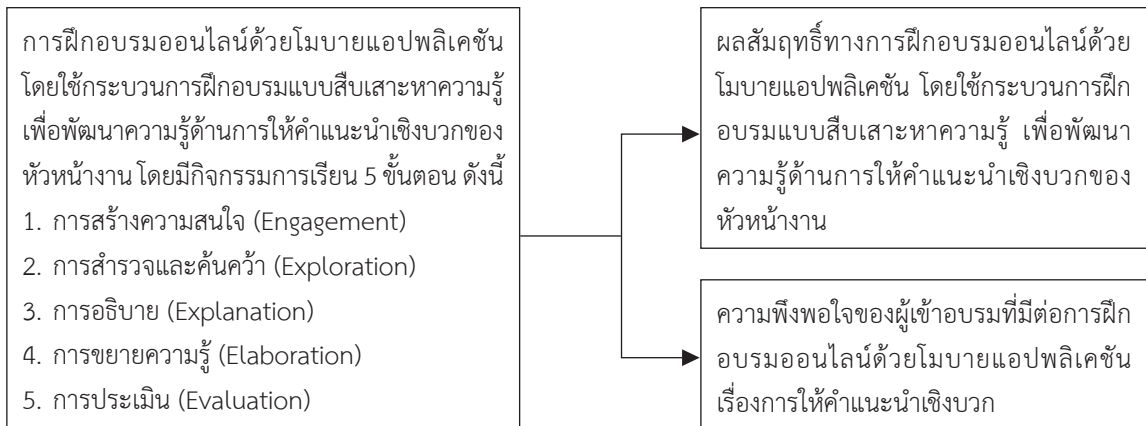
กระบวนการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning: IBL) เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสแก่ผู้เรียนในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนคอยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เป็นอย่างดี (ณัฐวุฒิ ศิริระชา, ภัทรภร ชัยประเสริฐ และเชษฐศิริสวัสดิ์, 2564) กระบวนการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน มีดังนี้ 1) ผู้สอนสร้างความสนใจโดยการใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถามหรือประเด็นการศึกษาอย่างมีทิศทาง 2) สำรวจและค้นหา โดยผู้เรียนวางแผนกำหนดแนวทางในการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล 3) อธิบายและลงข้อสรุป โดยผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้อภิปรายและสรุปผล 4) ขยายความรู้ โดยผู้เรียนศึกษาความรู้เพิ่มเติม โดยนำความรู้ที่ได้ไปเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ 5) ประเมินความรู้ โดยผู้สอนประเมินความรู้จากการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน ว่ามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากน้อยเพียงใด

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการฝึกอบรมด้วยโมบายแอปพลิเคชันร่วมกับการนำกระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อเพิ่มระดับความรู้ทางด้านการให้คำแนะนำเชิงบวก ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานบุคลากรในองค์กร เพื่อให้เกิดบรรยากาศในทางสร้างสรรค์ การยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น โดยการออกแบบเนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรมจะตอบสนองต่อความต้องการของทางบริษัทฯ เนื่องจากเนื้อหาที่มีส่วนที่ตรงกับสมรรถนะหลักของทางบริษัทฯ รวมไปถึงศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมออนไลน์และการใช้งานแอปพลิเคชัน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ในเนื้อหาอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. พัฒนาการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน
2. ศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน
3. ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน

กรอบแนวคิดงานวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย

ผู้เข้าอบรมมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน มีคะแนนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญที่ .01

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานของบริษัทมหาชนแห่งหนึ่ง ประกอบกิจการด้านการผลิตและจำหน่ายเครื่องกรองน้ำ มีพนักงานจำนวน 200 คนขึ้นไป

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานระดับหัวหน้างาน ประกอบไปด้วย หัวหน้างานสายงานการตลาด จำนวน 7 คน สายงานบริหารงานบุคคล จำนวน 11 คน สายงานปฏิบัติการ 3 สายงานบริหาร 4 และสายงานเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 7 คน รวมทั้งหมด 32 คน ได้มาโดยการใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

- การฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก

- ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โมบายแอปพลิเคชันโดยกระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง การให้คำแนะนำเชิงบวก
2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมออนไลน์แอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

โมบายแอปพลิเคชัน มีขั้นตอนสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การฝึกอบรมออนไลน์ 2) การออกแบบแผนการฝึกอบรมออนไลน์ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกอบรมออนไลน์ 4) ขั้นตอนการสร้างสื่อที่ใช้ในการอบรมออนไลน์ 5) การให้คำแนะนำเชิงบวก และ 6) กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้
2. ออกแบบร่างแผนการฝึกอบรมออนไลน์ โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยแผนการอบรมออนไลน์มีทั้งหมด 4 ครั้ง
3. นำแบบร่างแผนการฝึกอบรมออนไลน์ ให้วิทยากรด้านการพัฒนาบุคลากรของบริษัทฯ เอกชน แห่งหนึ่ง ตรวจสอบเนื้อหาและกิจกรรมในการอบรม จำนวน 2 ท่าน และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แผนการฝึกอบรมออนไลน์
4. นำแบบร่างแผนการฝึกอบรมออนไลน์ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของแผนการฝึกอบรมออนไลน์ในด้านเนื้อหา ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และด้านกระบวนการฝึกอบรม โดยผลการประเมินคุณภาพแผนการฝึกอบรมออนไลน์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($M = 4.64$, $S.D. = 0.49$)
5. นำแผนการฝึกอบรมออนไลน์ไปพัฒนาสื่อและกิจกรรม โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดการออกแบบของ ADDIE Model (Seels and Glasgow, 1998) มาใช้ในการพัฒนาสื่อและโมบายแอปพลิเคชัน โดยมีลำดับ 5 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ (Analysis)

- วิเคราะห์ผู้เข้าอบรม กำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือพนักงานระดับหัวหน้างาน ในสายงาน การตลาด สายงานทรัพยากรบุคคล สายงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ของบริษัทฯ เอกชนแห่งหนึ่ง จำนวน 32 คน
- วิเคราะห์เนื้อหา โดยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาออกเป็น 3 บทเรียน ได้แก่ 1) ความหมายของการให้คำแนะนำเชิงบวก 2) การให้คำแนะนำเชิงบวกกับลูกน้องแต่ละประเภท 3) เทคนิค การให้คำแนะนำเชิงบวก

5.2 การออกแบบ (Design)

- ศึกษาเอกสารและขั้นตอนการออกแบบสื่อโมชันกราฟิก

- ร่างสตอรี่บอร์ดของ 3 บทเรียน โดยการระบุคำบรรยาย ภาพประกอบ การเลือกใช้ตัวละคร เสียงประกอบ รูปแบบการจัดวางสื่อ และเทคนิคอื่น ๆ เพื่อให้สื่อมีความน่าสนใจ

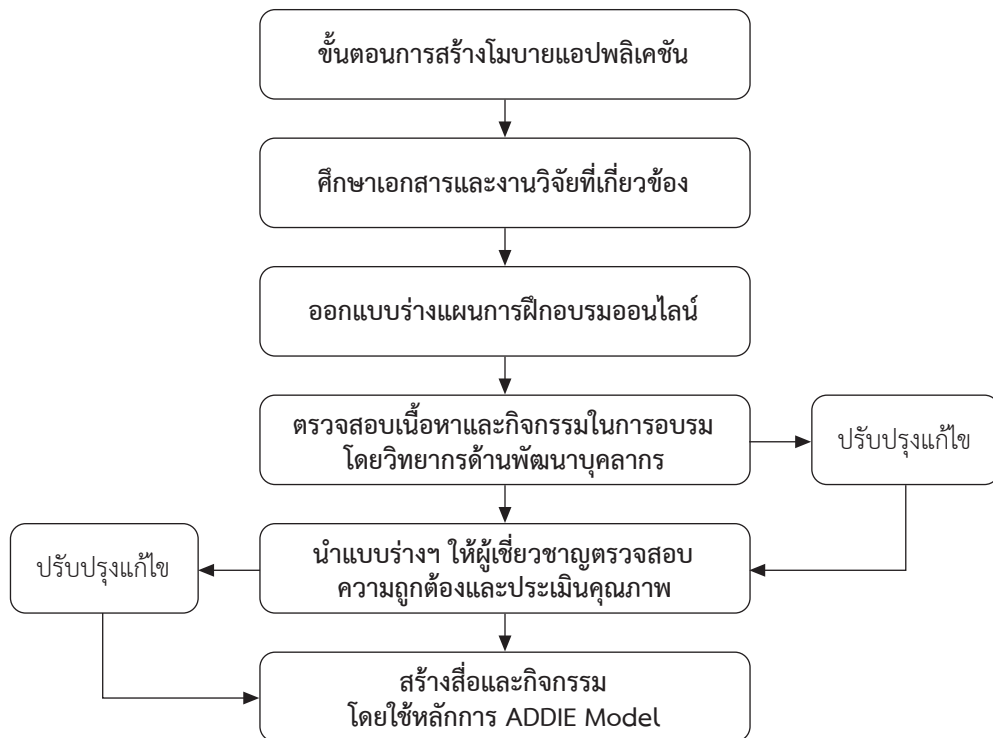
5.3 การพัฒนา (Development) โดยแบ่งการพัฒนาการสื่อโมชันกราฟิกและการพัฒนาแอปพลิเคชัน มีรายละเอียดดังนี้

- การพัฒนาสื่อโมชันกราฟิก มี 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1) นำแบบร่างสตอรี่บอร์ด สร้างสื่อโมชันกราฟิก 2) บันทึกเสียงบรรยาย 3) นำเสียงบรรยายวางตามตำแหน่ง 4) เพิ่มข้อความประกอบปรับขนาดและสีของข้อความให้เหมาะสม 5) เพิ่มเสียงประกอบเพื่อให้น่าสนใจ 6) ตรวจสอบความถูกต้องของสื่อโมชันกราฟิก 7) นำสื่อโมชันกราฟิกที่สร้างเสร็จแล้วอัปโหลดในโปรแกรม YouTube เพื่อใช้ในการประเมินและทดลองใช้ 8) นำสื่อโมชันกราฟิกไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อให้ข้อเสนอแนะนำมาปรับปรุงสื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไข

- การพัฒนาแอปพลิเคชัน มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการพัฒนาแอปพลิเคชันจากเอกสารและเว็บไซต์ Wix.com 2) กำหนดโครงสร้างแอปพลิเคชัน 3) ออกแบบหน้าจอสำหรับนำทาง 4) นำสื่อโมชันกราฟิก และกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม อัปโหลดเข้าระบบของแอปพลิเคชัน และตั้งค่าให้สามารถใช้งานได้จริง

5.4 การนำไปใช้ (Implementation) ทดสอบการใช้งานของโมบายแอปพลิเคชัน ตรวจสอบความถูกต้อง การเชื่อมโยงของเนื้อหาและกิจกรรม ทดสอบการใช้งานโมบายแอปพลิเคชันเพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้งานและการเชื่อมโยงของกิจกรรม และนำมาปรับปรุงแก้ไข

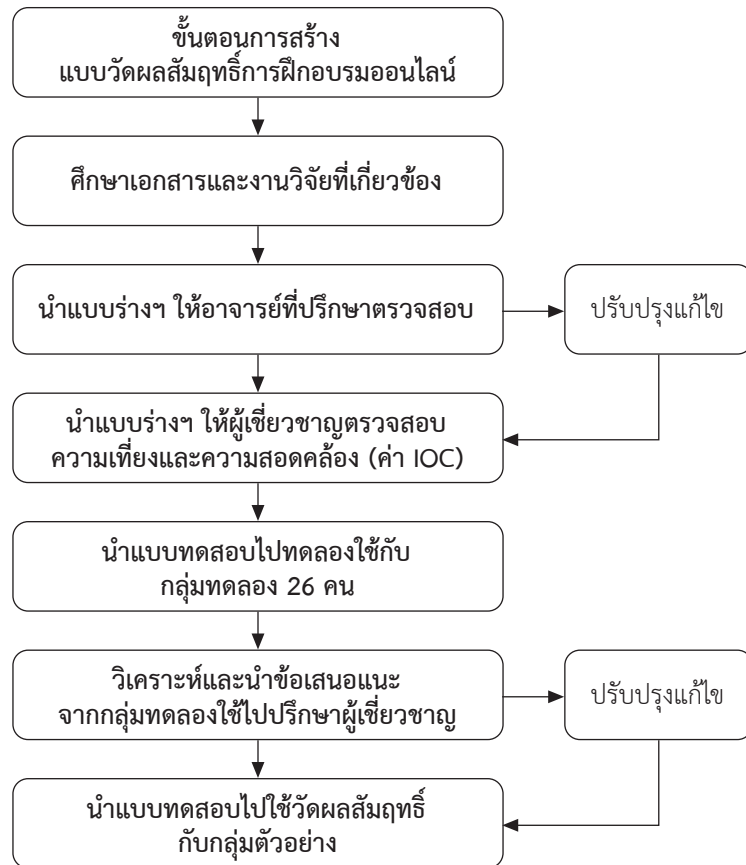
5.5 ประเมินผล (Evaluation) สร้างแบบประเมินคุณภาพเครื่องมือโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง การให้คำแนะนำเชิงบวก ด้วยเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ใช้เกณฑ์แบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ หัวข้อในการประเมิน ดังนี้ 1) ด้านการออกแบบสื่อ 2) ด้านแอปพลิเคชัน และ 3) ด้านการเชื่อมโยง (ผลการประเมินรายละเอียดตามตารางที่ 1)

แผนผังที่ 1 แสดงขั้นตอนการสร้างโมบายแอปพลิเคชัน

แบบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมออนไลน์ มีขั้นตอนสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง กำหนดวัตถุประสงค์และระดับความรู้ที่ต้องการวัดผล ผู้วิจัยเลือกใช้ตารางคุณสมบัติข้อสอบ Cognitive Domain (Anderson & Krathwohl, 2001) ข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
2. นำแบบร่างแบบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมออนไลน์ ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบร่างแบบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมออนไลน์ ประเมินคุณภาพด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่น้อยกว่า 0.5 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้
4. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่มีคุณสมบัติเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 26 คน เพื่อนำมาคิดค่าคะแนนแบบอิงเกณฑ์ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยง โดยใช้โปรแกรมช่วยวิเคราะห์ข้อสอบ (ปรกรณ์ ประจัญบาน, 2541)
5. นำผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะจากกลุ่มทดลองใช้นี้ ไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ และนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงข้อสอบ
6. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วนำไปใช้วัดผลสัมฤทธิ์กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

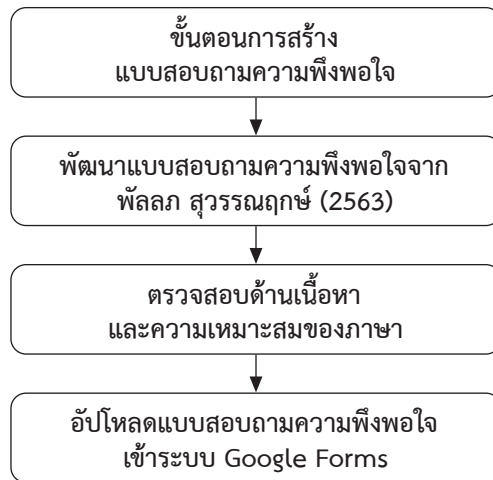
แผนผังที่ 2 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมออนไลน์

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน มีขั้นตอนสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมออนไลน์ ที่มีต่อการใช้งานโมบายแอปพลิเคชัน เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก โดยพัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจของ พัลลภ สุวรรณฤกษ์ (2563) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ 1) ด้านการใช้งานแอปพลิเคชัน: เนื้อหา, รูปแบบแอปพลิเคชัน, สื่อการเรียนรู้, กิจกรรม, ประโยชน์ที่ได้รับ และ 2) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม: สิ่งที่น่าสนใจ, สิ่งที่ต้องปรับปรุง, บทเรียนที่ต้องการในครั้งถัดไป โดยใช้เกณฑ์แบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2. นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ทำการตรวจสอบทางด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้เมื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3. อัปโหลดแบบสอบถามความพึงพอใจเข้า Google Forms เพื่อใช้ในการประเมิน

แผนผังที่ 3 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างหัวหน้างาน จำนวน 32 คน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ควบคุมการทดลองด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลฝ่ายทรัพยากรบุคคลของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ระยะเวลาดำเนินการ 5 วัน

1.2 ผู้วิจัยประสานงานกับวิทยากรของบริษัทเอกชนที่ส่งหนังสืออนุญาต เพื่อขอความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลและการทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรมออนไลน์จำนวน 2 สัปดาห์ ตามแผนการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ ระยะเวลาดำเนินการ 3 วัน

2. ขั้นทดลอง

2.1 ผู้วิจัยส่งคู่มือขั้นตอนการใช้งานแอปพลิเคชัน รายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอบรมให้กับกลุ่มตัวอย่าง และอธิบายขั้นตอนการฝึกอบรมและการใช้งานโมบายแอปพลิเคชัน

2.2 ให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบความรู้ก่อนฝึกอบรม (Pre-test) และเริ่มกิจกรรมการฝึกอบรมออนไลน์ตามแผนที่กำหนดไว้ โดยใช้ระยะเวลา 14 วัน

2.3 ผู้วิจัยคอยเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำแก่ผู้เข้าร่วมอบรม และติดตามความคืบหน้าของผู้เข้าอบรมหากมีผู้เข้าอบรมไม่ได้เข้าฝึกอบรมตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

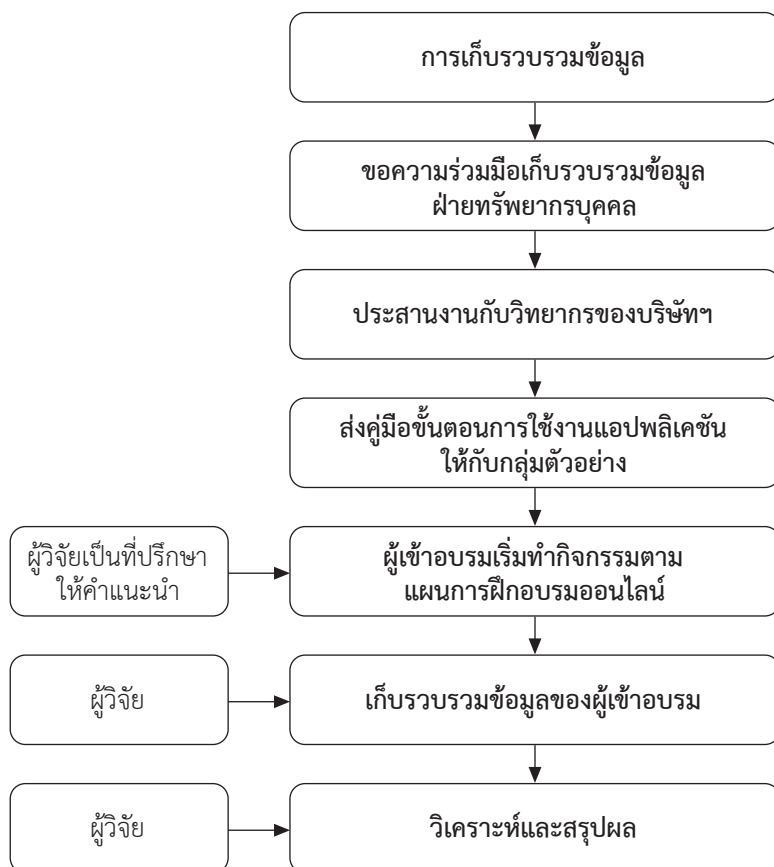
2.4 เมื่อถึงสัปดาห์สุดท้าย ผู้วิจัยต้องตรวจสอบว่าผู้เข้าอบรมได้ฝึกอบรมครบทุกแผนการอบรมและได้ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) รวมไปถึงการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมแล้ว จึงจะถึงวาระจบหลักสูตรการฝึกอบรมออนไลน์ เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก

2.5 เก็บรวบรวมข้อมูลของผู้เข้าอบรมซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาสรุปผลและวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป โดยผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการรวบรวมและสรุปผล เป็นระยะเวลา 7 วัน

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์

3.1 วิเคราะห์และสรุปผลจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์จากการฝึกอบรมออนไลน์

3.2 วิเคราะห์และสรุปผลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม

แผนผังที่ 4 แสดงขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1. พัฒนาการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน ผลการวิจัย พบว่า การประเมินคุณภาพสื่อและแอปพลิเคชันของการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพสื่อและโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก

ด้าน	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	M	S.D.	ระดับคุณภาพ
		1	2	3				
ด้านการ ออกแบบสื่อ	- เทคนิคการนำเสนอช่วยกระตุ้น	4	4	5	13	4.33	0.58	ดี
	ความสนใจของผู้เข้าอบรม							
	- ขนาดตัวอักษร สี และตำแหน่ง	4	5	4	13	4.33	0.58	ดี
	การจัดวาง							
	- ภาพกราฟิกและรูปแบบการ	4	5	5	14	4.67	0.58	ดีมาก
	เคลื่อนไหว							
	- ดนตรีประกอบ	5	5	4	14	4.67	0.58	ดีมาก
	- เสียงบรรยายชัดเจน	5	5	5	15	5.00	0.00	ดีมาก
ด้าน แอปพลิเคชัน	- การเลือกใช้ตัวละครในการ	5	5	5	15	5.00	0.00	ดีมาก
	ดำเนินบทเรียน							
	- การนำเสนอของสื่อเป็นไปอย่าง	5	5	5	15	5.00	0.00	ดีมาก
	ต่อเนื่อง							
รวมค่าเฉลี่ย						4.71	0.33	ดีมาก
ด้านการ เชื่อมโยง	- การติดตั้งและเข้าใช้งานได้ง่าย	5	4	4	13	4.33	0.58	ดี
	และสะดวก							
	- รูปแบบการนำทาง ปุ่มกด ไอคอน	5	5	4	14	4.67	0.58	ดีมาก
	- แอปพลิเคชันมีความเหมาะสม	5	5	4	14	4.67	0.58	ดีมาก
ด้านการ เชื่อมโยง	ต่อการใช้งาน							
	- โทณสีของหน้าจอแอปพลิเคชัน	5	5	5	15	5.00	0.00	ดีมาก
รวมค่าเฉลี่ย						4.66	0.43	ดีมาก
ด้านการ เชื่อมโยง	- การเชื่อมโยงในแต่ละหน้าของ	5	5	4	14	4.67	0.58	ดีมาก
	แอปมีความเหมาะสม							
	- การเชื่อมโยงบทเรียนกับกิจกรรม	5	4	5	14	4.67	0.58	ดีมาก
	ใช้งานได้สะดวก							
ด้านการ เชื่อมโยง	- การประมวลผลมีความรวดเร็ว	4	5	5	14	4.67	0.58	ดีมาก
รวมค่าเฉลี่ย						4.67	0.58	ดีมาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด						4.69	0.41	ดีมาก

จากตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพสื่อและแอปพลิเคชันการฝึกอบรมออนไลน์โดยใช้กระบวนการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.69$, $S.D. = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการออกแบบสื่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.71$, $S.D. = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเลือกใช้ตัวละครในการดำเนินบทเรียน เสียงบรรยาย และการนำเสนอของสื่อเป็นไปอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับดีมาก ($M = 5.00$, $S.D. = 0.00$) รองลงมา คือ ภาพกราฟิก รูปแบบการเคลื่อนไหว และดนตรีประกอบ อยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.67$, $S.D. = 0.58$) และ เทคนิคการนำเสนอช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ ขนาดตัวอักษร การใช้สี และตำแหน่งการจัดวาง อยู่ในระดับดี ($M = 4.33$, $S.D. = 0.58$) ตามลำดับ

ด้านแอปพลิเคชัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.66$, $S.D. = 0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การทวนซ้ำของหน้าจอแอปพลิเคชันอยู่ในระดับดีมาก ($M = 5.00$, $S.D. = 0.00$) รองลงมา แอปพลิเคชันมีความเหมาะสมต่อการใช้งาน และรูปแบบการนำทาง ปุ่มกด ไอคอน อยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.67$, $S.D. = 0.58$) และการติดตั้งและเข้าใช้งานได้ง่าย และสะดวก อยู่ในระดับดี ($M = 4.33$, $S.D. = 0.58$) ตามลำดับ

ด้านการเชื่อมโยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($M = 4.67$, $S.D. = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเชื่อมโยงในแต่ละหน้าจอของแอปมีความเหมาะสม การเชื่อมโยงบทเรียนกับกิจกรรมใช้งาน ได้สะดวก และการประมวลผลมีความรวดเร็ว ($M = 4.67$, $S.D. = 0.58$) โดยทั้ง 3 ข้อ อยู่ในระดับดีมาก

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2. ศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน ผลการวิจัย พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนฝึกอบรมกับหลังฝึกอบรม

($n = 32$)

ทดสอบ	คะแนนเต็ม	M	S.D.	t	p
ก่อนอบรม	20	9.59	1.93	24.92	0.000*
หลังอบรม	20	16.47	1.60		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรมออนไลน์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม (16.47 คะแนน) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม (9.59 คะแนน) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งพิจารณาผลการวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า

การฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน มีผลต่อการพัฒนาความรู้ของผู้เข้าอบรมโดยมีผลที่ชัดเจนทางสถิติว่าคะแนนสอบหลังการอบรมมีคะแนนการทำแบบทดสอบที่เพิ่มขึ้น

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3. ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน ผลการวิจัย พบว่า การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน ผลการประเมินมีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน

(n = 32)

รายการประเมิน	M	S.D.	แปลผล
1. สื่อโมชันกราฟิกมีความน่าสนใจ	4.84	0.37	มากที่สุด
2. กิจกรรมและแบบทดสอบมีความเหมาะสม	4.84	0.37	มากที่สุด
3. รูปแบบการนำทาง เมนู ไอคอน ใช้งานได้ง่าย	4.81	0.40	มากที่สุด
4. ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม	4.81	0.40	มากที่สุด
5. การจัดรูปแบบแอปฯ อ่านง่าย นำใช้งาน	4.78	0.42	มากที่สุด
6. เนื้อหาบทเรียนชัดเจน เข้าใจง่าย น่าสนใจ	4.78	0.42	มากที่สุด
7. ขนาดและสีของตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.78	0.42	มากที่สุด
8. ประโยชน์ที่ได้รับหลังการอบรม	4.78	0.42	มากที่สุด
9. ภาพและเสียง มีความชัดเจน คมชัด	4.75	0.51	มากที่สุด
10. การติดตั้งและเข้าใช้งานได้ง่ายและสะดวก	4.72	0.46	มากที่สุด
รวม	4.78	0.25	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน ภาพรวมอยู่ในระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมที่ 4.78 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมที่ 0.25

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการของการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยกระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1. ผลการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการผลิตสื่อ และแอปพลิเคชัน พบว่า คุณภาพด้านโมบายแอปพลิเคชัน เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.69 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชัน เรื่องการให้คำแนะนำเชิงบวกได้มีการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ด้วยการนำกระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้มาเป็นหลักการในการออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบทเรียนที่ใช้ในการฝึกอบรมให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และมีความเหมาะสมที่สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชันได้ สอดคล้องกับ นพดล แสงทอง (2562) โดยการศึกษาผลการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาพร้อมกับเทคนิค จิกซอร์ สรุปผลภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2. ผลการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน พบว่า คะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรมและคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน มีค่าเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรม ($M = 9.59$, $S.D. = 1.93$) และมีค่าเฉลี่ยหลังการฝึกอบรม ($M = 16.47$, $S.D. = 1.60$) และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนการฝึกอบรมและคะแนนหลังการฝึกอบรม พบว่า คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากการฝึกอบรมออนไลน์ได้มีการสร้างสื่อโมชันกราฟิกที่รวบรวมเนื้อหาที่ครอบคลุมในการทำแบบทดสอบ และกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมได้ทบทวนความรู้ได้ซ้ำประสบการณ์จริง และการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่ได้จากการฝึกอบรมออนไลน์ ซึ่งคะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมแสดงให้เห็นว่า การสร้างสื่อโมชันกราฟิกที่ใช้ในการฝึกอบรม รวมไปถึงกิจกรรมและแบบทดสอบ มีความสอดคล้องกัน โดยผู้เข้าอบรมสามารถเรียนรู้และพัฒนาความรู้ของตนเองได้ สอดคล้องกับ พิเชษฐ เทาบุรุษ (2562) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยใช้การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้แบบอุปนัย เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนระดับปริญญาตรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3. ผลประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน พบว่า มีระดับความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($M = 4.78$,

S.D. = 0.25) เนื่องจากแอปพลิเคชันการให้คำแนะนำเชิงบวกเป็นการให้ความรู้กับผู้เข้าอบรมได้พัฒนาความรู้ได้ด้วยตนเอง การอบรมได้สะดวกทุกที่ทุกเวลาและตอบโจทย์ในยุคปัจจุบัน ที่ไม่มีเวลาเข้าอบรมในห้องอบรมได้ และด้วยเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้คำแนะนำเชิงบวกที่เหมาะสมกับลูกน้องแต่ละประเภทและเทคนิคในการให้คำแนะนำเชิงบวกนี้ ผู้เข้าอบรมสามารถนำไปใช้ได้ในการบริหารด้านบุคลากร เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น และยังมีความคิดเห็นจากผู้เข้าอบรมต่อโมบายแอปพลิเคชันการให้คำแนะนำเชิงบวก โดยระบุว่าสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้จริง สามารถพัฒนาความรู้ในการให้คำแนะนำเชิงบวกและนำไปใช้กับลูกน้องหรือเพื่อนร่วมงานได้ ทำให้บรรยากาศในการทำงาน รวมไปถึงประสิทธิภาพการทำงานระหว่างหัวหน้าและลูกน้องดีขึ้น และควรให้มีการพัฒนาหลักสูตรการอบรมอื่น ๆ ต่อไป เพื่อใช้พัฒนาความรู้ของบุคลากรตำแหน่งอื่น ๆ ในองค์กรอีกด้วย สอดคล้องกับ พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ (2562) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ รายวิชาการวิจัยทางการศึกษาระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ สำหรับนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้รายวิชาการวิจัยทางการศึกษาระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

1. ผลจากงานวิจัยการพัฒนาการอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน แสดงให้เห็นว่าการนำระบบการจัดฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชันโดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาความรู้ในการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน ความสะดวกสบายของผู้เข้าอบรมที่ไม่ต้องจำกัดเวลาการอบรม ไม่รบกวนช่วงเวลาในการปฏิบัติงาน และสามารถทบทวนความรู้ได้เมื่อต้องการ รวมไปถึงการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมแบบห้องเรียน และลดการใช้ทรัพยากรบุคคลในการเตรียมการฝึกอบรม

2. กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำมาศึกษานั้น คือ พนักงานระดับหัวหน้างานที่ต้องมีการประเมินผลงานและความสามารถในการบริหารจัดการ Managerial Competency เป็นประจำทุกปี ซึ่งจากการประเมินพบว่า ค่าเฉลี่ยทางด้านภาวะผู้นำมีคะแนนที่ต่ำสุด เมื่อเทียบกับการประเมินในด้านอื่น ๆ ซึ่งเมื่อศึกษารายละเอียดในด้านภาวะผู้นำ จะมีรายละเอียดย่อยในการประเมิน คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี และการสื่อสารที่ก่อให้เกิดบรรยากาศในทางสร้างสรรค์ การยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของบุคคลอื่น ผู้วิจัยจึงนำหัวข้อที่เกี่ยวข้องนี้มาพัฒนาการอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความรู้และการทำงานของผู้เข้าอบรมได้

3. สิ่งที่ต้องคำนึงถึงหากนำโมบายแอปพลิเคชันนี้ไปใช้ คือ 1) อุปกรณ์ที่รองรับการใช้งานแอปพลิเคชัน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดให้ใช้ได้กับสมาร์ตโฟนและแท็บเล็ต 2) ความสามารถในการใช้งานอุปกรณ์ที่แตกต่างกันแต่ละบุคคล ผู้ดูแลอาจต้องมีการสอนการใช้งานกับอุปกรณ์ที่ผู้เรียนมีอยู่ 3) หากมีการจำกัด

ระยะเวลาของผู้เข้าอบรมตามแผนการฝึกอบรม ผู้ดูแลจำเป็นต้องคอยตรวจสอบความคืบหน้าของผู้เข้าอบรม ว่ากำลังดำเนินการอยู่บทเรียนหรือกิจกรรมส่วนไหน เพื่อให้เป็นไปตามระยะเวลาที่ผู้ดูแลกำหนด

4) กลุ่มตัวอย่างหรือบุคคลที่จะนำโมบายแอปพลิเคชันนี้ไปใช้ในการฝึกอบรม จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้างานหรือบุคคลที่มีตำแหน่งงานที่มีผู้ได้บังคับบัญชาหรือลูกน้อง เพื่อที่จะได้นำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนในระหว่างการทำกิจกรรมในฝึกอบรม และสามารถนำความรู้ไปทดลองใช้กับลูกน้องของตนเอง เพื่อให้เป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้จริงในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาการอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน ที่เน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ใ้บุคลากรได้ฝึกฝนทักษะในการให้คำแนะนำเชิงบวก เช่น การจำลองสถานการณ์จริงที่หัวหน้าต้องให้คำแนะนำหรือแก้ไขปัญหา หรือกรณีศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์และการตัดสินใจ รวมไปถึงการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกอบรม เช่น วิดีโอจำลองสถานการณ์ กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เข้าอบรมสามารถฝึกฝนและได้รับคำแนะนำทันที เมื่อพบเจอกับสถานการณ์ที่มักจะเกิดขึ้น
2. ควรพัฒนาการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชันในหัวข้ออื่น ๆ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในองค์กร เนื่องจากโมบายแอปพลิเคชันมีคุณสมบัติที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้ง่ายด้วยอุปกรณ์ไร้สาย ใช้งานได้สะดวก ซึ่งเป็นทางเลือกในการพัฒนาทักษะความรู้ของบุคลากรในองค์กรได้เป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้เข้าอบรมสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลาตามต้องการ
3. ควรวิจัยโดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ ในเนื้อหาของหลักสูตรอื่น ๆ และควรเพิ่มกิจกรรมการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับรูปแบบกระบวนการอบรมที่หลากหลาย เช่น การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กระดานสนทนาที่ผู้เข้าอบรมสามารถโต้ตอบหรือแชร์ประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ รวมไปถึงกิจกรรมที่ช่วยดึงดูดความสนใจ เช่น บอร์ดเกม โปรแกรมเกมออนไลน์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมมีความสนใจที่อยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น
4. ควรวิจัยด้วยการนำโปรแกรมปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) มาใช้ประกอบในการกำหนดกิจกรรมในการฝึกอบรมออนไลน์ เช่น 1) การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เข้าอบรมด้านความรู้ความสามารถเพื่อจำแนกระดับความรู้ของผู้เข้าอบรมนำไปใช้ในการปรับเนื้อหาและแบบทดสอบให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล 2) การใช้เทคโนโลยีการรู้จำเสียง (Speech Recognition) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถโต้ตอบ ค้นหา หรือเข้าถึงเนื้อหาผ่านการพูดได้ 3) การใช้แชทบอท (Chatbot) เพื่อช่วยในการให้คำแนะนำตลอดการอบรม ช่วยค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือใช้ในการตอบคำถาม เช่น โปรแกรม ChatGPT เพื่อการพัฒนาการฝึกอบรมออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติธร กิจจณศิริ และ อัครพงศ์ สุขมาตย์. (2563). รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*, 10(2), 44-54.

- คอลลิ้น, จิม และดรัคเกอร์, ปีเตอร์ เอฟ. (2556). *ภาวะผู้นำ On leadership* (คมกฤษ จงบุญวัฒนา และวีรวิธ มาฆะศิริรานนท์, ผู้แปล). บริษัท เอ็กสเปอร์เน็ท.
- จินตวิทย์ คล้ายสังข์. (2555). *อีเลิร์นนิ่งคอร์สแวร์ : แนวคิดสู่การปฏิบัติสำหรับการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งในทุกกระดับ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชญาณันท์ พัด วงศ์มณี. (2564). *วันนี้คุณชมลูกน้องหรือยัง*. เข้าถึงได้จาก <https://adaddictth.com/exclusive/How-To-Inspire-Employees>
- ชวิศา วรรณทอง. (2563). การพัฒนาระบบการจัดการการฝึกอบรมผ่านเทคโนโลยีอุปกรณ์เคลื่อนที่ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะทักษะด้านดิจิทัล. *Journal of Education Naresuan University*, 24(4), 111-120.
- ฐิติชัย รักบำรุง. (2565). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ร่วมกับการใช้สถานการณ์จริง เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม สำหรับนิสิตปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยี. *วารสาร HRD JOURNAL*, 13(1), 94-144.
- ณัฐวุฒิ ศรีระชา, ภัทรกร ชัยประเสริฐ และเชษฐ ศิริสวัสดิ์. (2564). การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 49(4), 1-13.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2560). *ภาวะผู้นำทางการบริหาร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดลธรัตน์ จุฑะมณีโรจน์. (2564). การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันร่วมกับการเรียนการสอนโดยใช้การตัดสินใจเป็นฐาน. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 5(14), 36-46.
- ธงชัย แก้วกิริยา. (2553). e-Learning ก้าวไปสู่ M-Learning ในยุคสังคมของการสื่อสารไร้พรมแดน. *วารสารร่วมพักษ์*, 28(1), 112-136.
- ธรรมรส โชติบุญขร (2562). *พูดอย่างไรให้ลูกน้องรักและพูดอย่างไรให้เป็นผู้นำแบบฉลาด*. กรุงเทพฯ : โอเพ่นไอดี.
- นพดล แสงทอง. (2562). *ผลของการใช้โมบายแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา ร่วมกับเทคนิคจิ๊กซอว์ที่มีต่อการทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. เข้าถึงได้จาก <https://digital.car.chula.ac.th>
- นรรัชต์ ฝันเชียร. (2563). *การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (The 5 E's of Inquiry-Based Learning)*. เข้าถึงได้จาก <https://www.trueplookpanya.com/dhamma/content/82385>
- ปฐมรัฐ คูหา, กิตติมา พันธุ์พุกษา, เชษฐ ศิริสวัสดิ์ และสมศิริ สิงห์ลพ. (2562). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นมนทัศน์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(4), 198-211.
- ปรีดี นกุลสมปรารถนา. (2563). *ความหมายของคำแนะนำเชิงบวก*. เข้าถึงได้จาก <https://www.popticles.com>

- ปาริตา อ่วมสด. (2565). ข้อดีของการเรียนออนไลน์. เข้าถึงได้จาก <https://www.western.ac.th/blogs/news/6-advantages-of-learning-online>.
- พนม เกตุมาน. (2561). การให้คำแนะนำหรือการดักเตือน โดยใช้เทคนิคแซนวิช. เข้าถึงได้จาก <https://drpanom.wordpress.com>
- พัชรา วาณิขวิน. (2560). การพัฒนาภาวะผู้นำ จากทฤษฎีสู่แนวทางการปฏิบัติที่ดีและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- พัชรินทร์ แก้วมาเมือง และ อำนาจ บุญประเสริฐ. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ โดยใช้กระบวนการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้. *วารสารสิทธิธรรมปริทรรศน์*, 24(1), 180-190.
- พัชรินทร์ พรหมแดง และ นฤมล เทพนวล. (2561). การพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง อาชีวอนามัยและความปลอดภัยพื้นฐาน สำหรับพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 18(1), 9-19.
- พัลลภ สุวรรณฤกษ์. (2563). การพัฒนาการฝึกอบรมออนไลน์แบบสอนงานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการสอนออนไลน์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิเชษฐ เทพารุง. (2562). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่โดยใช้การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้แบบอุปนัย เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(2), 252-271.
- พิมพ์ปิณ สุวรรณโณ. (2562). การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ รายวิชาการวิจัยทางการศึกษาระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์. *E-Journal of Media Innovation and Creative Education*, 3(1), 38-49.
- ภาสกร เรืองรอง. (2564). การพัฒนารูปแบบบทเรียนบน Tablet PC ร่วมกับการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(1), 156-171.
- มงคล กรัตตะนุตตะ. (2566). หัวหน้างานคือใคร. เข้าถึงได้จาก <https://www.drfish.training>
- มานะ กลางชมพ. (2546). ความเข้าใจในการสืบเสาะของครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัชนก นพเข้า. (2557). *m-Learning (mobile learning)*. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/563874>
- รัชนิพร นาพุดชา. (2549). ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมและประสิทธิภาพของการฝึกอบรม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราตรี เลิศหว่าทอง, พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ และ สมชาย โพธิ์ศรี. (2566). การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. *Journal of Applied Education*, 1(3), 61-74.

- วรรณพร จิตรสังวร. (2558). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องหลักสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 13(2), 94-104.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2550). *ยอดหัวหน้านางาน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ.
- วิวัฒน์ มีสุวรรณ. (2561). *วิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา*. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- โครดา ศรประสิทธิ์. (2565). *Feedback นั้นสำคัญอย่างไร*. เข้าถึงได้จาก <https://adaddictth.com/exclusive/The-Importance-of-Feedback>
- สมนึก มังกร. (2559). *ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาพลี จังหวัดจันทบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมศักดิ์ เหลืองอัครเดช. (2553). *ชนะใจเจ้านาย ได้ใจลูกน้อง-ครองใจเพื่อนร่วมงาน*. กรุงเทพฯ : บริษัท คอนเซ็ปท์พรีน จำกัด.
- สิทธิชัย โพธิ์ทอง. (2565). *ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 3 ชลบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุธีลักษณ์ แก่นทอง. (2555). *ภาวะผู้นำ Leadership*. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- อนิรุทธิ์ ตูลสุข. (2565). *ความหมายของคำแนะนำเชิงบวก*. เข้าถึงได้จาก <https://www.coachforgoal.com/>
- อิสระ ขอนบุรี, วาโร เฟิงส์วัสดี และ อภิสิทธิ์ สมศรีสุข. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2. *Journal of Graduate School*, 18(80), 80-89.
- เอกศิษฐ์ เจริญธัญญะ. (2560). บุคลิกภาพ ทักษะ และภาวะผู้นำของหัวหน้าทีมที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 10(1), 1604-1619.
- Alain Gholam. (2019). Inquiry-Based Learning: Student Teachers' Challenges and Perceptions. American University in Dubai. *Journal of Inquiry & Action in Education*, 10(2), 114.
- Juan Zhang and Peng Zhang. (2020). *International Journal of Emerging Technologies in Learning*. Retrieved from <https://www.techopedia.com>

การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

The Competency Development of School Administrators and Teachers in Managing Alternative Education of School Affiliated Chiang Mai Municipality

Received: 8 August 2024

Revised: 6 September 2024

Accepted: 7 October 2024

ภัทรมนัส ศรีตระกูล, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ (2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ (3) เพื่อตรวจสอบและประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย (1) การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือก ด้วยการสังเคราะห์เอกสาร (2) การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและครูตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับซึ่ง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 22 คน และ ครูจำนวน 241 คน ควบคู่กับการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 8 คน (3) การตรวจสอบและประเมินความเป็นไปได้และมีประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้ประเมินแนวทางที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 68 คน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ความถี่ของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือก จำนวน 6 สมรรถนะ คือ (1) ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ (2) การบริหารจัดการสถานศึกษา (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการ (4) การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (5) การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ (6) การสร้างนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี ส่วนองค์ประกอบของสมรรถนะครู จำนวน 6 สมรรถนะ คือ (1) ความเป็นครู (2) การออกแบบหลักสูตรการศึกษาทางเลือก (3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (4) การใช้สื่อและเทคโนโลยี (5) การดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และ (6) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนวิธีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้สูงสุด ได้แก่ การจัดการความรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การประเมินและพัฒนาตนเอง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในขณะที่กิจกรรมที่มีความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ต่ำที่สุด คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยง การโค้ช และการศึกษาดูงาน

คำสำคัญ: สมรรถนะ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ครู; การจัดการศึกษาทางเลือก; เทศบาลนครเชียงใหม่

Abstract *The objectives of this research were (1) To study the competency components of school administrators and teachers according to the alternative education concept in schools under Chiang Mai City Municipality, (2) To study guidelines for developing competencies of school administrators and teachers according to the alternative education concept in schools under Chiang Mai City Municipality, and (3) To examine and evaluate the guidelines for developing competencies of school administrators and teachers according to the alternative education concept in schools under Chiang Mai City Municipality. The research methodology consisted of (1) Studying the competency components of school administrators and teachers according to the alternative education concept through document synthesis, (2) Studying guidelines for developing competencies of administrators and teachers according to the alternative education concept in schools under Chiang Mai City Municipality using a 4-level rating scale questionnaire with a population of 22 school administrators and 241 teachers, along with structured interviews of 8 school administrators and teachers, and (3) Examining and evaluating the feasibility and usefulness of the competency development guidelines for school administrators and teachers according to the alternative education concept, with a sample of 68 stakeholders as evaluators. Statistics used for data analysis included percentage, frequency, mean, and standard deviation. The research findings revealed that the competency components of school administrators according to the alternative education concept consisted of 6 competencies: (1) Strategic thinking, (2) School management, (3) Academic leadership, (4) Networking and participation, (5) student care and support, and (6) innovation creation and technology use. The competency components for teachers consisted of 6 competencies: (1) Teacher professionalism, (2) Alternative education curriculum design, (3) Learning management design, (4) Media and technology use, (5) Care for specific target groups of children, and (6) Community relationship building. The development methods for school administrators and teachers with the highest usefulness and feasibility were knowledge management and information technology use, self-assessment and development, and collaborative networking. The activities with the lowest usefulness and feasibility were mentoring systems, coaching, and study visits.*

Keywords: Competency; School Administrators; Teacher; Alternative Education;
Chiang Mai Municipality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในบริบทของความท้าทายทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ได้นำเสนอแนวคิดระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น (Resilient Education System) เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาการศึกษาให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก แนวคิดนี้ประกอบด้วยหลักการสำคัญหลายประการ ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวอย่างฉับไว การส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต การสร้างความเท่าเทียม และการเข้าถึงทางการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ระบบการศึกษาในแต่ละประเทศเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และทันต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมและเทคโนโลยี (OECD, 2023)

ในบริบทประเทศไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 15 ได้รับรองสิทธิในการจัดการศึกษาทางเลือก โดยระบุว่าจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ กฎหมายฉบับนี้เปิดโอกาสให้มีการจัดการศึกษาที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน อันนำไปสู่การจัดการศึกษาตลอดชีวิต ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องปรับตัวเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาที่เป็นไปในลักษณะของการบูรณาการแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือก ที่ตอบโจทย์ตามความต้องการของผู้เรียน สู่การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่ง Darling-Hammond and Hyler (2020) และ OECD (2021) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการบริหารสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่น ว่าสืบเนื่องจากผลการประเมิน PISA 2022 ที่ผ่านมามีแนวโน้มลดลงเป็นหลักฐานประจักษ์ของปัญหาที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู การขาดความเข้าใจในแนวคิดของการศึกษาแบบยืดหยุ่นในระบบการศึกษา ในช่วงการเกิดโรคระบาดของ COVID-19 ที่ไม่สามารถบูรณาการแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกสู่การจัดการในสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูยังมีทัศนคติและความเชื่อแบบดั้งเดิมที่ยึดติดกับวิธีการสอนแบบเก่า การขาดทักษะด้านเทคโนโลยี ภาระงานที่มากเกินไป การขาดการสนับสนุนจากระบบและนโยบาย ตลอดจนการขาดทักษะการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งการปรับนโยบาย การพัฒนาบุคลากร และการสร้างความเข้าใจให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 ในขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่งยังขาดภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องปรับตัวในการบริหารจัดการโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของพื้นที่ตั้งของโรงเรียน เป็นการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ที่หันมาใช้เทคโนโลยีและสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เรียนมากขึ้น (ธีระ รุญเจริญ, 2562 และ สุพรรณิ มาตรโพธิ์, 2563) ประกอบกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) คือ การเรียนรู้บางสิ่งบางอย่าง โดยเริ่มต้นจากความอยากรู้ในเรื่องนั้น และผู้เรียนต้องการ

หาความรู้หรือหาคำตอบด้วยตัวเอง (Self-initiated Study) เรื่องที่อยากรู้มันไม่จำเป็นต้องนั่งเรียนในห้องเรียนไม่จำเป็นต้องเอาความรู้ไปใช้ในการสอบ แต่จะเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวเอง สร้างอาชีพ สร้างรายได้ เสริมทักษะบางอย่าง หรือเพื่อให้เราสนุกกับการได้ลงเรียนรู้อะไรใหม่ๆ จากโลกที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงทุกวัน และไม่ว่าจะอายุเท่าไร ทุกคนก็สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ประโยชน์ของการเรียนรู้ตลอดชีวิตทำให้เราสามารถปรับตัวและชีวิตอยู่ได้ ในวันที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (ชนันภรณ์ อารีกุล, 2563) ดังนั้น การศึกษาที่เน้นเรื่องของความเป็นมนุษย์ เป็นการจัดให้เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน เน้นกระบวนการเรียนรู้กับเนื้อหาสาระและสัมพันธ์กับชีวิตจริง สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็คือ “การศึกษาทางเลือก” (Alternative Education) ซึ่งจะเป็นแนวทางการตอบโจทย์สภาพปัญหาที่สถานศึกษาประสบอยู่ในปัจจุบัน เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำ การหลุดออกจากระบบการศึกษา คุณภาพการศึกษาที่ถดถอย การบริหารการศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของบริบทของสังคม ไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง และไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ซึ่งมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาในพื้นที่จะต้องนำหลักการแนวทางการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตมาออกแบบให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง มีหลักสูตรที่ยืดหยุ่น เน้นสมรรถนะของผู้เรียน ให้มีความรู้ ทักษะพื้นฐานที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ โดยมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง ดังนั้น หากจะนำแนวทางการจัดการศึกษาทางเลือกเข้าไปบูรณาการปรับใช้ในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เป็นบุคลากรสำคัญด้านแรกที่จะต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการศึกษาทางเลือก เพื่อให้สามารถนำแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกที่เหมาะสม ไปสู่บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ร่วมกับสถานประกอบการ ชุมชน ในพื้นที่ให้มีส่วนร่วม และรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (ชนันภรณ์ อารีกุล, 2562)

แผนการพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570 ของเทศบาลนครเชียงใหม่ มีเป้าหมายการพัฒนาโดยการสร้างเมืองแห่งการศึกษาขึ้น เพื่อ ส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับเด็กในพื้นที่รับผิดชอบให้เกิดความเท่าเทียมกัน และเกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพื้นที่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นพื้นที่แห่งการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยมีการพัฒนากำลังคนที่มีความสามารถในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต แต่ผลสำรวจจำนวนนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 3,338 คน ปีการศึกษา 2566 พบว่า นักเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่มีกลุ่มเด็กนักเรียนตามหลักเกณฑ์เด็กด้อยโอกาสของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีจำนวน 666 คน จากนักเรียนทั้งหมด 2,064 คน โดยจำแนกเป็น เด็กประเภทยากจนพิเศษ 316 คน (ร้อยละ 47.60) เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ 308 คน (ร้อยละ 46.25) เด็กถูกทอดทิ้ง 25 คน (ร้อยละ 3.75) และเด็กพิการเรียนร่วม 15 คน (ร้อยละ 2.25) (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2566)

จากข้อมูลเด็กนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานและความต้องการทางการเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและครูให้สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกจึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษาเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษา การเสริมสร้างความรู้ ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นจะช่วยให้สามารถ

ออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะจำนวนมาก การศึกษานี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการด้วยการบูรณาการแนวทางการพัฒนาสมรรถนะกับการจัดการศึกษาทางเลือก เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลายในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวทางการจัดการศึกษาทางเลือก ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามแนวทางการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่
3. เพื่อตรวจสอบและประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามแนวทางการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

ทฤษฎีของแมค คลีแลน (McClelland, 1973) อธิบาย องค์ประกอบของสมรรถนะ โดยใช้รูปแบบภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) องค์ประกอบของ สมรรถนะมี 6 องค์ประกอบ คือ (1) ความรู้ (Knowledge) (2) ทักษะ (Skill) (3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวเอง (Self-concept) (4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) (5) แรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/Attitude) (พศุ เดชะรินทร์, 2546) สรุปได้ว่าองค์ประกอบของสมรรถนะแยกได้เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่มองเห็นได้ง่าย ได้แก่ ความรู้และทักษะต่าง ๆ และส่วนที่มองเห็นได้ยากคือแรงผลักดันเบื้องต้น ลักษณะนิสัย ภาพลักษณ์ของตนเองและบทบาทที่แสดงออกทางสังคม การปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแต่ละคนเป็นอย่างมาก

2. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะความสามารถหรือพฤติกรรมการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา UNESCO (2011) ได้อธิบายว่าผู้อำนวยการโรงเรียน (School Principal) เป็นผู้นำในการบริหารงานวิชาการ ทำหน้าที่สร้างและขับเคลื่อนนโยบาย บริหารบุคลากรและสร้างความเชื่อมั่นว่านักเรียนได้รับคุณภาพการศึกษาที่ดีมีความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย มีส่วนสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่น การสร้างวิชาชีพพร้อมกับชุมชนในการปรับตัวเข้าสู่การศึกษายุคใหม่ ต้องสร้างความเท่าเทียมและสุขภาวะที่ดีของและเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองและระบบการศึกษาและจากความหมายและความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีสมรรถนะอย่างน้อย 6 สมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะด้านผู้นำทางวิชาการ การบริหารสถานศึกษา, การดูแลนักเรียนด้านความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ, การสร้างเครือข่ายทางการศึกษา, การวางแผน

เชิงกลยุทธ์และการบริหารงานบุคคล ส่วนสาระสำคัญของบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา มีจุดเน้นเดียวกันกับการศึกษาทางเลือกในด้านของความเท่าเทียมและการศึกษาในศตวรรษที่ 21

3. สมรรถนะครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กำหนดสมรรถนะครู ประกอบด้วย สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน โดยสมรรถนะหลักประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม ส่วนสมรรถนะประจำสายงานประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นต้น การสังเคราะห์งานวิจัย ของ ธนภฤต อึ้งน้อย (2562) และ ชีรศักดิ์ อุปไมยอติไชย และคณะ (2567) พบว่า กรอบสมรรถนะครู ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความรู้ในเนื้อหา ทักษะการสอน ค่านิยมและทัศนคติ และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ความรู้ในเนื้อหาครอบคลุมทั้งความรู้ในวิชาที่สอน ความเข้าใจหลักสูตร และศาสตร์การสอน ส่วนทักษะการสอนรวมถึงการวางแผน การจัดการชั้นเรียน การใช้เทคโนโลยี และการประเมินผลด้านค่านิยมและทัศนคติเน้นจรรยาบรรณ ความเข้าใจในความหลากหลาย และทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ ขณะที่การพัฒนาวิชาชีพมุ่งเน้นการเรียนรู้ต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในชุมชนวิชาชีพ และการทำวิจัยในชั้นเรียน กรอบนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาครูอย่างรอบด้านเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

4. แนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 12 เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ การยอมรับนี้ส่งผลให้เกิดความหลากหลายในรูปแบบการจัดการศึกษาและเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้เรียนและผู้ปกครองในการเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบทของตนเอง ชนันภรณ์ อารีกุล (2562) และ วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา (2564) ให้ความหมายการศึกษาทางเลือก (Alternative Education) ไว้ในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ เป็นระบบการศึกษาที่จัดการเรียนรู้สัมพันธ์กับชีวิตจริง สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน มีรูปแบบเนื้อหาความรู้ที่หลากหลาย การจัดการศึกษามีส่วนร่วมจากบุคคลหลายฝ่าย นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี สามารถเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ประสงค์ที่จะเข้าเรียนในระบบโรงเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน รหัสโครงการวิจัย CMUREC 67/147 ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวทางการจัดการศึกษาทางเลือก ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร (Document Study) โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวทางการจัดการศึกษาทางเลือก โดยศึกษาแหล่งข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารการศึกษา และงานวิจัยของนักวิชาการและนักวิจัย จากฐานข้อมูลวารสาร

และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ประกอบด้วย ด้านสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 ฉบับ ด้านสมรรถนะครู จำนวน 10 ฉบับ การเก็บรวบรวมข้อมูล สังเคราะห์เอกสารสรุปลงตารางตามสมรรถนะของผู้บริหารและครู และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวคิดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 ประเมินสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยยกร่างประเมินสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่จากการสังเคราะห์เอกสารเสนอผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน วิเคราะห์ค่าเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การวิเคราะห์แบบประเมินสมรรถนะผู้บริหารและครูตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ด้วยการประเมิน ค่า IOC (Index of item Objective Congruence) ตามวิธีการของ Rovinelli and Hambleton, 1978 (อ้างอิงจากล้วน สายยศ, 2536) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 2 ท่าน และด้านการจัดการศึกษาทางเลือก 1 ท่าน ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาได้เท่ากับ 0.973

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 22 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 10 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 12 คน และ (2) ครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 241 คน ด้วยการเลือกสุ่มแบบเจาะจงจากประชากรทั้งหมด

ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอความอนุเคราะห์เทศบาลนครเชียงใหม่จัดเก็บข้อมูลแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ไปยังผู้บริหารและครูในสถานศึกษาด้วยการเชิญชวนผ่านโปสเตอร์ และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์แปลผล 4 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ด้วยการเลือกการสุ่มแบบเจาะจงตามจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

ขั้นที่ 2.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ของโรงเรียนในระบบที่ใช้แนวคิด วิธีการการจัดการศึกษาทางเลือกไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนด้วยการพัฒนาหลักสูตรแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกอย่างเป็นรูปธรรม และมีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดการศึกษาทางเลือก และหัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูที่รับผิดชอบงานการศึกษาทางเลือก จำนวน 2 คน ในสถานศึกษา 4 แห่ง คือ (1) โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย (2) โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 (3) โรงเรียนนาคราชสวทยานนท์ และ (4) ศูนย์การเรียนรู้ เดวิดส์ คอนลินส์ คริสเตน ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูล ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 4 แห่ง จัดส่งหนังสือตามข้อ 1 พร้อมแนบเอกสาร ประกอบด้วย เอกสารชี้แจง ผู้เข้าร่วมการวิจัยแสดงความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย และดำเนินการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วย การกำหนดหมวดหมู่ (Coding) โดยใช้ตารางสังเคราะห์

เนื้อหาเปรียบเทียบผลการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา และครูตามแนวคิดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 3.1 การตรวจสอบ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัด เทศบาลนครเชียงใหม่ ตามแนวคิดการศึกษาทางเลือก แหล่งข้อมูล นำผลการศึกษาสมรรถนะผู้บริหารและ ครูสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ในขั้นตอนที่ 2 มาয়กร่างเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบร่าง และแบบประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้

ขั้นที่ 3.2 การประเมินความเป็นประโยชน์ (Utility) และความเป็นไปได้ (Feasibility) เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ตามแนวคิด การศึกษาทางเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Public hearing of stakeholders) จำนวน 68 คน ด้วยการสุ่มแบบเจาะจงที่เป็นผู้มีส่วนขับเคลื่อนการจัดการศึกษาทางเลือกของสถานศึกษา ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูล สร้างแบบประเมินความเป็นประโยชน์ (Utility) และความเป็นไปได้ (Feasibility) ใช้เกณฑ์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนน 5 ระดับ คือ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) โดยการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และนำคู่มือ พร้อมแบบประเมินให้กับเทศบาลนครเชียงใหม่และโรงเรียนด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวคิด การศึกษาทางเลือก โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวคิด การศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

1.1 ผลการสังเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจากแนวคิดนักการศึกษา งานวิจัย สมรรถนะผู้บริหารและการศึกษาทางเลือก ในฐานข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ ได้องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 สมรรถนะ ดังนี้ 1) ด้านการคิด เชิงกลยุทธ์ 2) การบริหารจัดการสถานศึกษา 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 4) การสร้างเครือข่ายและการมี ส่วนร่วม 5) การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 6) การสร้างนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี

1.2 ผลการสังเคราะห์สมรรถนะของครู จากแนวคิดนักการศึกษา งานวิจัยสมรรถนะครูและ การศึกษาทางเลือก ได้องค์ประกอบสมรรถนะของครู มีองค์ประกอบของสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นในการ จัดการเรียนรู้อยู่ของครู จำนวน 6 สมรรถนะ ดังนี้ 1) ความเป็นครู 2) การออกแบบหลักสูตรการศึกษา ทางเลือก 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 4) การใช้สื่อและเทคโนโลยี 5) การดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะ และ 6) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามแนวคิดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดสภามณฑลนครเชียงใหม่

2.1 การประเมินสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดสภามณฑลนครเชียงใหม่ ทั้ง 6 สมรรถนะ พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดใหม่ พบว่าในภาพรวม ผู้บริหารมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, $S.D. = 0.5$) สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพที่ดีในการบริหารจัดการสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.64$, $S.D. = 0.58$) แสดงถึงความเชี่ยวชาญของผู้บริหารในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา ในขณะที่ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.45$, $S.D. = 0.45$) บ่งชี้ถึงประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนและภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยทั้งสองด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.51$, $S.D. = 0.52$) ในทำนองเดียวกันกับ สมรรถนะด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม และการสร้างนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.49$, $S.D. = 0.48$) สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญที่เท่าเทียมกันในทุกมิติของการบริหารการศึกษาสมัยใหม่ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่อยู่ในช่วง 0.50 - 0.61 ในทุกด้านแสดงถึงความสอดคล้องของความคิดเห็นในกลุ่มตัวอย่าง อันเป็นการยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ

ส่วนผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดสภามณฑลนครเชียงใหม่ ทั้ง 6 สมรรถนะ พบว่าผลการประเมินสมรรถนะครูตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดสภามณฑลนครเชียงใหม่ แสดงให้เห็นถึงระดับความสามารถที่น่าพึงพอใจของบุคลากรครู โดยภาพรวมสมรรถนะครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, $S.D. = 0.49$) สะท้อนถึงศักยภาพที่ดีในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการศึกษาทางเลือก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสมรรถนะด้านความเป็นครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.83$, $S.D. = 0.37$) บ่งชี้ถึงความเข้มแข็งในมิติของจิตวิญญาณความเป็นครู และทักษะการสอนที่จำเป็น ในขณะที่การใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.45$, $S.D. = 0.57$) ชี้ให้เห็นถึงประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถที่ดีในด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.60$, $S.D. = 0.55$) และการออกแบบหลักสูตรการศึกษาทางเลือก ($\bar{X} = 3.56$, $S.D. = 0.51$) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการจัดการศึกษาทางเลือกที่มีประสิทธิภาพ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่อยู่ในช่วง 0.37 - 0.57 ในทุกด้านแสดงถึงความสอดคล้องของความคิดเห็นในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เป็นการนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 2.2 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ของโรงเรียนในระบบที่ใช้แนวคิดวิธีการจัดการศึกษาทางเลือกไปประยุกต์ใช้จัดการศึกษา และโรงเรียนทางเลือกที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) สถานศึกษา 4 แห่ง ผลการศึกษา พบว่า ในแต่ละสมรรถนะมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.2.1 สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือก ประกอบด้วย 6 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ ด้านเครือข่ายทางการศึกษา ด้านการสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ และด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีการบริหารในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ กำหนดแนวทางพัฒนา และนำกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาทางเลือก ด้านเครือข่ายทางการศึกษาเน้นการพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การสื่อสาร การประสานงาน การสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายและชุมชน รวมถึงการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ในด้านการสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยี ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับบริหารหลักสูตรทางเลือก จัดหาเทคโนโลยีให้ครูและนักเรียน ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเน้นการจัดทำฐานข้อมูลนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสร้างความร่วมมือระหว่างครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง และส่งเสริมการฝึกประสบการณ์และการสร้างรายได้ของนักเรียน สำหรับด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางเลือก พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่นและนำไปใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งดำเนินการนิเทศติดตาม และประเมินผลหลักสูตร ส่วนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นการออกแบบโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน จัดระบบบริหารเฉพาะสำหรับการศึกษาทางเลือก และบริหารงบประมาณและงานทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาสมรรถนะทั้ง 6 ด้านนี้จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาทางเลือกได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

2.2.2 สมรรถนะครู

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกประกอบด้วย 6 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการจัดทำหลักสูตรการศึกษาทางเลือก ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และด้านความเป็นครู ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีมุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐานครูในการผลิตสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การสร้างคลิปการสอน และการออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย ด้านการจัดทำหลักสูตรการศึกษาทางเลือกเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบการศึกษาทางเลือก การพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาเครื่องมือคัดกรองนักเรียนตามความถนัดและความต้องการ

สำหรับด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูควรได้รับการพัฒนาทักษะการสอนคิดขั้นสูง ควบคู่กับการสอนปฏิบัติ การออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะ และการจัดตั้งคลินิกครูเพื่อสนับสนุนการออกแบบการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเน้นการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่ การสร้างเครือข่ายกับชุมชน และการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชนด้านการดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมุ่งเน้นการพัฒนาศูนย์ในการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาขั้นสูง และการใช้เทคโนโลยีในการคัดกรองและติดตามนักเรียน ส่วนด้านความเป็นครู

เน้นการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย และการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

นอกจากนี้ ยังมีสมรรถนะอื่น ๆ ที่ควรได้รับการพัฒนา เช่น ทักษะการสื่อสารและการประสานงาน ทักษะการโค้ช และทักษะการจัดการความรู้ วิธีการพัฒนาสมรรถนะเหล่านี้มีหลากหลาย อาทิ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การใช้ระบบพี่เลี้ยงและการโค้ช การทำวิจัย การจัดทำคลินิกครู การสัมมนา การพัฒนาระบบออนไลน์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของครูในการจัดการศึกษาทางเลือกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากบุคลากรในสถานศึกษา และผู้ปกครองอย่างกว้างขวาง

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา และครู ตามแนวคิดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

ผลการตรวจสอบและประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง 68 คน พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.65) และ ความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.60) ของประเมินการยกร่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ส่วนการประเมินแนวทางสมรรถนะครู ด้านความเป็นประโยชน์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.65) อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.71) อยู่ในระดับดีมาก

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ด้านความเป็นประโยชน์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.66) และ ด้านความเป็นไปได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.73) อยู่ในเกณฑ์ระดับดี ส่วนผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ด้านความเป็นประโยชน์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.67) และ ด้านความเป็นไปได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.70) ทั้งครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษามีการกระจายตัวในระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกันมากนัก

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาจากการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทั้ง 6 ด้าน พบว่า (1) สมรรถนะด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางเลือกต้องมีความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีการบริหารในการวางแผนเชิงกลยุทธ์สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาทางเลือกในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีทักษะในการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม (2) สมรรถนะด้านการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา ผู้บริหารต้องพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การสื่อสาร และการประสานงาน เพื่อสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายและชุมชนในการพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ ยังต้องมีความสามารถในการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับเครือข่ายเพื่อสร้างความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม (3) สมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ในยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับบริหารหลักสูตรทางเลือก ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีโดยจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นให้แก่ครูและนักเรียน รวมถึงสนับสนุนให้ครูและ

นักเรียนพัฒนานวัตกรรมการการศึกษา (4) สมรรถนะด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการจัดทำฐานข้อมูลนักเรียนทุกคนเพื่อการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง สร้างความร่วมมือระหว่างครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง และส่งเสริมการฝึกประสบการณ์และการสร้างรายได้ของนักเรียน (5) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารต้องสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางเลือก พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง รวมถึงมีความสามารถในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตร (6) สมรรถนะด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารต้องสามารถออกแบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียนที่ชัดเจน จัดระบบบริหารเฉพาะสำหรับการศึกษาลูกเลือก และบริหารงบประมาณและงานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพ (7) แนวทางการพัฒนาผู้บริหารด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากสมรรถนะหลักข้างต้น ผู้บริหารควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมพัฒนาสมรรถนะทั้งของตนเองและครู การศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ และการพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูจากการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ ทั้ง 6 ด้านพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการศึกษาทางเลือกมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยแบ่งเป็นหลายด้าน ดังนี้ (1) สมรรถนะด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ครูต้องได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดทำระบบมาตรฐานครูด้านนี้ มีข้อตกลงให้ครูสร้างคลิปการสอนสำหรับการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น และได้รับการอบรมพัฒนาด้านการออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย (2) สมรรถนะด้านการจัดทำหลักสูตรการศึกษาทางเลือกครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางเลือก สามารถจัดทำหลักสูตรตามแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต และพัฒนาเครื่องมือคัดกรองนักเรียนตามความถนัดและความต้องการได้อย่างเหมาะสม (3) สมรรถนะด้านการออกแบบการสอนการศึกษาทางเลือก ครูต้องพัฒนาทักษะการสอนคิดและสอนปฏิบัติควบคู่กัน มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะ และได้รับการสนับสนุนผ่านระบบคลินิกครูที่ใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนาวิชาชีพ (4) สมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับชุมชนครูต้องมีทักษะในการวิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่ สามารถสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครองและชุมชน และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชนได้ (5) สมรรถนะด้านการดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ครูต้องได้รับการอบรมพัฒนาด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทักษะการให้คำปรึกษาขั้นสูง และสามารถใช้เทคโนโลยีเช่น แอปพลิเคชันในการคัดกรองและติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคล (6) สมรรถนะด้านความเป็นครู ครูต้องมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและนโยบายด้านการศึกษา และร่วมพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรและจรรยาบรรณวิชาชีพครู (7) สมรรถนะด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ครูยังต้องได้รับการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารและการประสานงาน ทักษะการโค้ช และทักษะการจัดการความรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ตามแนวคิดการศึกษาทางเลือก สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตามแนวทางการจัดการศึกษาทางเลือก องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย (1) ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ (2) การบริหารจัดการสถานศึกษา (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการ (4) การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (5) การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ (6) การสร้างนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี ส่วนองค์ประกอบสมรรถนะของครู สังเคราะห์ได้จำนวน 6 สมรรถนะ ได้แก่ (1) ความเป็นครู (2) การออกแบบหลักสูตรการศึกษาทางเลือก (3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (4) การใช้สื่อและเทคโนโลยี (5) การดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (6) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ด้านสมรรถนะในงาน (Functional Competencies) ของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ การคิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม, ด้านการบริหารจัดการ, ด้านผู้นำทางวิชาการ, ความเป็นเลิศส่วนบุคคล และการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสมรรถนะหลักประกอบด้วยสมรรถนะทางการบริหารและสมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ สอดคล้องกับทฤษฎีสมรรถนะของ McClelland (1973) ที่อธิบายว่าสมรรถนะประกอบด้วยองค์ประกอบที่มองเห็นได้ (ความรู้และทักษะ) และองค์ประกอบที่มองเห็นได้ยาก (แรงจูงใจ เจตคติ) ตามแนวคิด Iceberg Model โดยสมรรถนะที่พบในงานวิจัยนี้ครอบคลุมทั้งสองส่วน เช่น สมรรถนะด้านการคิดเชิงกลยุทธ์และการใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนที่มองเห็นได้ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านอาชีพและกระตือรือร้นเศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา 6 สมรรถนะ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ การสร้างเครือข่าย ภาวะผู้นำทางวิชาการ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสร้างนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี และการคิดเชิงกลยุทธ์ค่าเฉลี่ย 3.45 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า จุดที่ควรพัฒนาเพิ่มเติมคือการจัดทำข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์ข้อมูล (3.33) มีคะแนนต่ำสุด แสดงว่าต้องเพิ่มทักษะในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผน ส่วนการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่มีลักษณะเฉพาะที่มีคะแนนต่ำเป็นอันดับสอง ค่าเฉลี่ย 3.38 ยังมีพื้นที่ให้พัฒนา โดยเฉพาะการเชื่อมโยงนโยบายระดับชาติและท้องถิ่นกับบริบทของสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับจุดที่ควรพัฒนาสมรรถนะในด้านการบริหารสถานศึกษา คือ การนำแนวคิดและรูปแบบการปฏิบัติใหม่ ๆ มาใช้ (3.57) มีคะแนนต่ำสุด ดังนั้น แนวคิดที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาเป็นการนำเอาจุดแข็งด้านการบริหารสถานศึกษา คือ การส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ (3.71) เป็นจุดแข็งที่สุด แสดงถึงความสามารถในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและการจัดทำแผนงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทของสถานศึกษา (3.67) มาใช้ในการพัฒนาด้านการวางแผนการจัดการศึกษาทางเลือกในสถานศึกษาต่อไป สอดรับกับแนวคิด และทฤษฎีการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ว่าผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุม (Controlling) มาเป็นผู้นำที่วางแนวทางการปฏิบัติงาน (Aligning) ต้องบริหารจัดการเชิงรุก (Proactive Management) เป็นกระบวนการสร้างโอกาสในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559) สอดคล้อง

สมรรถนะด้านการคิดเชิงกลยุทธ์และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของ Bass & Riggio (2006) ที่เน้นการสร้างวิสัยทัศน์ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงสู่การจัดการศึกษาทางเลือก รวมถึงเรื่องการวิเคราะห์ สังเคราะห์การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research) ซึ่งสามารถทำความเข้าใจ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้ในเพื่อพัฒนาผู้เรียน องค์กรหรืองานในภาพรวมอย่างเป็นระบบ อีกทั้งการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & Collaborative - Building for Learning Management) เป็นการประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่น ๆ เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี (Sanders, 2018) ซึ่งสอดคล้อง สมรรถนะด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมสอดคล้องกับทฤษฎีระบบนิเวศทางการศึกษาของ Bronfenbrenner (1979) ที่เน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อม โดยผู้บริหารต้องสามารถสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบการศึกษาทั้งในระดับจุลภาคและมหภาคเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู การประเมินสมรรถนะครูสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ครั้งนี้ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุด (3.57) โดยเฉพาะด้านความเป็นครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.83) ต่ำที่สุดคือด้านสื่อเทคโนโลยี (3.45) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า จุดที่ควรพัฒนาคือการประเมินและคัดเลือกการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือทางดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.35) บ่งชี้ว่าครูอาจต้องการการพัฒนาทักษะในการเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัลที่เหมาะสม ควรส่งเสริมพัฒนาครูด้านนี้และการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานอาจช่วยยกระดับทักษะโดยรวมและลดความแตกต่างของทักษะระหว่างครูได้ ตรงกับการพัฒนาสมรรถนะครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2565) ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี และการรู้เท่าทันสื่อ ในทำนองเดียวกัน สอดคล้องกับ Zambas (2020) กล่าวถึงทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology Skills) ของครูสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สร้างสื่อการเรียนรู้ เครื่องมือสื่อสาร และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยส่วนสมรรถนะด้านการดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ จุดที่ควรพัฒนาคือการเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและสิทธิเด็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.38) บ่งชี้ว่าครูอาจต้องการการพัฒนาความรู้ในด้านนี้นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2566) พบว่า ครูควรมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น จิตวิทยาการศึกษา เพื่อความเข้าใจธรรมชาติของเด็กแต่ละช่วงวัย และมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย และระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้ในการคุ้มครอง ดูแล ส่งเสริมเด็กนอกระบบการศึกษา เช่น พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พ.ร.บ. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ. 2556 กฎหมายและนโยบาย เกี่ยวกับสถานะบุคคล (เด็กชาติพันธุ์/ เด็กไร้สัญชาติ) ส่วนสมรรถนะการออกแบบจัดการเรียนรู้การศึกษาทางเลือก จุดที่ควรพัฒนา คือการส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการและการจัดการเงิน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.44) บ่งชี้ว่าครูต้องการการพัฒนาทักษะในด้านนี้เป็นพิเศษ ตรงกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2566) เรื่องการรู้การเงิน

(Financial Literacy) หมายถึง ความรอบรู้ทางการเงินของบุคคลตามองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ความรู้ทางการเงิน ทักษะการใช้จ่ายเงิน และพฤติกรรมทางการเงิน เพื่อส่งเสริมการวางแผนการเงินของครูและความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) มีความรู้ในการตัดสินใจ การวางแผนการประกอบการทางสังคมหรือธุรกิจ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสู่การต่อยอดในการประกอบการทางสังคมหรือธุรกิจ

2.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ของโรงเรียนในระบบที่ใช้แนวคิดวิธีการจัดการศึกษาทางเลือกไปประยุกต์ใช้ ในการจัดการศึกษาในโรงเรียน และโรงเรียนทางเลือกที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

2.3.1 สมรรถนะผู้นำทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างการรับรู้และความเข้าใจ แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) โดยการสื่อสารแนวคิดการศึกษาทางเลือกให้ทุกฝ่ายเข้าใจ เปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ แสดงทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้นำทางวิชาการ และยังต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (Curriculum Leadership) สะท้อนความเข้าใจในหลักการของการศึกษาทางเลือกที่เน้นความยืดหยุ่นและการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนซึ่งเป็นทักษะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับสมรรถนะครูด้านการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การศึกษาทางเลือกนั้นพบว่า (1) ครูต้องเข้าใจในระบบการศึกษาทางเลือก (2) ครูต้องพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบูรณาการแนวคิดการศึกษาทางเลือกเข้ากับระบบการศึกษาปัจจุบัน การออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อจัดโปรแกรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการศึกษาทางเลือกที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนซึ่งข้อค้นพบทั้งในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสอดคล้องกับ Division of Education Elementary and Secondary Education (2023) ของสหรัฐอเมริกาได้กล่าวถึงภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาว่า 1) มีความรู้และความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือก 2) แสดงสมรรถนะในการสอนด้วยการใช้วิจัยเป็นฐานและมีกลยุทธ์ในการจัดการพฤติกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน 3) มีความสามารถในการกำหนดและออกแบบการสอนให้ผู้เรียนเพื่อลดช่องว่างการเรียนรู้ของนักเรียน 4) เข้าใจแนวคิดการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล (Universal Design Learning) 5) เข้าใจการมีส่วนร่วมของชุมชนและการออกแบบการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการด้วยการสอนให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ และส่งเสริมบทบาทของนักเรียนในชุมชนด้วยการสะท้อนตนเอง (Self-Reflection) ตรงกับสมรรถนะทางวิชาการของครู ตามแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ (Ministry of Education, Newzealand, 2023) คือสนับสนุนครูในการพัฒนาวิชาชีพด้วยการฝึกปฏิบัติการออกแบบหลักสูตรด้วยแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรในการจัดการศึกษาทางเลือก และอำนวยความสะดวกในการสร้างเครือข่าย และการออกแบบหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียน กลยุทธ์การขับเคลื่อนของโรงเรียนเน้นกลุ่มเด็กเป็นสำคัญ

2.3.2 สมรรถนะด้านการดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ผลการวิจัยพบว่า ระบบการดูแลเด็กเน้นการคัดกรองนักเรียน การแก้ปัญหานักเรียน การให้คำปรึกษา และสร้างแรงจูงใจ ตรงกับ

หลักการศึกษาทงเลือกของ UNICEF (2022) ที่เน้นเด็กพิการและกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กที่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้และเด็กกลุ่มเสี่ยงที่กำลังจะหลุดออกจากระบบ มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีปัญหาด้านสุขภาพและนักเรียนกลุ่ม และนโยบายการจัดการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาส และเด็กเร่ร่อนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดย จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพความพร้อมและความต้องการของเด็กรวมถึงการส่งเด็กที่ผ่านการเตรียมความพร้อมเข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2566) จากข้อค้นพบและแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของประเทศดังกล่าวข้างต้น ควรส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพื่อให้เกิดการดูแลที่ครอบคลุมและต่อเนื่อง รวมทั้งควรพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในการติดตามและการให้คำปรึกษานักเรียน เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์หรือแอปพลิเคชันในการติดต่อสื่อสารและให้คำปรึกษา ทั้งนี้ การส่งเสริมการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาขั้นสูงสำหรับครู เช่น การให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยา หรือการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ก็จะทำให้เกิดสมรรถนะในการดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้ดีมากขึ้นด้วย

2.3.3 สมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับเครือข่ายและชุมชน เป็นสมรรถนะที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องได้รับการพัฒนาทักษะด้านนี้ เพื่อสามารถทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน มีการวิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่ และการประสานงานกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศร่วมกัน ควรมีการพัฒนาระบบข้อมูลการจัดการเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเครือข่าย ในการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อการสร้างเครือข่ายและความสำคัญของชุมชน ตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับ พรใจลีทองอินทร์ (2561)

2.3.4 สมรรถนะด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีของครู งานวิจัยค้นพบว่า ครูต้องมีสมรรถนะในการผลิตสื่อและใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ครูมีคลิปปาการสอนของตนเองตาม ว.ปา (การเลื่อนวิทยฐานะ) นักเรียนสามารถเข้าเรียนและสอบได้ทุกที่ทุกเวลา ครูสามารถผลิตสื่อทั้งรูปแบบ Online และ Onsite สะท้อนถึงความสามารถในการปรับตัวและสร้างสื่อที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูมีสมรรถนะในการบูรณาการเนื้อหาข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาพัชญ์ กานต์ภูวนันต์ และวีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (2562) ศึกษาแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบได้แก่ ด้านภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู งานด้านการวิจัยด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษารวมอยู่ด้วยเช่นกัน

3. การประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ตามแนวคิดการศึกษาทางเลือก

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทั้งของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอยู่ในระดับที่ดีถึงดีมาก ทั้งในด้านความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลการประเมินสมรรถนะครูอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งด้านความเป็นประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 4.50) และด้านความเป็นไปได้ (ค่าเฉลี่ย 4.51) ในขณะที่สมรรถนะผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านความเป็นประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 3.43) และด้านความเป็นไปได้ (ค่าเฉลี่ย 3.39) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิราพร สุวรรณศรวล และคณะ (2556) ที่ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือ

ตอนบนของประเทศไทย ซึ่งพบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้และมีความคุ้มค่าในระดับมาก โดยมีความเหมาะสมและความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ความสอดคล้องนี้อาจสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของการพัฒนาการศึกษาทางเลือกในบริบทของประเทศไทย ที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย ความแตกต่างระหว่างผลการประเมินสมรรถนะครูและผู้บริหารอาจบ่งชี้ถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาสมรรถนะครูในบริบทของการจัดการศึกษาทางเลือก และอาจสะท้อนถึงความเชื่อมั่นของผู้ประเมินว่าครูเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับห้องเรียน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ในบริบทของเทศบาลนครเชียงใหม่ ความคิดเห็นของผู้ประเมินที่มีการกระจายตัวในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกันมากนัก แสดงให้เห็นถึงความเห็นพ้องต้องกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อแนวทางที่นำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Weise, M. R. (2020) และ Sahlberg (2021) ที่เสนอว่าการมีฉันทามติในการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิรูป แนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่นำเสนอมีความสอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาทางเลือกอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นการคิดเชิงกลยุทธ์ การสร้างเครือข่าย การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการศึกษาทางเลือกที่เน้นความยืดหยุ่น การตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคล และการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน (Donnelly, J.A., 2021)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยนี้ ได้ให้ข้อเสนอแนะเทศบาลนครเชียงใหม่ ดังต่อไปนี้

1. ระดับนโยบาย เทศบาลนครเชียงใหม่ โดยสำนักการศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายในแผนพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น โดยเฉพาะการบูรณาการการศึกษาทางเลือกเข้ากับหลักสูตรของสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาแอปพลิเคชันระบบบริหารจัดการการศึกษาทางเลือก นอกจากนี้ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่นำเสนอสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ได้ โดยควรคำนึงถึงการปรับให้เหมาะสมกับบริบทเฉพาะของแต่ละพื้นที่ การดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และการประเมินผลเพื่อปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาสมรรถนะตามแนวทางนี้ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน

2. ระดับสถานศึกษา

- 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเป็นผู้นำแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือก จัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากร เพื่อนำไปปรับใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชีวิตจริงและบริบทของพื้นที่

- 2.2 ครูและบุคลากร วิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้ตรงกับความรู้ความสามารถ เกิดสมรรถนะที่จำเป็นและสร้างรายได้ระหว่างเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ครูสามารถพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพไปพร้อมๆ กับการบูรณาการการจัดการศึกษาทางเลือกในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเรื่อง 1) “นวัตกรรมการบริหารการศึกษาทางเลือกของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่” และ 2) เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาทางเลือกให้เชื่อมโยงกับการสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

(การวิจัยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากทุนวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2567)

บรรณานุกรม

- กัญญาพัชญ์ กานต์ภูวนันต์ และ วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2562). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(2), 1-17.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2566). *หน่วยปฏิบัติการวิจัยเพื่อการพัฒนาในด้านเด็กและเยาวชน โครงการต้นแบบการพัฒนาสมรรถนะครูนอกระบบการศึกษา*. พรณิพรีนติ้งเซ็นเตอร์.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. <http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2022/03/แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา.pdf> (สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2567)
- ชนันภรณ์ อารีกุล. (2562). *การศึกษาทางเลือก*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนันภรณ์ อารีกุล. (2563). *การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต แนวคิด หลักการและสาระสำคัญ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 12(1), 1-9.
- เทศบาลนครเชียงใหม่. (2566). *แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลนครเชียงใหม่ (2566 - 2570)*. เทศบาลนครเชียงใหม่.
- ธนกฤต อังน้อย. (2562). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2562). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 30(2), 15-28.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, พิทยา แสงสว่าง และน้ำทิพย์ ่องอาจวณิชย์. (2567). การประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ). *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ศรีนครินทรวิโรฒ*, 25(1), 189-202.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ การพิมพ์.
- พศุ เดชะรินทร์. (2546). *กลยุทธ์ใหม่ในการจัดการ*. ผู้จัดการ
- พรใจ ลีทองอิน. (2559). การศึกษาทางเลือก. *สารานุกรมศึกษาศาสตร์*, 51(2559), 22-30.

- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา. (2564). *การศึกษาทางเลือก*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู* (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2565). *การพัฒนาสมรรถนะครูและองค์ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ในยุคศตวรรษที่ 21*. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สุพรรณิ มาตรโพธิ์. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.
- Darling-Hammond, L., & Hyler, M. E. (2020). Preparing educators for the time of COVID and beyond. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 457-465.
- Division of Education Elementary and secondary education. (2023). *Competencies for teachers: alternative learning grades K-12*. Retrieved March 26, 2024, From https://dese.ade.arkansas.gov/Files/Alternative_Learning_K12_Teacher_Competencies_final_2023_EEF.pdf
- Donnelly, J. A. (2021). Alternative education: A different way of thinking, learning, and being. In L. Wellner & K. Pierce-Friedman (Eds.), *Supporting early career teachers with research-based practices* (pp. 272-292). IGI Global.
- McClelland D. C. (1973). Testing for competence rather than for Intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- Ministry of Education, New Zealand. (2023). *Alternative education guidelines*. Retrieved January 26, 2024, from <https://alternativeeducation.tki.org.nz/Alternative-education>
- OECD. (2023). *The resilience of education systems, schools and students figures and tables. In PISA 2022 Results (Volume II): Learning During and From Disruption*. OECD Publishing.
- Sanders, M. G. (2018). Crossing boundaries: A qualitative exploration of relational leadership in three full-service community schools. *Teachers College Record*, 12(4), 1-36.

- Sahlberg, P. (2021). *Finnish lessons 3.0: What can the world learn from educational change in Finland?* (3rd ed.). Teachers College Press.
- Weise, M. R. (2020). *Long life learning: Preparing for jobs that don't even exist yet*. Wiley.
- UNESCO. (2011). *Leadership and education*. UNESCO: Geneva.
- UNICEF. (2022). *A strategic framework on alternative education for out-of-school adolescents in Latin America and the Caribbean*. UNICEF Latin America and Caribbean Regional Office.
- Zambas. J (2020). *25 Essential skill and quality every teacher need*. Retrieved from <https://www.Greeraddict.com/Teacher-Skills>.

การบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

Educational Institution Administration Towards Sustainable Development Goals of Barraiailum School Under Chonburi Primary Educational Service Area Office 1

Received: 7 May 2024

Revised: 23 September 2024

Accepted: 9 October 2024

ณัฐกานต์ โกจันทิก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปณณัฐฐา มาเชค*, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สุเมธ งามนก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สมพงษ์ ปันหุ่, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*Corresponding Author

บทคัดย่อ การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 และ 2) ศึกษาผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ คือการสำรวจสภาพการบริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำของกลุ่มประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.938 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนั้นใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านตามค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับ และผลการบริหารของสถานศึกษาแห่งนี้ตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้ง 17 เป้าหมาย โดยเป้าหมายที่ตอบสนองมากที่สุดคือ เป้าหมายที่ 4 การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป้าหมายที่ตอบสนองน้อยที่สุดคือ เป้าหมายที่ 15 ปกป้องฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและพื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ผลการขับเคลื่อน พบว่า ครูผู้สอนบูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4

ในแผนการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับการพัฒนาคุณภาพสอดคล้องตาม เป้าหมายย่อยของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract *The aims of this research were: 1) To study the administration of an educational institution towards sustainable development goals of Banraiailum School under Chonburi Primary Educational Service Area Office 1, and 2) To study the results for driving the sustainable development goals of Banraiailum School under Chonburi Primary Educational Service Area Office 1. The research used a mixed research model (Mixed Method) between quantitative research and qualitative research. It was a survey of the administrative conditions of an educational institution and driving forward the sustainable development goals of Banraiailum School among the population, namely 13 government teachers and educational personnel of Banraiailum School. The tool used to collect data was a questionnaire with a confidence value of 0.938. Statistics used to analyze the data included percentages, means, and standard deviations. In addition, qualitative research using in-depth interviews involving 20 people was used by purposive sampling, and the tools used were interviews and data were analyzed by content analysis.*

Overall, the research results found that the administration of an educational institution towards the sustainable development goals of Banraiailum School was at the highest level. When considering each area in order of the highest average, it was found that they were academics, budget, personnel management, and general administration, respectively. The management results of this educational institution responded to all 17 Sustainable Development Goals (SDGs), with the most responsive goal being Goal 4 ensuring that everyone had a comprehensive and equitable quality education and supported lifelong learning opportunities. It was the most responsive target. The Goal 15 that included protecting, restoring and supporting the sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainable forest management, fighting desertification, stopping land degradation, restoring it, and stopping biodiversity loss, was the least responsive goal. 2) Driving results found that teachers integrated sustainable development goals. Goal 4 in the teaching and learning plan: as a result of this goal students have learned and received quality development consistent with the sub-goals of the Sustainable Development Goal that is Goal 4.

Keywords: Educational institution administration, Sustainable development goals, Driving sustainable development goals

บทนำ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) หรือบางครั้งอาจเรียกว่า Agenda 2030 หรือ Global Goals เป็นชุดเป้าหมายการพัฒนาระดับโลกที่ได้รับการรับรองจาก 193 ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 25 กันยายน ค.ศ. 2015 เป็นความมุ่งมั่นให้ประชาคมโลกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งทุกประเทศต้องร่วมกันพัฒนาให้บรรลุภายใน 15 ปี ครอบคลุมตั้งแต่ปี ค.ศ. 2016 จนถึง ปี ค.ศ. 2030 ปี มีความเกี่ยวข้องกับมิติสังคมและเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เข้าถึงทรัพยากรโลกโดยทั่วถึง ภายใต้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและอยู่ร่วมกันโดยสันติ มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย (Goals) 169 เป้าหมายย่อย และ 232 ตัวชี้วัด โดยลงนามรับรองเป็นพันธสัญญาเรียกว่า “Transforming Our World : the 2030 Agenda for Sustainable Development” หรือ “วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030” (SDG MOVE, 2023) ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศ ที่ลงนามรับรองวาระการพัฒนา 2030 ตามคำมั่นร่วมกัน รัฐบาลจึงกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศ โดยมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นกรอบการพัฒนาประเทศให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของประชาชน (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580) และมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) เป็นกลไกสำคัญและเป็นกรอบการจัดทำแผนดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

การจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มียุทธศาสตร์ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sukkasi, 2017) การศึกษาเป็นฟันเฟืองสำคัญในการพัฒนาประเทศ เป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ครั้งที่ 74 ของคณะกรรมการที่ 2 ได้รับรองข้อมติเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า “การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นกุญแจหลักสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงโลกไม่อาจเกิดขึ้นได้ นอกจากบรรลุเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนไว้ในระบบการศึกษา (Leicht, Combes, Byun, and Agbedahin, 2021)

โรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 150 คน มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 13 คน จัดการศึกษาระดับคุณภาพมาตรฐานสากล บนพื้นฐานคุณธรรมสานสัมพันธ์ชุมชน มีทักษะการทำงานผสานเทคโนโลยีสู่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ (EEC) รักษาความเป็นไทยบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอก: ผลการประเมิน SAR ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งตัดสิน

ผลการประเมินบนฐานความโปร่งใสและยุติธรรม ลงวันที่ 22 ก.ค. พ.ศ. 2564 (Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization), 2021) มีผลการประเมิน การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกมาตรฐานและทุกจุดเน้นใน “ระดับดี” แต่เนื่องจาก สภาพบริบทของโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ (EEC) กับสถานการณ์ที่มีการขยายตัวของแรงงานต่างด้าว อีกทั้งโครงสร้างประชากรของไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยและจำเป็นต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้เด็ก ๆ ที่เป็นลูกของแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมก่อสร้างในไทย จำนวนมากไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือและต้องใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางความไม่ปลอดภัยต่าง ๆ ในแคมป์คนงาน ทำให้เด็กลูกแรงงานข้ามชาติในภาคก่อสร้างไม่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม คือ การย้ายถิ่นฐานของแรงงานเอง การไม่รู้สิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษา ปัญหาการสื่อสารด้านภาษา และปัญหาอื่น ๆ

ในทางกฎหมายแล้ว ประเทศไทยรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานให้เด็กที่ไม่ได้มีสัญชาติไทย สามารถ เข้าเรียนในสถานศึกษาของไทยได้ ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 5 ก.ค. 2548 ที่ขยายโอกาสทางการศึกษา แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งเดิมจำกัดไว้ให้เฉพาะบางกลุ่มโรงเรียน ที่เคยรับเด็กข้ามชาติจะทราบดีว่าเด็กสามารถเรียนได้ แต่หากเป็นโรงเรียนที่ไม่เคยรับจะไม่ทราบขั้นตอน ซึ่งนั่นหมายถึง โอกาสที่สูญเสียไปของเด็กที่เป็นลูกแรงงานข้ามชาติ และโรงเรียนบ้านไร่ไหล่า อยู่ในพื้นที่ ที่มีแรงงานข้ามชาติอยู่เป็นจำนวนมากและมีเด็กที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยเรียนอยู่คิดเป็นร้อยละ 22.22 ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเนื่องจากด้วยปัญหาการสื่อสารด้านภาษา นอกจากปัญหาเด็กนักเรียน ที่ไม่ใช่คนพื้นที่แล้วยังพบปัญหาผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค่าขาย และเป็นลูกจ้างอุตสาหกรรม รายได้ของผู้ปกครองน้อย ไม่เพียงพอต่อการค่าครองชีพในปัจจุบัน แต่เพื่อตอบสนองนโยบายประเทศไทยที่ประกาศความมุ่งมั่นในการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave no one behind) ผ่านหลักการไปให้ถึงและช่วยเหลือกลุ่มที่รั้งท้ายก่อน (reaching those furthest behind first) ทำให้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของโรงเรียนบ้านไร่ไหล่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อให้ทราบผล การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามภารกิจของสถานศึกษา (พรบ.การศึกษาแห่งชาติ 2542) รวมถึงผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียน บ้านไร่ไหล่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา หรือเป็นประโยชน์กับผู้สนใจนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานสู่การ พัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหล่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ของโรงเรียนบ้านไร่ไหล่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของโรงเรียนบ้านไร่ไหล่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ของโลก 17 ข้อ (United Nations, 2024) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) และการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ตามมาตรา 39 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานมุ่งศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหล่า โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหล่า

1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ของโลก 17 ข้อ (United Nations, 2024) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) และการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ตามมาตรา 39 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ

และแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนบ้านไร่ใหญ่เพื่อใช้เป็นแนวทางในขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

1.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ได้ตรวจสอบ เสนอแนะและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สำนวนภาษาและหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC) ที่เป็นที่ยอมรับได้มีค่า 0.67 - 1 โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน

1.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ (Try out) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค Cronbach (1990) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า 0.938

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วนำเสนอต่อที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป โดยเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย 13 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 12 คน จากนั้นใช้สถิติวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

2. เครื่องมือเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ใหญ่

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยกำหนดขอบเขตของคำถามจากประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามภารกิจของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป รวมถึงแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียนบ้านไร่ใหญ่ นำมาสร้างเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมถึงความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขทางด้านภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยต่อไป โดยเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 12 คน ผู้เรียน 6 คน และผู้ปกครอง 2 คน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การแจกแจงความถี่ (F) และสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย การศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 การบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
1.	ด้านวิชาการ	4.89	0.31	มากที่สุด
2.	ด้านงบประมาณ	4.89	0.31	มากที่สุด
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.84	0.37	มากที่สุด
4.	ด้านการบริหารทั่วไป	4.83	0.38	มากที่สุด
รวม		4.86	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.86$, $\sigma = 0.34$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการและด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.89$, $\sigma = 0.31$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 4.84$, $\sigma = 0.37$) และด้านการบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 4.83$, $\sigma = 0.34$)

ตารางที่ 2 การบริหารงานด้านวิชาการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ข้อ	ด้านวิชาการ : ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
1.	โรงเรียนจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
2.	ผู้เรียนได้รับโอกาสและเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	ผู้เรียนระดับปฐมวัยและผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างเต็มศักยภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ด้านวิชาการ : ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับ
4.	โรงเรียนมีหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	5.00	0.00	มากที่สุด
5.	ผู้เรียนระดับปฐมวัยได้รับการพัฒนาให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับช่วงวัย	4.85	0.36	มากที่สุด
6.	ผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้รับการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
7.	ผู้เรียนได้รับการส่งเสริม พัฒนาทักษะด้านการอ่านออก เขียนได้ และ คิดคำนวณ รวมถึงทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21	4.77	0.42	มากที่สุด
8.	โรงเรียนจัดกิจกรรม และพัฒนา ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะ ทางอาชีพ	4.69	0.46	มากที่สุด
9.	ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านทักษะทางอาชีพ ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ทั้งในโรงเรียนและสถานประกอบการ	4.69	0.46	มากที่สุด
10.	ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้ใช้พลังงาน ทรัพยากร ธรรมชาติ อย่างคุ้มค่าและเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	4.85	0.36	มากที่สุด
11.	ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกระดับอย่างเต็มที่	5.00	0.00	มากที่สุด
12.	ครูสอนตรงตามสาขาที่เชี่ยวชาญมีทักษะในการจัดการให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.77	0.42	มากที่สุด
13.	ครูมีการวัดผล และประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	4.85	0.36	มากที่สุด
14.	ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ นำผลการประเมินผู้เรียนไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	5.00	0.00	มากที่สุด
15.	โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
16.	โรงเรียนสร้างเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน	4.77	0.42	มากที่สุด
17.	โรงเรียนสร้างเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านคุณภาพครูและ บุคลากรทางการศึกษา	4.77	0.42	มากที่สุด
18.	โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการปฏิบัติงาน (SAR) กับต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อ สาธารณชน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		4.89	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียน
บ้านไร่ไผ่หล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุด ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 5.00$,

$\sigma = 0.00$) คือ โรงเรียนจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนได้รับโอกาสและเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม ผู้เรียนระดับปฐมวัยและผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างเต็มศักยภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร โรงเรียนมีหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกระดับอย่างเต็มที่ ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และนำผลการประเมินผู้เรียนไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันสำคัญ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน รวมถึงโรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและรายงานผลการปฏิบัติงาน (SAR) กับต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.46$) คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมและพัฒนาส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะทางอาชีพ และผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านทักษะทางอาชีพด้วยการลงมือปฏิบัติจริงทั้งในโรงเรียนและสถานประกอบการ

ตารางที่ 3 การบริหารงานด้านงบประมาณตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไรไผ่หล้า
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ข้อ	ด้านงบประมาณ : ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
1.	วางแผนการใช้งบประมาณถูกต้อง ตามระเบียบ/กฎหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับนโยบาย	5.00	0.00	มากที่สุด
2.	สร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านการวางแผนการใช้งบประมาณ ให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.69	0.46	มากที่สุด
3.	แต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานการเงิน บัญชีและพัสดุอย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
4.	มอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการอย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
5.	กิจกรรม/โครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาตอบสนองตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	5.00	0.00	มากที่สุด
6.	จัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมโปร่งใส มีส่วนร่วม รับผิดชอบ คำนึงค่าตรวจสอบได้	5.00	0.00	มากที่สุด
7.	นิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและรายงานผล	5.00	0.00	มากที่สุด
8.	มีการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำการปฏิบัติงานด้านการเงิน พัสดุ และบัญชีของสถานศึกษา	4.77	0.42	มากที่สุด
9.	นำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน และพัฒนางานด้านงบประมาณ	4.69	0.46	มากที่สุด
10.	โรงเรียนสร้างเครือข่ายเพื่อระดมงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา	4.69	0.46	มากที่สุด
11.	จัดทำเอกสารรายงานผลการดำเนินงานด้านงบประมาณประจำปีอย่างเป็นระบบ	4.85	0.36	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ด้านงบประมาณ : ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับ
12.	โรงเรียนวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ นำผลไปพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องประจำปี	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		4.89	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงานด้านงบประมาณตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุด ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$) คือ วางแผนการใช้งบประมาณถูกต้องตามระเบียบ/กฎหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับนโยบาย แต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานการเงิน บัญชีและพัสดุอย่างชัดเจน มอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการอย่างชัดเจน กิจกรรม/โครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาตอบสนองตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมโปร่งใส มีส่วนร่วม รับผิดชอบ คำนวณตรวจสอบได้ นิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผล รวมถึงโรงเรียนวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ นำผลไปพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องประจำปี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.46$) คือ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านการวางแผนการใช้งบประมาณให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษารวมถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานและพัฒนางานด้านงบประมาณ รวมถึงโรงเรียนสร้างเครือข่ายเพื่อระดมงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา

ตารางที่ 4 การบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคลตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคคล : ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับ
1.	โรงเรียนวางแผนอัตรากำลังไว้ชัดเจน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	4.77	0.42	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	โรงเรียนมีการจัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและตรงกับความต้องการจำเป็นในการทำงานของครู	4.69	0.46	มากที่สุด
4.	โรงเรียนควบคุม ดูแล และส่งเสริมครูให้มีการประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ วินัยมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพครู	4.85	0.36	มากที่สุด
5.	โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมอบรมและพัฒนาตนเองตามความถนัดและความสนใจ	4.85	0.36	มากที่สุด

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคคล : ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
6.	โรงเรียนสร้างโอกาส ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	4.85	0.36	มากที่สุด
7.	โรงเรียนใช้กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ	4.77	0.42	มากที่สุด
8.	โรงเรียนสร้างเครือข่ายในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกับหน่วยงานอื่นอย่างกว้างขวาง	4.77	0.42	มากที่สุด
9.	ใช้กิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างหลากหลาย ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่มีผลงานดีเด่นด้านต่าง ๆ มีคุณงามความดีตามหลักเกณฑ์ และได้รับรางวัลตอบแทน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		4.84	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคลตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุด ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$) คือ ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา และใช้กิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างหลากหลาย ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่มีผลงานดีเด่นมีคุณงามความดีตามหลักเกณฑ์ และได้รับรางวัลตอบแทน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.46$) คือ โรงเรียนมีการจัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและตรงกับความต้องการจำเป็นในการทำงานของครู

ตารางที่ 5 การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป : ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
1.	โรงเรียนจัดบรรยากาศในโรงเรียน จัดอาคารสถานที่ อาคารเรียน และอาคารประกอบที่มั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย เพียงพอต่อการใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.77	0.42	มากที่สุด
2.	โรงเรียนกำหนดแผนและมาตรการรักษาความปลอดภัย และเผชิญเหตุอย่างครอบคลุมในทุกด้าน	4.77	0.42	มากที่สุด
3.	โรงเรียนตรวจสอบ ดูแล ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียนห้องเรียน และห้องปฏิบัติการให้มีความพร้อม เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เสมอ	4.77	0.42	มากที่สุด

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป : ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ
4.	โรงเรียนสร้างและจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ	4.69	0.46	มากที่สุด
5.	โรงเรียนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและงานธุรการ ใช้สารสนเทศ เพื่อการบริหารและการพัฒนาที่ชัดเจน	4.69	0.46	มากที่สุด
6.	โรงเรียนดำเนินงานอนามัยอย่างเป็นระบบ ตามมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุขและหลักสากล	4.77	0.42	มากที่สุด
7.	โรงเรียนจัดทำระบบน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคที่มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
8.	โรงเรียนจัดทำระบบสุขาภิบาลที่มีมาตรฐาน และเพียงพอกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
9.	โรงเรียนใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาดที่ไม่เกิดมลพิษต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.54	0.50	มากที่สุด
10.	โรงเรียนจัดกิจกรรม/โครงการ ส่งเสริม พัฒนา สร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.85	0.36	มากที่สุด
11.	โรงเรียนดำเนินงานกิจการนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนตระหนักในหลักประชาธิปไตยที่มีเหตุผล	4.85	0.36	มากที่สุด
12.	โรงเรียนใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล อย่างครอบคลุม เท่าเทียม และเสมอภาค	5.00	0.00	มากที่สุด
13.	ผู้เรียนได้รับทุนการศึกษา รวมถึงการสนับสนุนด้านอื่น ๆ จากโรงเรียน และเครือข่ายที่มาร่วมพัฒนาอย่างทั่วถึงตามความจำเป็น	5.00	0.00	มากที่สุด
14.	ผู้เรียนได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ มีคุณค่าทางโภชนาการ และปริมาณที่เหมาะสม โดยวางแผนผ่านโปรแกรม Thai School Lunch	5.00	0.00	มากที่สุด
15.	โรงเรียนประชาสัมพันธ์ และงานสัมพันธ์ชุมชน เพื่อเป้าหมายการพัฒนาการศึกษา	4.77	0.42	มากที่สุด
16.	โรงเรียนสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบรรยากาศ สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ เพื่อให้มีความพร้อมและปลอดภัย	4.77	0.42	มากที่สุด
รวม		4.83	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารทั่วไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ใหญ่ลำปางกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุด ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$) คือ โรงเรียนจัดทำระบบน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคที่มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอกับผู้เรียน โรงเรียนจัดทำระบบสุขาภิบาลที่มีมาตรฐาน และเพียงพอกับผู้เรียน โรงเรียนใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการช่วยเหลือ

ผู้เรียนเป็นรายบุคคล อย่างครอบคลุม เท่าเทียม และเสมอภาค ผู้เรียนได้รับการศึกษา รวมถึง การสนับสนุนด้านอื่น ๆ จากโรงเรียน และเครือข่ายที่มาร่วมพัฒนาอย่างทั่วถึงตามความจำเป็น รวมถึง ผู้เรียนได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ มีคุณค่าทางโภชนาการ และปริมาณที่เหมาะสม โดยวางแผน ผ่านโปรแกรม Thai School Lunch ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.50$) คือ โรงเรียนใช้พลังงาน ทดแทนและพลังงานสะอาดที่ไม่เกิดมลพิษต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ผลการวิจัย การศึกษาการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ใหญ่ลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

1) การสังเคราะห์การตอบสนองตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโครงการในแผนปฏิบัติการ ประจำปีการศึกษาของโรงเรียนบ้านไร่ใหญ่ลำ เพื่อพิจารณาโครงการภายในแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษา ดังแผนภูมิที่ 1

ตารางที่ 6 การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียน บ้านไร่ใหญ่ลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	โครงการ		
	ความถี่ (F)	ร้อยละ	อันดับ
1. ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่	4	14.29	8
2. ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน	5	17.86	6
3. สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคน ในทุกช่วงวัย	6	21.43	5
4. สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต	28	100.00	1
5. บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน	11	39.29	3
6. สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาล ให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน	3	10.71	12
7. สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่ซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน	3	10.71	12
8. ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน	2	7.14	14
9. สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงส่งเสริมการพัฒนา อุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม	4	14.29	8
10. ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ	9	32.14	4
11. ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีความครอบคลุมปลอดภัย ยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน	5	17.86	6

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	โครงการ		
	ความถี่ (F)	ร้อยละ	อันดับ
12. สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน	2	7.14	14
13. ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	4	14.29	8
14. อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	2	7.14	14
15. ปกป้อง ปันฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ	1	3.57	17
16. ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในระดับ	4	14.29	8
17. เสริมความเข้มแข็งให้แก่งกลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน	19	67.86	2

จากตารางที่ 6 พบว่า การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษา ของโรงเรียนบ้านไร่ไผ่หล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตอบสนองตามเป้าหมายครบทั้ง 17 เป้าหมาย เมื่อพิจารณาเรียงเป้าหมายพบว่า จากโครงการทั้งหมด 28 โครงการ เป้าหมายที่ขับเคลื่อนมากที่สุด คือ เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีโครงการตอบสนอง 28 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ เป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่งกลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน มีโครงการตอบสนอง 19 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 67.86 และเป้าหมายที่ขับเคลื่อนน้อยที่สุด คือ เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ปันฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ มีโครงการตอบสนอง 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 3.57

2) การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 12 คน ผู้เรียน 6 คน และผู้ปกครอง 2 คน ดังนี้

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไผ่หล้า: เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ครูผู้สอนบูรณาการเป้าหมายย่อยของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 ในแผนการจัดการเรียนรู้ การทำกิจกรรมในชั้นเรียน และกิจกรรมตามโครงการที่ได้รับมอบหมาย เน้นการจัด

การเรียนการสอนแบบ Active Learning ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง พัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งผลให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม อ่านออก เขียนได้ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้รับการแนะแนวและสร้างโอกาสศึกษาต่ออย่างทั่วถึง

แนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไทรท่าอย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไทรท่า พบว่า เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการตอบสนองมากที่สุด เพื่อให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไทรท่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพครบทุกเป้าหมาย จึงควรปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรบูรณาการเป้าหมายย่อยของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในชั้นเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการที่ได้รับมอบหมาย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมผ่านการลงมือปฏิบัติจริง
2. จัดทำกิจกรรม/โครงการที่ตอบสนองตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมทั้ง 17 เป้าหมาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษา และการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียนบ้านไร่ไทรท่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไทรท่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.86$, $\sigma = 0.34$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการและด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.89$, $\sigma = 0.31$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 4.84$, $\sigma = 0.37$) และด้านการบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 4.83$, $\sigma = 0.38$) และเมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$) คือ โรงเรียนจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนได้รับโอกาส และเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม ผู้เรียนระดับปฐมวัยและผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างเต็มศักยภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร โรงเรียนมีหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกระดับอย่างเต็มที่ ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และนำผลการประเมินผู้เรียนไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจัดกิจกรรมในวันสำคัญ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน รวมถึงโรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและรายงานผลการปฏิบัติงาน (SAR) กับต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.46$) คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมและพัฒนาส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะทางอาชีพ และผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านทักษะทางอาชีพด้วยการลงมือปฏิบัติจริงทั้งในโรงเรียนและสถานประกอบการ

ด้านงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$) คือ วางแผนการใช้งบประมาณถูกต้องตามระเบียบ/กฎหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับนโยบาย แต่งตั้งครูรับผิดชอบปฏิบัติงานการเงิน บัญชี และพัสดุอย่างชัดเจน มอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการอย่างชัดเจน กิจกรรม/โครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาตอบสนองตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมโปร่งใส มีส่วนร่วม รับผิดชอบ คำนวณตรวจสอบได้ นิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผล รวมถึงโรงเรียนวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ นำผลไปพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ประจำปีทุกปี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.46$) คือ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านการวางแผนการใช้งบประมาณให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานและพัฒนางานด้านงบประมาณ รวมถึงโรงเรียนสร้างเครือข่ายเพื่อระดมงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา

ด้านการบริหารงานบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$) คือ ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา และใช้กิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างหลากหลาย ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่มีผลงานดีเด่นมีคุณงามความดีตามหลักเกณฑ์ และได้รับรางวัลตอบแทน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.46$) คือ โรงเรียนมีการจัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและตรงกับความต้องการจำเป็นในการทำงานของครู

ด้านการบริหารทั่วไป ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$) คือ โรงเรียนจัดทำระบบน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคที่มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอแก่ผู้เรียน โรงเรียนจัดทำระบบสุขาภิบาลที่มีมาตรฐาน และเพียงพอแก่ผู้เรียน โรงเรียนใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล อย่างครอบคลุม เท่าเทียม และเสมอภาค ผู้เรียนได้รับทุนการศึกษา รวมถึงการสนับสนุนด้านอื่น ๆ จากโรงเรียน และเครือข่ายที่มาร่วมพัฒนาอย่างทั่วถึงตามความจำเป็น รวมถึงผู้เรียนได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ มีคุณค่าทางโภชนาการ และปริมาณที่เหมาะสม โดยวางแผนผ่านโปรแกรม Thai School Lunch ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.50$) คือ โรงเรียนใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาดที่ไม่เกิดมลพิษต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตอบสนองตามเป้าหมายครบทั้ง 17 เป้าหมาย เมื่อพิจารณารายเป้าหมาย พบว่า จากโครงการ 28 โครงการ เป้าหมายที่มีการขับเคลื่อนมากที่สุด คือ เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีโครงการตอบสนอง 28 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ เป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพทุนส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน มีโครงการตอบสนอง 19 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 67.86 และเป้าหมายที่มีการขับเคลื่อนน้อยที่สุดคือ เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศ

บนบอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพมีโครงการตอบสนอง 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 3.57

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ: เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ครูผู้สอนบูรณาการเป้าหมายย่อยของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 ในแผนการจัดการเรียนรู้ การทำกิจกรรมในชั้นเรียน และกิจกรรมตามโครงการที่ได้รับมอบหมาย เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง พัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม อ่านออก เขียนได้ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมถึงได้รับการแนะแนวและสร้างโอกาสในการศึกษาต่ออย่างทั่วถึง

แนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำอย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ พบว่า เป้าหมายที่ 4 มีการตอบสนองมากที่สุด เพื่อให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพครบทุกเป้าหมาย จึงควรปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรบูรณาการเป้าหมายย่อยของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในชั้นเรียน และกิจกรรมตามโครงการที่ได้รับมอบหมาย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมผ่านการลงมือปฏิบัติจริง
2. จัดทำกิจกรรม/โครงการที่ตอบสนองตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมทั้ง 17 เป้าหมาย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า มีการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแต่ละเป้าหมาย จำแนกตามการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน สอดคล้องตามวิจัยและเอกสารดังต่อไปนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ จำแนกตามการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.86$, $\sigma = 0.34$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวิชาการและด้านงบประมาณ ($\mu = 4.89$, $\sigma = 0.31$) เนื่องจากโรงเรียนบริหารงานด้านวิชาการที่ครอบคลุมมุ่งเน้นการจัดทำหลักสูตรที่เป็นมาตรฐาน ครูจัดการเรียนการสอนตามความเชี่ยวชาญ ใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือ

ปฏิบัติจริงส่งเสริมให้เกิดทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตามและนำผลไปพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสร้างเครือข่ายพัฒนาร่วมกับหน่วยงานอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อดิณณ์กัญญ์ อังคระนาริน และไตรรัตน์ สิริพิบูล (2564) ที่ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีค่าเฉลี่ยด้านการบริหารงานวิชาการสูงสุด แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานด้านวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่นเดียวกับการบริหารงานด้านงบประมาณ ที่ต้องบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยโรงเรียนวางแผนการใช้งบประมาณถูกต้องตามกฎหมาย สร้างเครือข่ายระดมงบประมาณทรัพยากรที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาตอบสนองตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการดำเนินงานและพัฒนางานด้านงบประมาณ สอดคล้องกับวิจัยของวรยุทธ วงศ์ประเสริฐ นัฏฐิณี เจริญสุข และชูศักดิ์ เอกเพชร (2566) ที่ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กลุ่ม 1 สังกัดสำนักบริหารงานพิเศษ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การวางแผนงบประมาณ รองลงมาคือ การตรวจสอบภายใน การบริหารทางการเงิน และควบคุมงบประมาณ การจัดระบบการจัดหาวัสดุ การคำนวณต้นทุนการผลิต การบริหารสินทรัพย์ และการรายงานผล ตามลำดับ รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 4.84, \sigma = 0.37$) เนื่องจากโรงเรียนวางแผนอัตรากำลังที่ชัดเจนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ส่งเสริมและจัดอบรมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมอบรมพัฒนาดตนเองตามความถนัดและความสนใจ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ รวมถึงเสริมสร้างกำลังใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการพัฒนาตามข้อเสนอแนะจากผลการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอก: ผลการประเมิน SAR ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ ระบุว่า ควรนำเสนอข้อมูลคุณภาพการปฏิบัติงานของครู ข้อมูลการอบรมพัฒนาของครู แผนดำเนินการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) รวมทั้งผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูกับบุคคลอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไป สอดคล้องตามวิจัยของ นภัสนันท์ มูลสิน และสงวน อินทร์รักษ์ (2562) ที่พบว่า การบริหารงานบุคคลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พิจารณารายด้านพบว่า การวางแผนอัตรากำลังอยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 4.83, \sigma = 0.38$) โรงเรียนใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและงานธุรการ สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบรรยากาศ แหล่งเรียนรู้ อาคารเรียน และอาคารประกอบที่มั่นคง ปลอดภัยเพียงพอต่อการใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดำเนินงานอนามัยอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุขและหลักสากล จัดทำระบบสุขภาพและระบบน้ำสำหรับอุปโภคที่มีมาตรฐานและเพียงพอ ช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ผู้เรียนได้รับทุนการศึกษาอย่างทั่วถึงตามความจำเป็น และได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ มีคุณค่าทางโภชนาการและปริมาณเหมาะสม โดยวางแผนผ่านโปรแกรม Thai School Lunch

ควรมีการพัฒนาการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาดที่ไม่เกิดมลพิษต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และพัฒนาตามข้อเสนอแนะจากผลการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอก: ผลการประเมิน SAR ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งระบุว่า ควรนำเสนอผลสำเร็จในการบริหารจัดการของสถานศึกษาและนำเสนอการบริหารจัดการตามแผนปฏิบัติการประจำปีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสาธารณชน ผ่านช่องทางที่ดำเนินการได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของชำนาญ ทวีทอง และเชาวนีย์ แก้วมโน (2566) ที่พบว่า การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วย งานเทคโนโลยีการศึกษา งานประชาสัมพันธ์ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานธุรการ ตามลำดับ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียนบ้านไร่ไหลลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่าการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ตอบสนองตามเป้าหมายครบทั้ง 17 เป้าหมาย โดยมีโครงการรองรับอย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องตามรายงานการศึกษา”การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs): กรณีศึกษาการใช้แนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มเยาวชนไทยเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนน” โครงการวิจัยที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) งบประมาณสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. 2561 ของ ถวิลวดี บุรีกุล, นิตยา โพธิ์นอก, เลิศพร อุดมพงษ์ และสมบัติ หวังเกษม (2562) กล่าวว่าเป็นการศึกษากลุ่มเป้าหมายจำนวน 116 คน จากสถานศึกษานำร่องในจังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดชัยนาท โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เป้าหมายเพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนและนำเสนอรูปแบบการแก้ปัญหาของกลุ่มเยาวชนในพื้นที่กรณีศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแบบมีส่วนร่วม มีผลผลิต 10 โครงการ พบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถหยิบยกสิ่งที่คิดว่าเป็นปัญหาและจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุทางจราจรได้ รวมถึงสอดคล้องกับมาตรการ ด้านการศึกษาและด้านวิศวกรรม และจากการวิจัยพบว่า การขับเคลื่อนสูงสุดคือเป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป้าหมายที่มีการขับเคลื่อนน้อยที่สุด คือ เป้าหมายที่ 15 ปกป้องฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืนจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนต่อสู่การกลายสภาพเป็นทะเลทรายหยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียมลพิษทางชีวภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ “รายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Report) และ SDG Index ประจำปี 2566” การจัดอันดับ SDG Index ระดับโลก ในปี 2566 จาก 166 ประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี 2565 มี 163 ประเทศ ประเทศไทยได้คะแนนรวม 74.7 คะแนน จัดอยู่อันดับที่ 43 ของโลก ครองอันดับ 1 ในภูมิภาคอาเซียน 5 ปีติดต่อกัน (2562–2566) เมื่อพิจารณาสถานะรายเป้าหมายเทียบกับปี 2566 กับปี 2565 พบว่า เป้าหมายที่สถานะบรรลุเป้าหมายแล้ว (สีเขียว) คือ SDG4 การศึกษาที่มีคุณภาพ และเป้าหมายที่สถานะท้าทายมาก (สีแดง)

ได้แก่ SDG2 ขจัดความหิวโหย SDG3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี SDG14 ทรัพยากรทางทะเล SDG15 ระบบนิเวศบนบก และ SDG16 สังคมสงบสุข ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง (SDG MOVE, 2023)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่ควรมีการกำหนดนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาต่อยอดการบริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการต่อยอดการจัดโครงการ/กิจกรรมที่ตอบสนองเป้าหมายที่ 15 ปกป้อง พืชพันธุ์ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู่การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรในการวิจัยซึ่งอาจศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัดหรือภูมิภาค เพื่อให้ได้ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่กว้างและชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชำนาญ ทวีทอง และเชาวนี แก้วมโน. (2566). การบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7. *วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(8), 320-333.
- ถวิลวดี บุรีกุล, นิตยา โพธิ์นอก, เลิศพร อุดมพงษ์ และสมบัติ หวังเกษม. (2562). รายงานการศึกษา “การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs): กรณีศึกษาการใช้แนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มเยาวชนไทยเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนน”. เข้าถึงได้จาก [67](https://www.kpi.ac.th/knowledge/research/data/378?fbclid=IwAR3qXZu0E_Hl4cv-นภัสภรณ์ มุลสิน และสงวน อินทร์รักษ์. (2562). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 243-254.</p>
<p>วรยุทธ วงศ์ประเสริฐ นัญจรี เจริญสุข และชูศักดิ์ เอกเพชร. (2566). การพัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนมัธยมในจังหวัดพังงา. <i>วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์</i>, 8(1), 767-778.</p>
</div>
<div data-bbox=)

- อณัญญ์กัญญ์ อังกระนาริน และไตรรัตน์ สิทธิพล. (2564). การศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทพรปราการ เขต 1. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 8(2), 268-280.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York : Harper Collins Publishers.
- Leicht, A., Combes, B., Byun, W. J., & Agbedahin, A. V. (2021). Chapter 1 From 21 to Target 4.7: the development of Education for Sustainable Development. *Issues and Trends in Education for Sustainable Development*. (pp. 25-38).
- Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). (2021). *รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก: ผลการประเมิน SAR ภายใต้สถานการณ์ COVID-19*. Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization).
- SDG MOVE. (2023). *SDG MOVE: Moving towards sustainable future*. Retrieved from, <https://www.sdgmovement.com/>
- Sukkasi, A. (2017). *A Study of the Role of School Administrators in Being a Learning Organization in Administrations of Basic Education Schools in Rayong, Chanthaburi and Trat Provinces* (Thesis M.Ed. (Educational Administration)). Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University. Retrieved from, <https://etheses.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=303&group=20&depid=3>
- United Nations. (2024). *What are the Sustainable Development Goals?*. United Nations Development Programme. Retrieved from, <https://www.undp.org/>

การพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน ของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

The Development of An Academic Administration Framework to Promote School Engagement of Bangkok Christian College Students

Received: 5 September 2024 Revised: 20 October 2024 Accepted: 15 November 2024

ชุนวัฒน์ ปุ่บบางกระตี่, วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

วิชัย สีสุด, โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

สุกัญญา แซ่มซ้อย, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รักชิต สุทธิพงษ์, วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน 2) พัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน และ 3) พัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน ของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ใช้วิธีวิจัยแบบ Explanatory Design มีผู้ให้ข้อมูล คือ หัวหน้าฝ่ายบริหารของโรงเรียน จำนวน 6 คน ประกอบด้วย 1) หัวหน้าฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา 2) หัวหน้าฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) 3) หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน 4) หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัยมัธยมศึกษา 5) หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมกีฬา และ 6) หัวหน้าฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน ในภาพรวม ขั้นการประเมินผล มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ขั้นการวางแผน และขั้นการนำแผนสู่การปฏิบัติ ตามลำดับ 2) แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน มี 4 แนวทาง คือ 2.1) แนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด 2 แนวทาง 2.2) แนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ 1 แนวทาง และ 2.3) แนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม 1 แนวทาง 3) ขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน 6 กลุ่มงาน ประกอบด้วย 3.1) ฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา 8 งาน 3.2) ฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) 5 งาน 3.3) ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน 4 งาน 3.4) ฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัย 4 งาน 3.5) ฝ่ายกิจกรรมกีฬา 7 งาน และ 3.6) ฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา 6 งาน ตามลำดับ

คำสำคัญ: ขอบข่ายงาน, การบริหารวิชาการ, ความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน

Abstract *This research had three objectives: 1) To study the Priority Needs Index (PNI) for academic administration aimed at enhancing students' school engagement, 2) To develop academic administration guidelines to promote students' school engagement, and 3) To develop an academic administration framework to enhance students' school engagement at Bangkok Christian College. The research employed an Explanatory Design method, with data gathered from six school head of departments consists of: 1) Head of Secondary Academic Affairs, 2) Head of the Secondary English Immersion Program (EIP), 3) Head of Student Development and Enrichment Activities, 4) Head of Secondary Discipline Promotion, 5) Head of Sports Activities, and 6) Head of Educational Innovation. The research findings were as follows: 1) The overall PNI for academic administration to enhance students' school engagement revealed that the evaluation phase had the highest PNI, followed by the planning phase and the implementation phase, respectively. 2) There are four guidelines for academic administration to enhance students' school engagement, which include 2.1) Two cognitive engagement-enhancing guidelines, 2.2) One emotional engagement-enhancing guideline, and 2.3) One behavioral engagement-enhancing guideline. 3) The administrative framework to enhance students' engagement with the school includes six groups of tasks: 3.1) Eight tasks under the Secondary Academic Division, 3.2) Five tasks under the Secondary English Immersion Program (EIP) Division, 3.3) Four tasks under the Student Development Activities Division, 3.4) Four tasks under the Discipline Promotion Division, 3.5) Seven tasks under the Sports Activities Division, and 3.6) Six tasks under the Educational Innovation Division.*

Keywords: Administrative Framework, Academic Management, School Engagement

บทนำ

จากเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง ล้วนส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาทั้งในแง่ของผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารวิชาการให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ เนื่องจาก ครู และบุคลากรทางการศึกษา จะเป็นผู้ที่ขับเคลื่อนคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษาให้บรรลุผล โดยเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยให้การบริหารวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือการพัฒนาให้มีขอบข่ายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน (วาลิกา พงศ์ภัทรานนท์, นภาพรณ ยอดสิน, และพิชญภา ยืนยาว, 2566) ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติงานวิชาการได้อย่างเป็นระบบ และถือเป็นประเด็นท้าทายที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่พิเศษ มีประวัติศาสตร์อันยาวนานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2395 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ละปีผลิตผู้สำเร็จการศึกษามากกว่า 500 คน ได้สร้างศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียง เช่น นายพจน์ สารสิน อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2500 นายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2534-2535 พลเรือตรี หม่อมหลวงอัศนี ปราโมช พลเอกพิจิตร กุลละวณิช และนายอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ องคมนตรี บุคคลเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติและโรงเรียน จึงอาจกล่าวได้ว่า ความยึดมั่นผูกพันระหว่างนักเรียนปัจจุบัน ศิษย์เก่า และโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยธำรงความเป็นกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยได้มาจนถึงปัจจุบัน

จากผลการศึกษาสำรวจ (Pilot Study) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ยืนหยัดเป็นผู้นำทางการศึกษามาได้จวบจนปัจจุบัน คือความยึดมั่นผูกพันระหว่างโรงเรียนกับนักเรียน รวมถึงสมาคมศิษย์เก่าที่คำนึงชื่อเสียงของโรงเรียนมาโดยตลอด ในขณะที่การศึกษาปัจจัยความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนยังพบว่ามีถูกกล่าวถึงในลักษณะความยึดมั่นผูกพันในงาน (Schaufeli et al., 2002) และพบการประยุกต์ใช้น้อยในการศึกษาความยึดมั่นผูกพันระหว่างนักเรียนกับโรงเรียน โดยจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ และความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม (Fredricks, Blumenfeld, & Paris, 2004)

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่าความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งระดับของโรงเรียนและระดับของนักเรียน กล่าวคือ ในระดับโรงเรียน จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศิษย์เก่าและโรงเรียน เกิดเป็นสมาคมที่สนับสนุนโรงเรียน และระดับนักเรียน ช่วยลดอัตราการออกกลางคัน ลดปัญหาการเรียนรู้ และช่วยให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน (Virtanen, Kiuru, Lerkkanen, Poikkeus & Kuorelahti, 2016) ดังนั้น การส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน จึงส่งผลดีต่อทั้งตัวนักเรียนและโรงเรียนโดยเฉพาะสำหรับโรงเรียนเอกชน การส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน ถือเป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการ รวมทั้งการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่สถานศึกษาอื่นในการสร้างองค์กรที่พร้อมขับเคลื่อนความยั่งยืนทางการศึกษาในระยะยาวต่อไป โดยการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการ 2) พัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการ และ 3) พัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

คำถามการวิจัย

1) ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นอย่างไร

2) แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ควรเป็นอย่างไร

3) ขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ควรเป็นอย่างไร

จุดประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
- 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
- 3) เพื่อพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยั่งยืนผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ในบริบทของการบริหารสถานศึกษามีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารมาประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เห็นได้จากการออกแบบโครงสร้างงานที่แบ่งงานออกเป็น 4 งาน ซึ่งหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนก็คืองานบริหารวิชาการ โดยการบริหารวิชาการ หมายถึง งานของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และงานอื่น ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานสอนให้บรรลุผลสำเร็จ ทั้งนี้ จากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารพบแนวคิด ได้แก่ กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Fayol (POCCC) (Fayol, 1916 อ้างถึงใน Sheldrake, 2003) กระบวนการบริหารองค์การ POLC (Griffin, 2008) รวมทั้ง แนวคิดระดับคลาสสิก กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Demming (PDCA) (Deming, 1982 อ้างถึงใน Imai, 1986) ทั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยสังเคราะห์กระบวนการบริหาร และจัดกลุ่มกิจกรรมการบริหารออกเป็นกิจกรรมหลัก ๆ พบว่า ทุกแนวคิดจะมีกิจกรรมที่สำคัญร่วมกันใน 3 ขั้นตอนเช่นเดียวกัน (Fayol, 1916; Deming, 1982; Kreitner, 1989; Griffin, 2008; จรุณี แก้วเอี่ยม, 2557) คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการนำแผนสู่การปฏิบัติ (Implementation) และขั้นการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

1.1) ขั้นการวางแผน หมายถึง กระบวนการกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอน และระยะเวลาดำเนินการ เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.2) ขั้นการนำแผนสู่การปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการมอบหมายผู้รับผิดชอบ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.3) ขั้นการประเมิน หมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลการประเมินสำหรับเป็นข้อมูลในการตัดสินใจแนวทางการดำเนินงานต่อไป

ทั้งนี้ กระบวนการบริหารทั้ง 3 ขั้นตอน เป็นกรอบการบริหารที่มีความยืดหยุ่นสูง ครอบคลุมทุกบริบทของการบริหาร สามารถนำมาใช้เป็นแนวคิดสำหรับการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการในการวิจัยครั้งนี้

2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพัน

ความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนนั้นเริ่มมีการศึกษาและทำการวิจัยมาตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1980 จนถึงปัจจุบัน มีนักวิชาการนำไปศึกษาในหลากหลายบริบท รวมทั้งมีการให้นิยามความหมายของความยึดมั่นผูกพันในบริบทที่แตกต่างกัน แรกเริ่ม ความยึดมั่นผูกพันถูกกล่าวถึงในบริบทของการศึกษาเรื่องความยึดมั่นผูกพันในงาน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับภาวะหมดไฟในการทำงานของบุคลากร (Schaufeli et al., 2002) ในขณะที่การศึกษาความยึดมั่นผูกพันในนักเรียน เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจและมุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงการสร้างกลยุทธ์ในการจัดการปัญหาพฤติกรรมเชิงลบของนักเรียน (Parsons & Taylor, 2011)

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน จำนวน 5 ฉบับ (Chase, Hilliard, Geldhof, Warren & Lerner, 2014; Fredricks, Blumenfeld & Paris, 2004; National Center for School Engagement, 2006; Fredricks & McColskey, 2012; Li & Lerner, 2013) พบว่า องค์ประกอบของความยึดมั่นผูกพันมีความสอดคล้องกันอยู่ 3 ด้านคือ 1) ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด (Cognitive Engagement) 2) ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ (Emotional Engagement) และ 3) ความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม (Behavioral Engagement) ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับบริบททางการเรียน โดยสามารถสรุปความหมายของความยึดมั่นผูกพันของนักเรียน ว่าหมายถึง การรับรู้ความรู้สึก และพฤติกรรมของนักเรียนเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องและกิจกรรมอื่น ๆ รวมไปถึงการได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษา ตลอดจนความรู้สึกของการเป็นสมาชิกของโรงเรียน ซึ่งมีความเหมาะสมในการนำมาเป็นกรอบในการวิจัยศึกษาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยในการวิจัยครั้งนี้ได้

3) งานบริหารโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นโรงเรียนชายล้วน ประเภทเอกชนขนาดใหญ่พิเศษ ได้รับอนุญาตจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2395 ตั้งอยู่ในแหล่งสำคัญทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร โดยโรงเรียนได้จัดพื้นที่ภายในบริเวณโรงเรียนส่วนของอาคารเรียนแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของพื้นที่หลัก และอาคาร 150 ปี BCC เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลิตผู้สำเร็จการศึกษามีมากกว่า 500 คน

โครงสร้างการบริหารของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย หากแบ่งตามตำแหน่งผู้บริหารจะประกอบด้วย 8 ตำแหน่ง แต่จากการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของตำแหน่งงานและขอบข่ายการปฏิบัติงานกับการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน พบว่า มีงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนจำนวน 6 งาน ประกอบด้วย 1) ฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา 2) ฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) 3) ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน 4) ฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัย 5) ฝ่ายกิจกรรมกีฬา และ 6) ฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา ตามลำดับ

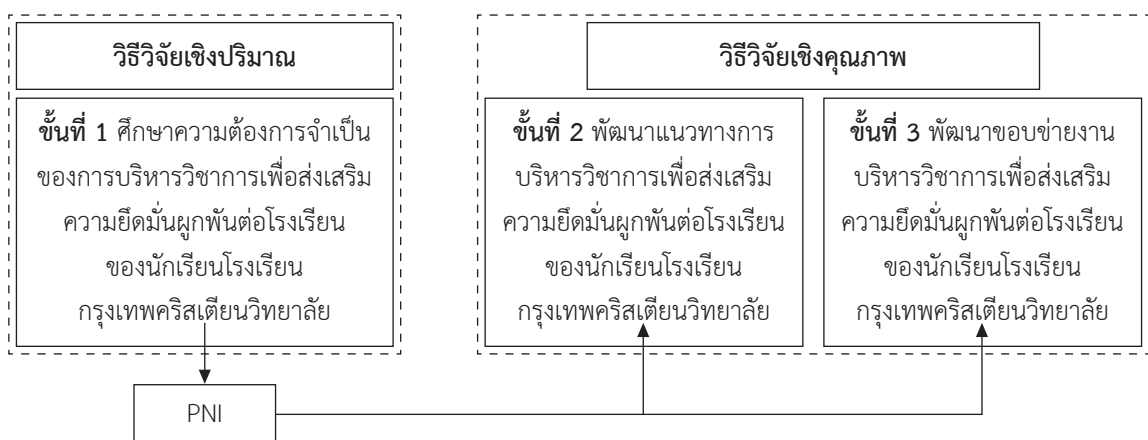
ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ควรมีการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ผ่านกระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Dawadi, Shrestha, and Giri, 2021) โดยเป็นการผสมผสานกันระหว่าง

ข้อมูล 2 รูปแบบเพื่อทำความเข้าใจปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน (Poth, and Munce, 2020) โดยการศึกษาเชิงปริมาณจะช่วยให้นักวิจัยมีข้อมูลพื้นฐานสำหรับทำความเข้าใจปรากฏการณ์เบื้องต้นที่เกิดขึ้น และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในการค้นคว้าคำตอบเชิงลึกเพิ่มเติมเพื่อเติมเต็มคำตอบของการวิจัย (Creswell, and Creswell, 2017)

ทั้งนี้ ในปัจจุบันรูปแบบการบริหารวิชาการยังคงขาดรายละเอียดในการดำเนินงานที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นผูกพันกับโรงเรียน โดยการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางไปสู่การออกแบบขอบข่ายการดำเนินงานของกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ จำนวน 6 กลุ่มงาน โดยจะทำให้ได้ขอบข่ายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ตลอดจนสถาบันการศึกษาแห่งอื่น ๆ สามารถนำขอบข่ายการปฏิบัติงานที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปออกแบบกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาของตนเองได้ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน รูปแบบ Explanatory Design ซึ่งเริ่มต้นด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ แล้วพิจารณาคัดเลือกประเด็นปัญหาสำหรับดำเนินงานวิจัยด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสรุปผล โดยขั้นแรก เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการ จากนั้นจึงนำมาคัดเลือกประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด เพื่อใช้เป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงแนวทางการบริหารวิชาการ รวมทั้งขอบข่ายงานบริหารวิชาการ โดยการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้บริหารที่มีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเชื่อมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สามารถสรุปเป็นแผนภาพความเชื่อมโยงระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพได้ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 ความเชื่อมโยงระหว่างผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

จากภาพประกอบที่ 1 การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน มีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1) ผู้เข้าร่วมการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ทั้ง 3 ขั้นตอน ผู้ให้ข้อมูลเป็นหัวหน้ากลุ่มงานที่มีลักษณะงานเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกจำนวน 3 ข้อ เพื่อควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ประกอบด้วย 1) มีตำแหน่งเป็นหัวหน้ากลุ่มงานมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี 2) ปฏิบัติงานในกลุ่มงานซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน และ 3) เป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา หัวหน้าฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัยมัธยมศึกษา หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมกีฬา และหัวหน้าฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา ตามลำดับ

2) การสร้างเครื่องมือ

2.1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวน 50 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร ความยืดหยุ่นผูกพัน และโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและนิยามปฏิบัติการ

2.1.2) สร้างแบบสอบถามโดยอิงจากนิยามปฏิบัติการ ได้ (ร่าง) แบบสอบถาม จำนวน 2 ตอน ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ และสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพัน ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้จักคิด เชิงอารมณ์ และเชิงพฤติกรรม

2.1.3) นำ (ร่าง) แบบสอบถามและนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของจำนวนคำถาม โดยใช้วิธีการตรวจสอบ IOC (Item Objective Congruence) โดยมีค่าระหว่าง 0.67 - 1.00 จึงถือว่าคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ โดยได้ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

2.2) แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย และแบบสัมภาษณ์ขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) รวมจำนวน 8 ข้อ โดยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีความยืดหยุ่นในการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก ทำให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางการบริหาร และการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับบริบทของผู้ให้ข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1) นำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดเป็นประเด็นข้อคำถามในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2.2) สร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์ ได้ (ร่าง) แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการ และแบบสัมภาษณ์ขอบข่ายงานบริหารวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ประเด็น คือ 1) ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด คือ ด้านความยึดหยุ่นในการแก้ปัญหา และด้านการเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว 2) ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ คือ ด้านความตั้งใจและสนใจในการเรียน และ 3) ความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม คือ การมีสมาธิในการเรียน

2.2.3) นำ (ร่าง) แบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความตรง (Validity) โดยประเมินความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของจำนวนคำถาม โดยได้ทำการปรับปรุงข้อคำถามเพิ่มเติมตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยติดต่อผู้ประสานงานโครงการวิจัยเพื่อขออนุญาตจากผู้อำนวยการสถานศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องทั้ง 6 คน โดยประสานผ่านขั้นตอนดังนี้

3.1) ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในการขอเก็บรวบรวมข้อมูลผู้เกี่ยวข้องในการตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ในการวิจัย

3.2) ผู้วิจัยส่งหนังสือนำพร้อมรายละเอียดอธิบายเกี่ยวกับชื่องานวิจัย ที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัยในครั้งนี้ พร้อมแบบสอบถาม และตัวอย่างของแบบสัมภาษณ์ในขั้นต่อไป

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นบุคลากรประจำของโรงเรียนซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วทั้งสิ้นจำนวนทั้ง 6 คน โดยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้แจ้งผู้ให้ข้อมูลทราบถึงสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย ประกอบด้วย 1) เหตุผลที่ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยมีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย 2) รายละเอียดของการวิจัย ที่มา และเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ 3) ระยะเวลาในการทำวิจัย รวมทั้งระยะเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลต้องใช้เพื่อให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ 4) วิธีการ และระยะเวลาการทำลายข้อมูลหลังเสร็จสิ้นการวิเคราะห์ ภายใน 3 เดือน 5) ลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูลที่วิเคราะห์เป็นภาพรวม และ 6) สิทธิในการปฏิเสธเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

3.3) เมื่อได้รับการยินยอมจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย จากนั้นจึงขออนุญาตเพื่อเข้าทำการเก็บข้อมูล โดยในขั้นการสัมภาษณ์มีการขออนุญาตบันทึกเทปเพื่อใช้ในการถอดความ โดยในขั้นการเก็บข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 6 คน ให้สัมภาษณ์ผ่านโทรศัพท์จำนวน 5 คน และผ่านทางแอปพลิเคชัน Zoom จำนวน 1 คน

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร (PNI_{modified}) = (I - D) / D โดย I หมายถึง ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด และ D หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน จากนั้นใช้การลำดับค่าความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย เพื่อกำหนดเป็นประเด็นในการศึกษาด้วย

วิธีการเชิงคุณภาพในขั้นตอนต่อไป

4.2) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ธีมแบบนิรนัย (Deductive Thematic Analysis) โดยใช้การตั้งรหัสล่วงหน้า (Priori Code) โดยนำกรอบแนวคิดมาจัดทำเป็น Code ประกอบด้วย กรอบแนวคิดการบริหาร ได้แก่ ก) ขั้นตอนการวางแผน ข) ขั้นตอนการนำแผนสู่การปฏิบัติ และ ค) ขั้นตอนการประเมินผล และกรอบแนวคิดความยืดหยุ่นผูกพัน ได้แก่ ง) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้จัก จ) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์ และ ข) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม โดยจับคู่ทุกความเป็นไปได้ระหว่างกรอบแนวคิดทั้ง 2 กรอบ จากนั้นจึงนำข้อมูลผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามรหัส เพื่อสรุปผลการศึกษา ทั้งนี้ มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ เทียบกับกรอบแนวคิดทฤษฎี และข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้ ชื่อของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 คน จะถูกปกปิดและแทนด้วยรหัสตัวเลข 01 - 06 ตามลำดับ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ภาพรวม และรายด้าน แสดงดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ภาพรวม

การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพพึงประสงค์		PNI	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	PNI	Rank
1. ขั้นตอนการวางแผน	3.78	0.576	4.70	0.326	0.244	2
2. ขั้นตอนการนำแผนสู่การปฏิบัติ	3.88	0.604	4.77	0.337	0.229	3
3. ขั้นตอนการประเมินผล	3.69	0.679	4.68	0.425	0.268	1
เฉลี่ยรวม	3.78	0.583	4.71	0.360	-	-

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน พบว่า ขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.576) มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุด รองลงมาคือ ขั้นตอนการนำแผนสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.604) และขั้นตอนการประเมินผล ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.679) ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ขั้นตอนการนำแผนสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.337) มีสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด รองลงมาคือ ขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.326) และขั้นตอนการประเมินผล ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.425) โดยผลการศึกษาความต้องการจำเป็นพบว่า ขั้นตอนการประเมินผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.268$) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ ขั้นตอนการวางแผน ($PNI_{\text{modified}} = 0.244$) และขั้นตอนการนำแผนสู่การปฏิบัติ ($PNI_{\text{modified}} = 0.229$) ตามลำดับ

จากนั้น จึงทำการวิเคราะห์หาประเด็นสำคัญ (Issue) ในการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน รายด้าน โดยลำดับความต้องการจำเป็นของ

องค์ประกอบย่อยความยืดหยุ่นผูกพันทั้ง 3 มิติ ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นผูกพัน เชิงการรู้คิด 7 ด้าน เชิงอารมณ์ 4 ด้าน และเชิงพฤติกรรม 4 ด้าน มาเป็นประเด็นในการศึกษาร่วมกับแนวคิดการบริหาร ทั้ง 3 ชั้น เพื่อกำหนดประเด็นสำคัญ สามารถแสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญในการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย รายด้าน

ความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย	Planning		Implementation		Evaluation		Issue
	PNI	Rank	PNI	Rank	PNI	Rank	
1. ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด							
1.1) ความพร้อมในการเรียน	0.208	3	0.115	6	0.273	4	
1.2) ความพยายามทุ่มเทในการเรียนรู้	0.167	5	0.167	4	0.273	4	
1.3) การวางแผนในการเรียน	0.318	2	0.273	2	0.333	2	
1.4) การต้องการความก้าวหน้า	0.167	5	0.208	3	0.217	5	
1.5) การขอความช่วยเหลือ	0.115	6	0.120	5	0.174	6	
1.6) ความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา	0.182	4	0.333	1	0.350	1	*
1.7) การเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว	0.368	1	0.333	1	0.286	3	*
2. ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์							
2.1) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับโรงเรียน	0.115	4	0.154	3	0.208	2	
2.2) ความพยายามทุ่มเทในการทำงาน	0.208	2	0.208	2	0.167	3	
2.3) ความตั้งใจและสนใจในการเรียน	0.217	1	0.273	1	0.333	1	*
2.4) ความสุขในการเรียน	0.154	3	0.071	4	0.154	4	
3. ความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม							
3.1) การประพฤติตนตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียน	0.350	3	0.261	4	0.273	3	
3.2) การเคารพต่อข้อปฏิบัติในห้องเรียน	0.333	4	0.273	3	0.273	3	
3.3) การมีสมาธิในการเรียน	0.474	1	0.400	1	0.400	1	*
3.4) การมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน	0.450	2	0.381	2	0.381	2	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญในการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย รายด้าน พบว่า

ความต้องการจำเป็นของความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้คิด ด้านการวางแผน พบว่า ด้านการเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว ($PNI_{\text{modified}} = 0.368$) มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ การวางแผนในการเรียน ความพร้อมในการเรียน ความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา ความพยายามทุ่มเทในการเรียนรู้ การต้องการความก้าวหน้า และการขอความช่วยเหลือ ตามลำดับ ด้านการนำเสนอสู่การปฏิบัติ พบว่า ด้านความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา ($PNI_{\text{modified}} = 0.333$) และการเผชิญปัญหาเมื่อประสบความ

ล้มเหลว (PNI_{modified} = 0.333) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ การวางแผนในการเรียน การต้องการความก้าวหน้า ความพยายามทุ่มเทในการเรียนรู้ การชอบความท้าทาย และความพร้อมในการเรียน ตามลำดับ และด้านการประเมินผล พบว่า ด้านความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา (PNI_{modified} = 0.350) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ การวางแผนในการเรียน การเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว ความพร้อมในการเรียน ความพยายามทุ่มเทในการเรียนรู้ การต้องการความก้าวหน้า และการชอบความท้าทาย ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นของความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์ ด้านการวางแผน พบว่า ด้านความตั้งใจและสนใจในการเรียน (PNI_{modified} = 0.217) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ความพยายามทุ่มเทในการทำงาน ความสุขในการเรียน และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับโรงเรียน ตามลำดับ ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ พบว่า ความตั้งใจและสนใจในการเรียน (PNI_{modified} = 0.273) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ความพยายามทุ่มเทในการทำงาน ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับโรงเรียน และความสุขในการเรียน ตามลำดับ และด้านการประเมินผล พบว่า ความตั้งใจและสนใจในการเรียน (PNI_{modified} = 0.333) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับโรงเรียน ความพยายามทุ่มเทในการทำงาน และความสุขในการเรียน ตามลำดับ

ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม ด้านการวางแผน พบว่า การมีสมาธิในการเรียน (PNI_{modified} = 0.474) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน การประพฤติตนตามกฎหมายของโรงเรียน และการเคารพต่อข้อปฏิบัติในห้องเรียน ตามลำดับ ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ พบว่า การมีสมาธิในการเรียน (PNI_{modified} = 0.400) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน การเคารพต่อข้อปฏิบัติในห้องเรียน และการประพฤติตนตามกฎหมายของโรงเรียน ตามลำดับ และด้านการประเมินผล พบว่า การมีสมาธิในการเรียน (PNI_{modified} = 0.400) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน การประพฤติตนตามกฎหมายของโรงเรียน และการเคารพต่อข้อปฏิบัติในห้องเรียน ตามลำดับ

โดยเมื่อนำผลการศึกษาความต้องการจำเป็นมาพิจารณา พบว่า

1) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้คิด ด้านความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 ทั้งในด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติและการประเมินผล และด้านการเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว มีความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการ สูงที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ทั้งในด้านการวางแผนและการนำแผนสู่การปฏิบัติ

2) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์ ด้านความตั้งใจและสนใจในการเรียน มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 ทั้งในด้านการวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล

3) ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม ด้านการมีสมาธิในการเรียน มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 ทั้งในด้านการวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล

ทั้ง 4 ประเด็นข้างต้น เป็นประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด จึงถูกหยิบยกนำมาเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

โดยสรุป แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ควร มีการมุ่งเน้นกระบวนการบริหารวิชาการที่ส่งเสริม 1) ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด โดยพัฒนาให้นักเรียน เกิดความยึดหยุ่นในการแก้ปัญหาที่มีจุดมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้ และ การเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลวที่มีจุดมุ่งเน้นให้นักเรียนไม่จมกับปัญหาเมื่อผลการเรียนไม่เป็น อย่างที่คาดหวัง 2) ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ โดยพัฒนาให้นักเรียนเกิดความตั้งใจและสนใจในการเรียน ที่มีจุดมุ่งเน้นให้นักเรียนเอาใจใส่กับการเรียนเป็นพิเศษ และ 3) ความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม โดยพัฒนา ให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนที่มีจุดมุ่งเน้นให้นักเรียนไม่วอกแวกกับสิ่งที่รบกวนเวลาเรียนหนังสือ

2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของ นักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการ ส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนจำนวน 6 คน จาก 6 กลุ่มงาน สามารถสรุปแนวทางการบริหาร วิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน

ประเด็นสำคัญ	แนวทางการบริหารวิชาการ
1. ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด	
1.1) การส่งเสริมให้นักเรียน มีความยึดหยุ่นในการแก้ ปัญหา ที่มีจุดมุ่งเน้นให้ นักเรียนสามารถคิดค้นวิธี การแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้	<u>ขั้นวางแผน</u> ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมเสนอความต้องการ กฎเกณฑ์ ร่วม อภิปรายและมีการทำประชาคมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน
1.2) การส่งเสริมให้นักเรียน มีการเผชิญปัญหาเมื่อ ประสบความล้มเหลว ที่มี จุดมุ่งเน้นให้นักเรียนไม่จม กับปัญหาเมื่อผลการเรียน ไม่เป็นอย่างที่คาดหวัง	<u>ขั้นนำแผนสู่การปฏิบัติ</u> ครูผู้สอนส่งเสริม สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลาย ทั้ง ทางความคิด ค่านิยม วัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกัน ผ่านกิจกรรมเดี่ยว และกิจกรรมกลุ่ม <u>ขั้นประเมินผล</u> ครูผู้สอนประเมินนักเรียนแบบ Formative Assessment ที่มุ่งเน้นการ ประเมินที่กระบวนการ ซึ่งในที่นี้คือการประเมินทักษะการแก้ปัญหานักเรียน <u>ขั้นวางแผน</u> ครูผู้สอนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนชีวิต และวางแผนการเรียน ร่วมกัน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา <u>ขั้นนำแผนสู่การปฏิบัติ</u> ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความ เข้มแข็งด้านความคิดและจิตใจ เพื่อเป็นเกราะป้องกันเมื่อเกิดความผิดหวังในชีวิต <u>ขั้นประเมินผล</u> ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันประเมินความสำเร็จของตัวนักเรียนเอง โดย ไม่เปรียบเทียบกับผู้อื่น
2. ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์	
2.1) การส่งเสริมให้นักเรียน มีความตั้งใจและสนใจใน การเรียน ที่มีจุดมุ่งเน้นให้ นักเรียนเอาใจใส่กับการเรียน เป็นพิเศษ	<u>ขั้นวางแผน</u> ครูผู้สอนวางแผนการเรียนร่วมกับนักเรียนโดยมุ่งให้นักเรียนรับรู้ถึงความสำคัญ ของตนเองต่อโรงเรียน ที่จะส่งผลต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของโรงเรียนต่อไปในอนาคต <u>ขั้นนำแผนสู่การปฏิบัติ</u> 1) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรัก และความ ผูกพันกับโรงเรียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ของโรงเรียน ซึ่งส่งผลต่อ ความมุ่งมั่น ตั้งใจเรียนของนักเรียน และ 2) ผู้บริหารจัด Facilities ที่สร้างความสุข พื้นที่ จัดแสดงผลงาน ทั้งทางวิชาการ ดนตรี ศิลปะ ในเชิงพื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เป็น ชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมต่อพื้นที่ที่ตนอยู่คือโรงเรียน <u>ขั้นประเมินผล</u> ครูผู้สอนสร้างข้อตกลงกับนักเรียน และร่วมกันประเมินตนเองโดยครูมีส่วนร่วม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นสำคัญ	แนวทางการบริหารวิชาการ
3. ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม	
3.1) การส่งเสริมให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน ที่มีจุดมุ่งเน้นให้นักเรียนไม่ออกแวกกับสิ่งที่รบกวนเวลาเรียนหนังสือ	<p><u>ขั้นวางแผน</u> ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และนักเรียนช่วยกันวางแผนเป้าหมายด้านการเรียน โดยกำหนดเป้าหมายความสำเร็จระยะสั้น และระยะยาว</p> <p><u>ขั้นนำแผนสู่การปฏิบัติ</u> 1) ครูผู้สอนจัดให้มีกิจกรรมสร้างความผูกพันระหว่างเพื่อนในรุ่น เพื่อช่วยกันเรียน และสร้างความผูกพันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง ในการร่วมกันยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการผ่านกิจกรรมการติวก่อนสอบ และ 2) ครูผู้สอนสร้าง mindset “การใช้เวลาคุณภาพ” เพื่อสร้างและประเมินทั้งการบริหารเวลาด้านการเรียน/กิจกรรมวินัยสากล และความตรงเวลา</p> <p><u>ขั้นประเมินผล</u> ครูผู้สอนประเมินประสิทธิภาพในการใช้เวลาในแต่ละวันของนักเรียน โดยเฉพาะเมื่อนักเรียนใกล้จบการศึกษา ที่จะต้องเตรียมตัวเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา</p>

3. ผลการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันของนักเรียนจำนวน 6 คน จาก 6 กลุ่มงาน สามารถสรุปขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ขอบข่ายงานบริหารวิชาการ	ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้คิด		ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์	ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม
	ความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา	การเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว	ความตั้งใจและสนใจในการเรียน	การมีสมาธิในการเรียน
กลุ่มงานบริหาร				
1. ฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา	1. การจัดทำโครงการวิชาการที่สอดแทรกทักษะการแก้ปัญหา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 2. การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนหาคำตอบมากกว่า 1 คำตอบ	1. การดำเนินงานตัดสินผลการเรียนแบบ Formative Assessment 2. การส่งเสริมและจัดให้มีรางวัลสำหรับนักเรียนที่มีพัฒนาการผลการเรียนดีเยี่ยม	1. การออกแบบแนวทางการเรียนรู้แบบเป็นทีม/แบบกลุ่ม ข้ามระดับชั้น 2. การเรียนแบบคู่ Buddy เพื่อส่งเสริมความสนใจในการเรียน	1. การสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนที่สงบ และจัดสิ่งรบกวนการเรียน 2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตจดจ่อ และอบรมเทคนิคการตั้งสมาธิเพื่อการเรียน
2. ฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP)	1. การบูรณาการหลักสูตรสะเต็มศึกษา เพื่อการส่งเสริมการแก้ปัญหาของนักเรียนร่วมกับสาระภาษาต่างประเทศ	1. การส่งเสริมให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในบริบทที่หลากหลาย รวมถึงการบรรยายความรู้สึกของตนเองเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา	1. การส่งเสริมให้นักเรียนมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนชาวต่างชาติผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ห้องเรียนออนไลน์	1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการตั้งเป้าหมายทางการเรียน/ การเรียนต่อต่างประเทศของนักเรียน

ตารางที่ 4 ผล

ขอบข่ายงาน บริหารวิชาการ	ความยึดมั่นผูกพัน เชิงการรู้คิด		ความยึดมั่นผูกพัน เชิงอารมณ์	ความยึดมั่นผูกพัน เชิงพฤติกรรม
	ความยึดมั่นในการ แก้ปัญหา	การเผชิญปัญหา เมื่อประสบความล้มเหลว	ความตั้งใจและสนใจ ในการเรียน	การมีสมาธิในการเรียน
กลุ่มงานบริหาร	2. การจัดทำโครงการ พัฒนาบุคลากรชาวต่างชาติ ให้มีทักษะการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่สนับสนุนการ แก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน			
3. ฝ่ายกิจกรรม เสริมสร้างและ พัฒนาผู้เรียน	1. การจัดให้มี Workshop ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ การแก้ปัญหาด้านส่วนตัว/ สังคม/การศึกษา อย่าง สร้างสรรค์	1. การจัดให้มีการให้คำ ปรึกษากลุ่ม เพื่อให้กำลังใจ นักเรียนที่มีผลการเรียน ไม่เป็นดังที่หวัง	1. การสนับสนุนประเด็น การให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์/ สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน ร่วมห้องต่ำ	1. การร่วมออกแบบแผน พัฒนาตนเองรายบุคคล ของผู้เรียนโดยอาจารย์ ที่ปรึกษาร่วมกับครู แนะแนว
4. ฝ่ายส่งเสริม ระเบียบวินัย	1. การจัดให้มีแผนพัฒนา ผู้เรียนรายบุคคล เพื่อ ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก ของนักเรียน	1. การส่งเสริมและจัดให้มี รางวัลสำหรับนักเรียนที่มี พัฒนาการด้านพฤติกรรม เชิงบวก	1. การส่งเสริมและจัดให้มี รางวัลสำหรับนักเรียนที่มี ส่วนร่วมในชั้นเรียน	1. การส่งเสริมและจัดให้มี รางวัลสำหรับนักเรียน ที่ไม่ขาดเรียน
5. ฝ่ายกิจกรรมกีฬา	1. การสนับสนุนส่งเสริมให้ นักเรียนมีทักษะการกีฬา ชนิดใหม่ทุกภาคเรียน 2. การจัดประสบการณ์ การแข่งขันข้ามสายชั้น/ ข้ามโรงเรียน	1. การจัดให้มีกิจกรรม ปลูกฝังความมีน้ำใจ นักกีฬา 2. การจัดให้มีกิจกรรม ออกฝึก/ถ่ายทอด ทักษะ ทางกีฬาให้กับนักเรียน โรงเรียนรอบข้าง	1. การจัดประสบการณ์ การร่วมงานเชียร์กีฬา จตุรมิตร 2. การส่งเสริมให้มีการ จัดตั้งกลุ่มกีฬาสัมพันธ์ รุ่นน้อง/รุ่นพี่/ศิษย์เก่า	1. การจัดกิจกรรมส่งเสริม การสร้างจิตตจจ่อ และ อบรมเทคนิคการตั้งสมาธิ เพื่อการเล่นกีฬา
6. ฝ่ายนวัตกรรม การศึกษา	1. การสนับสนุน/ส่งเสริม ให้ครูนำเทคโนโลยี/ โปรแกรมที่ส่งเสริมการแก้ ปัญหาของนักเรียนมาใช้ ในห้องเรียน เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้	1. การบูรณาการการเรียนรู้ โรบोटิค/โค้ดดิ้ง บนฐาน การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา	1. การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ บูรณาการข้ามศาสตร์ สร้างนวัตกรรมบทเรียนที่ ดึงดูดความสนใจผู้เรียน 2. การส่งเสริมหลักสูตร สร้างผู้ประกอบการ ที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการ ความรู้ข้ามสาระ	1. การสร้างเครือข่าย ผู้ประกอบการในการรับ ผู้เรียนไปทดลองงานช่วง ปิดภาคเรียน 2. การส่งเสริมการแสดง ผลงานนักเรียนที่มีความ โดดเด่น/เป็นแนวปฏิบัติ ที่ดี

จากตารางที่ 4 ผลการพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียน พบว่า งานบริหารจำนวน 6 งาน มีขอบข่ายงานใหม่ที่เพิ่มเติมจากขอบข่ายงานประจำ ดังนี้ ฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา จำนวน 8 งาน ฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) จำนวน 5 งาน ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน จำนวน 4 งาน ฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัย จำนวน 4 งาน ฝ่ายกิจกรรมกีฬา จำนวน 7 งาน และฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 6 งาน ตามลำดับ โดยพบว่า งานที่มีขอบข่ายงานใหม่เพิ่มเติมมากที่สุด คือ ฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมให้นักเรียน

มีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา 2 งาน 2) การส่งเสริมให้นักเรียนมีการเผชิญปัญหาเมื่อประสบความล้มเหลว 2 งาน 3) การส่งเสริมให้นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจในการเรียน 2 งาน และ 4) การส่งเสริมให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน 2 งาน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย พบว่า ขั้นตอนการประเมินผล เป็นขั้นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด โดยเฉพาะการประเมินสมาธิในการเรียน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความยืดหยุ่นผูกพันทางพฤติกรรมและมีความทุ่มเทในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Marks (2000) ที่ระบุว่าสมาธิเป็นหัวใจสำคัญของความยืดหยุ่นผูกพันที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะทางวิชาการ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการประเมินตนเองของนักเรียนผ่านการสะท้อนความคิด เพื่อพัฒนาสมาธิและการเรียนรู้ในระยะยาว

ทั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โดยผลการศึกษาที่ได้นั้นมีความเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งตามคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน ผู้ที่นำผลการวิจัยไปใช้ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีบริบทที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะทำให้ผลการศึกษามีแนวทางที่แตกต่างกันไปตามแต่บริบทด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ แนวคิดในการออกแบบการวิจัยครั้งนี้ยังคงสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการ และขอขยายการบริหารวิชาการของหน่วยงานอื่น ๆ ได้ โดยผลการศึกษาความต้องการจำเป็นจะทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงประเด็นที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการต้องได้รับการพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการ และขอขยายการบริหารวิชาการต่อไป

2. แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้จัก 2 แนวทาง ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์ 1 แนวทาง และความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม 1 แนวทาง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1) แนวทางการส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันเชิงการรู้จัก มีจำนวน 2 แนวทาง ได้แก่ การส่งเสริมความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหาให้นักเรียนสามารถคิดวิธีใหม่ ๆ และการส่งเสริมให้นักเรียนเผชิญปัญหาเมื่อผลการเรียนไม่เป็นดังหวัง โดยทั้ง 2 แนวทางมีจุดร่วมในขั้นการวางแผน ซึ่งครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางความคิดในแผนและวิธีแก้ปัญหา การสร้างการมีส่วนร่วมนี้จะทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับโรงเรียน สอดคล้องกับ Finn (1989) ที่เสนอแนวคิด Participation-Identification Model โดยชี้ว่านักเรียนต้องการความเป็นส่วนหนึ่ง (Belongingness) ในบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งการมีส่วนร่วม (Participation) ในที่นี้ คือการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในห้องเรียน เช่น การตอบคำถาม และการทำงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

2.2) แนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ คือ การกระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนเพื่อให้เกิดความรักการเรียนรู้และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การสร้างสัมพันธ์ภาพทางการเรียนรู้ที่มีความหมายนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Parsons & Taylor (2011) ซึ่งมุ่งพัฒนาความยึดมั่นผูกพันผ่านกิจกรรมที่เสริมสร้างความเชื่อในตนเอง การให้นักเรียนทำงานอย่างอิสระ สนุกกับการเรียนร่วมกับผู้อื่น และเห็นถึงศักยภาพของตนเองในการบรรลุเป้าหมาย โดยแนวทางนี้ควรมีการสอดแทรกในการจัดการสอนในทุกรายวิชา

2.3) แนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม คือ การกระตุ้นให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนโดยลดสิ่งรบกวนภายนอก เนื่องจากสมาธิในการเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดี เข้าใจบทเรียนมากขึ้น และสำหรับในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายยังช่วยเพิ่มอัตราการศึกษาระดับอุดมศึกษา แนวคิดนี้สอดคล้องกับ Fredricks et al. (2012) ที่ระบุว่าความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรมหมายถึงการมีส่วนร่วมในบทเรียน การเข้าสังคม และกิจกรรมนอกหลักสูตร ซึ่งช่วยส่งเสริมผลการเรียนเชิงบวกและลดการออกกลางคัน สนับสนุนความสำเร็จทั้งในชีวิตและการเรียนรู้ระยะยาวของนักเรียน

ทั้งนี้ เมื่อผู้บริหารและครูนำแนวทางการบริหารวิชาการสู่การปฏิบัติ จะพบกับความท้าทายของความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ คือ สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียน เช่น การส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ให้นักเรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ในห้องเรียนผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดบรรยากาศที่ดี สอดคล้องกับ Nayir (2015) ที่พบว่า ความยึดมั่นผูกพันของนักเรียนสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมและทัศนคติต่อโรงเรียน รวมถึง Mo & Singh (2008) ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การบริหารวิชาการจะเป็นไปอย่างราบรื่นเมื่อครู นักเรียน และผู้ปกครองร่วมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และความกลมเกลียว ส่งเสริมให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่อห้องเรียนและโรงเรียนในระยะยาว

3. ขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพมหานครคริสเตียนวิทยาลัย พบว่า งานบริหารในฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษาได้รับการปรับเปลี่ยนเป็น 8 งาน ได้แก่ การจัดโครงการวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การใช้การประเมินแบบ Formative Assessment การเรียนแบบกลุ่ม การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสมาธิในการเรียน และการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกสมาธิในการเรียน ทั้งนี้ ขอบข่ายของฝ่ายวิชาการจะบรรลุผลได้ ต้องได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายอื่น ๆ เช่น ฝ่ายกิจกรรมกีฬา ฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา ฝ่าย EIP ฝ่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และฝ่ายระเบียบวินัย เพื่อบูรณาการการเรียนรู้ในเชิงสร้างสรรค์และสัมพันธ์กันตามแนวคิดของ Parsons & Taylor (2011) ที่เสนอว่าการพัฒนาความยึดมั่นผูกพันควรมุ่งเน้นการเรียนรู้แบบกลุ่มและควรมีการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน นอกจากนี้ Bresó, Schaufeli & Salanova (2011) ยังมุ่งเน้นการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อลดความกังวลของนักเรียน รวมทั้งควรจัดให้มี Workshop ที่เสริมทักษะการแก้ปัญหาส่วนตัว การให้คำปรึกษากลุ่ม และการออกแบบแผนการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล รวมทั้งขอบข่ายงานบริหารวิชาการที่เป็นผลการวิจัยในครั้งนี้ ในส่วนของการสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการวิชาการที่สอดแทรก

การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ AlAli (2024) ที่ได้ศึกษาการใช้การเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นการแก้ปัญหา (Project-oriented Problem-Based Learning หรือ PoPBL) สำหรับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ผ่านโปรแกรมการศึกษาด้านสะเต็ม (STEM) โดยผลการศึกษาพบว่าการใช้การเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นการแก้ปัญหา (PoPBL) สามารถช่วยพัฒนาทักษะสำคัญของนักเรียน เช่น การรู้เท่าทันดิจิทัล การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบนี้ช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการแก้ปัญหาจริง และเพิ่มความสามารถในการทำงานร่วมกันและคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานไปสู่การส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันกับโรงเรียนของนักเรียนได้ในระยะยาวต่อไป

ทั้งนี้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า แนวทางและขอบข่ายการบริหารวิชาการใหม่สอดคล้องกับปัจจัยส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันของนักเรียนใน 3 มิติ ได้แก่ การส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การเผชิญความล้มเหลวโดยไม่ยอมแพ้ และการมีสมาธิและความตั้งใจในการเรียน โดยจากผลการสัมภาษณ์พบว่าผู้บริหารทั้ง 6 กลุ่ม มีแนวทางทั้ง 3 ขั้นตอนที่สอดคล้องกันคือ การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติโดยเน้นการมีส่วนร่วมและบรรยากาศเรียนรู้ที่ดี และการประเมินแบบ Formative Assessment ที่ให้นักเรียนมุ่งพัฒนาตนเองและรู้จักการตั้งเป้าหมายรายบุคคล กระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้เด็กมีความผูกพันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยจะเป็นแนวทางที่ผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมความผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) ครูผู้สอนประจำวิชาควรส่งเสริมทักษะการประเมินตนเองให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการประเมินสมาธิในการเรียนของตน โดยอาศัยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน วางกรอบกติกาการประพฤติตนตามกฎของห้องเรียนและโรงเรียน ทั้งนี้ ผลการวิจัยนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษา และการส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันในบริบทอื่น ๆ เช่น การศึกษาตามอัธยาศัย ที่ในปัจจุบันมีการเปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นจากสถาบันที่หลากหลาย เช่น การเรียนทำอาหาร การเรียนจัดดอกไม้ และอื่น ๆ ซึ่งผู้จัดการศึกษาในทุกรูปแบบสามารถใช้แนวคิดของความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่าง ๆ กัน เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและยกระดับความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนได้

1.2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูประจำชั้น ควรร่วมกันใช้แนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ทั้ง 4 แนวทาง โดยใช้แนวทางการนำแผนสู่การปฏิบัติแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up) ที่เน้นการพัฒนาที่ห้องเรียนเป็นหลัก แล้วจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เกิดความยืดหยุ่นผูกพันต่อโรงเรียนเป็นส่วนเสริมเพิ่มเติม ซึ่งการสร้างให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความยืดหยุ่นผูกพันนี้ สามารถใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการดำเนินงานได้ในหลายบริบท เช่น บริบทของการทำงาน และบริบทของการศึกษาตามอัธยาศัย

ซึ่งเมื่อผู้เรียน หรือบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ย่อมเกิดเป็นความรู้สึกของความสบายใจ รวมทั้งเป็นบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการส่งเสริมกิจกรรมนั้น ๆ อันจะเป็นพื้นฐานของการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันได้ต่อไป

1.3) ผู้บริหารกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน ควรร่วมกันบูรณาการการบริหารและยกระดับนวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ใช้ชื่อว่า “BCC NEXT” ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบใหม่ที่โรงเรียนได้จัดรูปแบบเป็นแผนการเรียนเป็นจำนวน 15 แผนการเรียน (Tracks) โดยในแต่ละแผนจะยังคงมีวิชาพื้นฐานให้เรียนครบตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด แต่จะมีการปรับรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับแผนการเรียน และลดทอนรายวิชาที่ไม่จำเป็นลง โดยผู้บริหารควรบูรณาการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนเข้าไปในหลักสูตรแต่ละแผน ตามขอบข่ายงานใหม่ ประกอบด้วย ฝ่ายวิชาการมัธยมศึกษา จำนวน 8 งาน ฝ่ายกิจกรรมกีฬา จำนวน 7 งาน ฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 6 งาน ฝ่ายโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนมัธยม (EIP) จำนวน 5 งาน ฝ่ายกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน จำนวน 4 งาน และฝ่ายส่งเสริมระเบียบวินัย จำนวน 4 งาน ตามลำดับ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนและเกิดความยึดมั่นผูกพันต่อกิจกรรมการเรียนรู้

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการวิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการประเมินตนเองเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนของนักเรียนรายบุคคล โดยอาศัยกระบวนการการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคลต่อไป

2.2) ควรมีการศึกษาวิจัยผลระยะยาวของแนวทางการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เนื่องจากการพัฒนาความยึดมั่นผูกพันเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง และจะเห็นผลเมื่อมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องยาวนานจากทุกภาคส่วน

2.3) ควรมีการวิจัยศึกษาแนวทางการบูรณาการนวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน “BCC NEXT” กับขอบข่ายงานการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียน เนื่องจากการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมปลายมีหลากหลายรูปแบบ การบูรณาการแนวทางการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนอาจมีได้หลากหลายแนวทาง ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการวิจัยในการแสวงหาคำตอบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จรุณี แก้วเอียน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา: กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. ชานเมืองการพิมพ์.
- วาลิกา พงศ์ภัทรานนท์, นภาพรณีย ยอดสิน, และพิชญภา ยืนยาว. (2566). แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและอนาคตภาพของนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(12), 43-57.

- AlAli, R. (2024). Enhancing 21st Century Skills through Integrated STEM Education using Project-Oriented Problem-Based Learning. *Geo Journal of Tourism and Geosites*, 53(2), 421-430.
- Bresó, E., Schaufeli, W. B., & Salanova, M. (2011). Can a self-efficacy-based intervention decrease burnout, increase engagement, and enhance performance? A quasi-experimental study. *The International Journal of Higher Education Research*, 61(4), 339-355.
- Chase, P. A., Hilliard, L. J., Geldhof, G. J., Warren, D. J., & Lerner, R. M. (2014). Academic achievement in the high school years: The changing role of school engagement. *Journal of Youth and Adolescence*, 43, 884-896.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Dawadi, S., Shrestha, S., & Giri, R. A. (2021). Mixed-methods research: A discussion on its types, challenges, and criticisms. *Journal of Practical Studies in Education*, 2(2), 25-36.
- Deming, J. W., & Colwell, R. R. (1982). Barophilic bacteria associated with digestive tracts of abyssal holothurians. *Applied and Environmental Microbiology*, 44(5), 1222-1230.
- Fayol, H. (1916). General principles of management. *Classics of Organization Theory*, 2(15), 57-69.
- Finn, J. D. (1989). Withdrawing from school. *Review of Educational Research*, 59(2), 117-142.
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of Educational Research*, 74(1), 59-109.
- Fredricks, J. A., & McColskey, W. (2012). The measurement of student engagement: A comparative analysis of various methods and student self-report instruments. In S. L. Christenson, A. L. Reschly, & C. Wylie (Eds.), *Handbook of research on student engagement* (pp. 763-782). Springer US.
- Griffin, A. (2008). *New strategies for reputation management: Gaining control of issues, crises & corporate social responsibility*. Kogan Page Publishers.
- Imai, M. (1986). *Kaizen - The Key to Japan's Competitive Success*. McGraw-Hill, INC.
- Kreitner, R., Kinicki, A., & Buelens, M. (1989). *Organizational behavior* (2nd ed.). Homewood, IL: Irwin.

- Li, Y., & Lerner, R. M. (2013). Interrelations of behavioral, emotional, and cognitive school engagement in high school students. *Journal of Youth and Adolescence*, 42, 20-32.
- Marks, H. M. (2000). Student engagement in instructional activity: Patterns in the elementary, middle, and high school years. *American Educational Research Journal*, 37(1), 153-184.
- Mo, Y., & Singh, K. (2008). Parents' relationships and involvement: Effects on students' school engagement and performance. *RMLE online*, 31(10), 1-11.
- National Center for School Engagement (NCSE). (2006). *Quantifying school engagement: Research report* (pp. 1-16). Denver, CO: NCSE.
- Nayir, K. F. (2015). The relationship between students' engagement level and their attitudes toward school. *The Anthropologist*, 20(1-2), 50-61.
- Parsons, J., & Taylor, L. (2011). Improving student engagement. *Current Issues in Education*, 14(1). Retrieved from <https://cie.asu.edu/ojs/index.php/cieatasu/article/view/745>
- Poth, C., & Munce, S. E. (2020). Commentary--Preparing today's researchers for a yet unknown tomorrow: Promising practices for a synergistic and sustainable mentoring approach to mixed methods research learning. *International Journal of Multiple Research Approaches*, 12(1).
- Schaufeli, W. B., Salanova, M., González-Romá, V., & Bakker, A. B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *Journal of Happiness studies*, 3, 71-92.
- Sheldrake, J. (2003). *Management theory*. Cengage Learning EMEA.
- Virtanen, T. E., Kiuru, N., Lerkkanen, M. K., Poikkeus, A. M., & Kuorelahti, M. (2016). Assessment of student engagement among junior high school students and associations with self-esteem, burnout, and academic achievement. *Journal for Educational Research Online*, 8(2), 136-157.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
FACTORS AFFECTING THE ACADEMIC ADMINISTRATION
OF BANCHANGPATTANA SCHOOL GROUP UNDER THE RAYONG
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Received: 22 April 2024

Revised: 9 June 2024

Accepted: 20 June 2024

เมธาวี กาญจนศรี, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ประยูร อัมสวาสดี, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สุเมธ งามนก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงาน และปัจจัยนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา ได้แก่ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_1) และการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา ได้ร้อยละ 50.70 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.578 + 0.345 (X_1) + 0.327 (X_3)$$

$$\hat{Z} = 0.423 (Z_1) + 0.391 (Z_3)$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, การบริหารงานวิชาการ, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

Abstract The purpose of this research was: 1) To study factors affecting the academic administration of the Banchangpattana school group, 2) To study the academic administration of the Banchangpattana school group, 3) The relationship between factors affecting the academic administration, 4) To create the regression equation of the factors affecting the academic administration of the Banchangpattana school group. The total of the selected sample was 162 teachers in the Banchangpattana school group under the Rayong Primary Education Service area office 1. The instrument used for data collection was a five-rating scale questionnaire. The data was analyzed by a computer program; using Mean, Standard Deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis. The results were as follows: 1) Factors of transformational leadership, motivational and student, were found at a high level both in general and in each aspect. 2) Academic administration of the Banchangpattana school group was found at a high level both in general and in each aspect. 3) The factors of transformational leadership, motivational factors, and student factors were correlated with the academic administration at the .01 level of significance. 4) The multiple correlation of the selective factors of career advancement and intellectual stimulation. Both factors explained the variance of school academic administration at 50.70 percent. The predictive equation of the academic administration of the Banchangpattana school group in terms of raw scores and standardized scores are as follows:

The regression equations of the raw score

$$\hat{Y} = 1.578 + 0.345 (X_1) + 0.327 (X_3)$$

The regression equation of points in the form of a standard score

$$\hat{Z} = 0.423 (Z_1) + 0.391 (Z_3)$$

Keywords: Factors Affecting, Academic Administration, The Rayong Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

วงการศึกษาได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่หลายประการ ทั้งด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ รวมถึงการช่วยให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้และคิดเป็น เรียนรู้จริยธรรมและความเป็นพลเมือง ตลอดจนพัฒนาทักษะทางเศรษฐกิจซึ่งจะช่วยเพิ่มความเท่าเทียมในสังคมในระยะยาวจากบทบาทหน้าที่ที่สำคัญหลายประการ การศึกษาที่ไม่มีคุณภาพจึงก่อให้เกิดปัญหาร้ายแรงต่อประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ประชาชนต้องการทักษะการคิดและการดำรงชีวิตที่แตกต่างจากอดีตที่ผ่านมาอย่างมีนัยสำคัญ

การแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยโดยเฉพาะการศึกษาระดับพื้นฐานเป็นเรื่องที่ยาก การปฏิรูปการศึกษา ยังไม่สามารถทำให้คุณภาพการศึกษาของประเทศดีขึ้นได้อย่างทั่วถึง ดังจะเห็นได้จากโรงเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร มีคุณภาพโดยเฉลี่ยเมื่อวัดจากการสอบมาตรฐานต่าง ๆ สูงกว่าโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ในภูมิภาค (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2556, หน้า 3)

การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย งานด้าน หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเรียนรู้ รวมถึงงานด้านวัดและ ประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานวิชาการ จะมีการวางแผนและดำเนินการ การส่งเสริมและติดตามผล ด้านวิชาการ โดยยึดหลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 7) ดังนั้นการบริหารงานด้านวิชาการ จึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักการ ในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษาควรให้ความสนใจที่จะใช้ประกอบเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการให้มีความเจริญก้าวหน้า และทันสมัยให้บรรลุความสำเร็จในด้านวิชาการต่อไป (สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 38-39)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน ผู้บริหารจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถในการเป็นผู้นำในการบริหารงาน เพื่อสร้างความสามัคคีของบุคลากรภายในองค์กร และ ต้องรู้จักวิธีแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ดำเนินการต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและประสบ ความสำเร็จตามเป้าหมาย จากทฤษฎีของเบสและอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1994, p.52) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้นำที่มีการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในระหว่างผู้ร่วมงานและผู้ตาม ให้มองเห็นงานของพวกเขาในแง่มุมต่าง ๆ จึงเป็นที่สนใจของนักวิชาการทางการบริหารในทุกหน่วยงานไม่ว่า จะรัฐบาลหรือเอกชน ซึ่งก็มีการเสนอว่าควรมีการพัฒนาผู้นำให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของ บุคลากร โดยการทำให้ประสบผลสำเร็จนั้นประกอบด้วย การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การสร้าง ความเข้าใจและความชัดเจนในเรื่องของวิสัยทัศน์ (Vision) เป้าหมาย (Goal) ให้บุคลากรในองค์กร (โชติกา รัสโ, 2555, หน้า 23)

ความต้องการในการทำงานของมนุษย์มาจากปัจจัยที่ทำให้เกิดความพอใจในงาน การบริหารเพื่อ ให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการทำงาน มีความจงรักภักดีต่อองค์กรมีความรับผิดชอบ สามารถทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือน้อยลง ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่อยู่ในองค์กรนั้น หากครูหรืออาจารย์ เกิดพฤติกรรมเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรแล้วย่อมส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในทางบวกที่พึงประสงค์ ในการปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นอย่างดีในทางตรงกันข้าม หากองค์กรไม่มีสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน ผลการ ปฏิบัติงานขององค์กรจะตกต่ำ เกิดความเบื่อหน่ายและบุคลากรปฏิบัติงานอย่างขาดประสิทธิภาพ (ประยงค์ ชูรักษ์, 2548, หน้า 3)

ปัจจัยด้านนักเรียน โรงเรียนจัดเป็นสถานที่ที่จะต้องพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นบุคคลที่มี ศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป โรงเรียนจำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์|ทางการเรียนของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น โดยผู้บริหารโรงเรียนกำหนดนโยบาย การวางแผน และ

กรอบแผนโครงการ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติงานต่าง ๆ อันนำไปสู่การดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ซึ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการภาระงานด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน และชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้และร่วมแก้ปัญหาการจัดการศึกษาในแต่ละพื้นที่ตามบริบทของท้องถิ่น นำไปสู่ความร่วมมือในการรับรู้ถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงของโรงเรียน และร่วมมือกันในการกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559 , หน้า 29)

สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ประกอบไปด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 14 โรงเรียน ได้ดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกระบวนการในการบริหารจัดการศึกษา กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานการจัดการศึกษา โดยมีกลยุทธ์และจุดเน้นด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา ที่ต้องการพัฒนาความเข้มแข็งของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกส่วน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและหาแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพดีขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1, 2563, หน้า 7)

สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ยใน 4 รายวิชา ต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 32.12 คะแนน วิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ย 32.90 คะแนน วิชาวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 34.11 คะแนน ค่าเฉลี่ยใน 3 รายวิชานี้ต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1, 2563, หน้า 79) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวโน้มต่ำลง ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องนำมาพัฒนาและหาทางแก้ไขให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานและปัจจัยด้านนักเรียน ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 และสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มบ้านฉางพัฒนา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน และปัจจัยด้านนักเรียน กับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

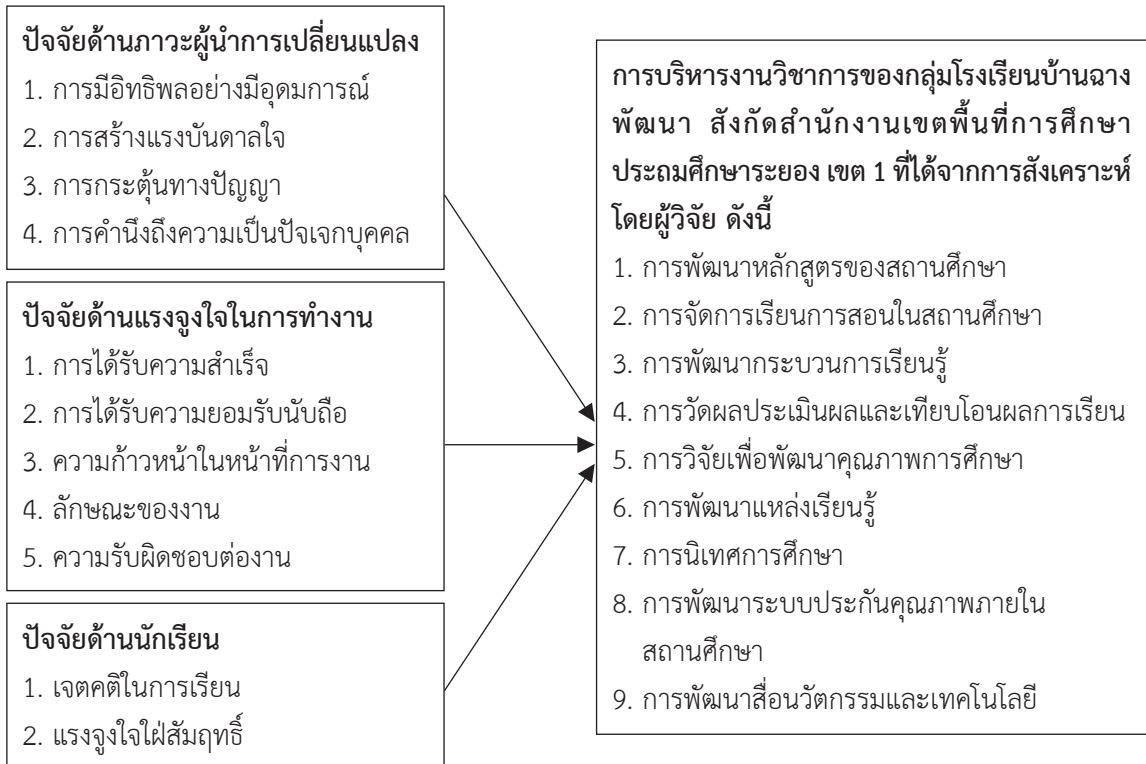
1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน และปัจจัยด้านนักเรียน มีความสัมพันธ์กับการบริหารวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1
2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน และปัจจัยด้านนักเรียน สามารถพยากรณ์การบริหารวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 ได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการและกำหนดขอบข่าย/ภารกิจที่สำคัญ 9 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 9) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) อาศัยแนวคิดทฤษฎีของเบส (Bass, 1998, pp. 5-7) จำนวน 4 ด้าน 2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน อาศัยแนวคิดจากทฤษฎีของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959, pp. 113-115 อ้างถึงใน สมุทร ขำนาญ, 2556, หน้า 279-283) จำนวน 5 ด้าน และ 3) ปัจจัยด้านนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียนกับการบริหารงานวิชาการ จากหลักการ แนวคิดและผลงานวิจัย ได้จำนวน 2 ด้าน ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหาการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษา

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ 3 ด้าน คือ
 - 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) อาศัยแนวคิด ทฤษฎีของเบส (Bass, 1998, pp. 5-7)
 - 2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน อาศัยแนวคิดจากทฤษฎีของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959, pp. 113-115)
 - 3) ปัจจัยด้านนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียนกับการบริหาร งานวิชาการ จากหลักการ แนวคิดและผลงานวิจัย

2. การบริหารงานวิชาการ จากการสังเคราะห์ขอบข่าย/ภารกิจของการบริหารงานวิชาการ
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 279 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 14 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1, 2565, หน้า 4)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ในปีการศึกษา 2565 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูในกลุ่มบ้านฉางพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ในปีการศึกษา 2565

ขนาดโรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ขนาดเล็ก	100	58
ขนาดกลาง	95	55
ขนาดใหญ่พิเศษ	84	49
รวม	279	162

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967, p.247) มี 4 ตอน จำนวน 115 ข้อ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านนักเรียน และการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา

2. กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าวิจัยกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล แรงจูงใจในการทำงาน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การได้รับความสำเร็จ 2) การได้รับความยอมรับนับถือ 3) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน 4) ลักษณะของงาน 5) ความรับผิดชอบต่องาน นักเรียน 2 ด้าน ได้แก่ 1) เจตคติในการเรียน 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการบริหารด้านวิชาการ 9 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 9) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงาน ปัจจัยนักเรียน จำนวน 70 ข้อ และการบริหารงานวิชาการจำนวน 45 ข้อ แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967, p.247)

4. เสนอแบบสอบถามต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม ตรวจสอบความถูกต้องของภาษา และความเหมาะสมของรูปแบบการวัด

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index Of Items Objective Congruence: IOC) แล้วจึงนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและนำเสนอประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

7. นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item - total correlation) โดยแสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ดังนี้ ตอนที่ 1 อยู่ระหว่าง 0.66 - 0.87 ตอนที่ 2 อยู่ระหว่าง 0.23 - 0.73 ตอนที่ 3 อยู่ระหว่าง 0.60 - 0.87 และตอนที่ 4 อยู่ระหว่าง 0.64 - 0.87

8. หาค่าเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient) โดยแสดงผลความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้แก่ ตอนที่ 1 เท่ากับ .98 ตอนที่ 2 เท่ากับ .94 ตอนที่ 3 เท่ากับ .96 และตอนที่ 4 เท่ากับ .99

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพ และหาความเชื่อมั่นแล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึง ผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามให้แก่ ครูในกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 162 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610)

3. ผู้ทำการวิจัยรับแบบสอบถามคืนจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

2. ผลการศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานและปัจจัยด้านด้านนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานและปัจจัยด้านนักเรียน กับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

5. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 โดยสถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อเลือกสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานและปัจจัยด้านด้านนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานและปัจจัยด้านนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	$n = 162$		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.49	0.47	มาก	1
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.47	0.51	มาก	2
3. การกระตุ้นทางปัญญา	4.43	0.55	มาก	3
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.37	0.58	มาก	4
รวม	4.44	0.48	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ และการกระตุ้นทางปัญญา

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา ด้านแรงจูงใจในการทำงาน	$n = 162$		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. การได้รับความสำเร็จ	4.35	0.45	มาก	1
2. การได้รับความยอมรับนับถือ	4.14	0.54	มาก	5
3. ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	4.15	0.56	มาก	4
4. ลักษณะของงาน	4.22	0.53	มาก	3
5. ความรับผิดชอบต่องาน	4.26	0.48	มาก	2
รวม	4.23	0.45	มาก	-

จากตารางที่ 3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ การได้รับความสำเร็จ ความรับผิดชอบต่องาน และลักษณะของงาน

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาปัจจัยด้านนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา ด้านนักเรียน	$n = 162$		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. เจตคติในการเรียน	3.96	0.56	มาก	1
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.96	0.60	มาก	2
รวม	3.96	0.57	มาก	-

จากตารางที่ 4 ปัจจัยด้านนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก

ไปหาน้อยสองอันดับแรก ได้แก่ เจตคติในการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2. ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา	$n = 162$		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.43	0.50	มาก	6
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.48	0.51	มาก	4
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.49	0.48	มาก	3
4. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.41	0.53	มาก	8
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก	7
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.40	0.56	มาก	9
7. การนิเทศการศึกษา	4.50	0.49	มาก	1
8. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.50	0.51	มาก	2
9. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.48	0.55	มาก	5
รวม	4.46	0.46	มาก	-

จากตารางที่ 5 การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานและปัจจัยด้านค่านักเรียน กับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานและปัจจัยด้านค่านักเรียน กับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	Y
X ₁	1											
X ₂	0.803**	1										
X ₃	0.706**	0.846**	1									
X ₄	0.701**	0.806**	0.820**	1								
X ₅	0.554**	0.590**	0.642**	0.619**	1							
X ₆	0.408**	0.503**	0.554**	0.542**	0.654**	1						
X ₇	0.479**	0.532**	0.529**	0.526**	0.663**	0.775**	1					
X ₈	0.481**	0.566**	0.572**	0.591**	0.662**	0.718**	0.851**	1				
X ₉	0.521**	0.583**	0.579**	0.576**	0.693**	0.669**	0.764**	0.818**	1			
X ₁₀	0.293**	0.405**	0.449**	0.439**	0.404**	0.560**	0.602**	0.678**	0.565**	1		
X ₁₁	0.243**	0.365**	0.409**	0.409**	0.368**	0.518**	0.580**	0.642**	0.504**	0.896**	1	
Y	0.497**	0.540**	0.615**	0.484**	0.577**	0.534**	0.630**	0.608**	0.568**	0.474**	0.486**	1
\bar{X}	4.49	4.47	4.43	4.37	4.35	4.14	4.15	4.22	4.26	3.96	3.96	4.46
SD	0.47	0.51	0.55	0.58	0.45	0.54	0.56	0.53	0.48	0.56	0.60	0.46

** $p < .01$

จากตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่แยกรายด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.243 ถึง 0.896 โดยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเองอยู่ในระดับต่ำถึงสูง ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X₁) การสร้างแรงบันดาลใจ (X₂) การกระตุ้นทางปัญญา (X₃) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X₄) การได้รับความสำเร็จ (X₅) การได้รับความยอมรับนับถือ (X₆) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X₇) ลักษณะของงาน (X₈) ความสำเร็จของงาน (X₉) เจตคติในการเรียน (X₁₀) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₁₁) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 กับตัวแปรเกณฑ์ พบว่า ทุกตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.484 ถึง 0.630

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1

ตารางที่ 7 อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์ และคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากปัจจัยที่ใช้พยากรณ์ การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ตัวพยากรณ์	R	R^2	ร้อยละพยากรณ์
X7	0.630	0.396	39.60
X7, X3	0.712	0.507	50.70

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เรียงลำดับตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_7) และการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรรวมกัน สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้ร้อยละ 50.70

5. ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ตารางที่ 8 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ตัวพยากรณ์	b	$S.E.b.$	β	t	p
ค่าคงที่	1.578	0.228		6.928	0.000**
X_7	0.345	0.054	0.423	6.443	0.000**
X_3	0.327	0.055	0.391	5.968	0.000**
$R = 0.712$		$R^2 = 0.507$		$S.E.est. = 0.324$	

** $p < .01$

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 2 ด้าน คือ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_7) และการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.712 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.507 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ($S.E.est.$) เท่ากับ 0.324 และตัวแปรทั้ง 2 ตัว สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ศึกษาระยะยong เขต 1 ได้ร้อยละ 50.70 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.578 + 0.345 (X_7) + 0.327 (X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.423 (Z_7) + 0.391 (Z_3)$$

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน และปัจจัยด้านนักเรียน ของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. การบริหารงานวิชาการของกลุ่มบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน และปัจจัยด้านนักเรียนกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 ได้แก่ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X_7) และการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.712 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน เท่ากับ 0.324 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 ได้ร้อยละ 50.70

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 สามารถอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน และปัจจัยด้านนักเรียน พบว่า
 - 1.1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการทุ่มเทให้กับองค์กรอย่างเต็มที่ มีส่วนร่วมในการทำงาน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย สร้างเจตคติที่ดี การคิดในแง่บวก สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความสามารถตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ให้คำแนะนำในการคิดแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้

มีความรู้และก้าวหน้าเทคโนโลยี และรู้จักการใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจมากกว่าความรู้สึกตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของฟาตอนะห์ นิและ และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความภาคภูมิใจในงานที่ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน คำนึงถึงคุณภาพของงานอยู่เสมอ งานที่ได้รับมีความท้าทายความสามารถและกระตุ้นให้ต้องปฏิบัติ ช่วยเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาพรรณ ละอองนวล (2550) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพนักงานมหาวิทยาลัยมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านการได้รับความยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบต่องาน และด้านการได้รับความสำเร็จอยู่ในระดับมาก

1.3 ปัจจัยด้านนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับคำชื่นชมจากเพื่อนและคุณครูอย่างสม่ำเสมอ มีความตั้งใจทำกิจกรรมที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อสังคมและผู้อื่น จดจ่อกับงานที่ได้รับมอบหมาย ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มทำงานร่วมกันได้ มีความต้องการอิสระในการทำงานและแสดงออกถึงความมุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศ และมีความวิริยะอุตสาหะในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฏฐิตยาภรณ์ หยกอุบล (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านครอบครัว และด้านตัวนักเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้แก่ ปัจจัยด้านตัวนักเรียน

2. การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาดำเนินการนิเทศการศึกษาโดยผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นำผลจากการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนากิจกรรม/โครงการที่จัดทำขึ้นบนฐานความเป็นจริงและสำเร็จผลในเวลาอันเหมาะสม ครูมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถชี้แนะและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของจตุรภัทร ประทุม (2559) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจส่วนที่สำคัญที่สุด

ในสถานศึกษา และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดหมายของการศึกษา นอกจากนี้ปิยะพร เทียวอินทร์ (2562) กล่าวว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สามารถตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาผู้ที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถตามหลักสูตรที่กำหนด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน และปัจจัยด้านนักเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่สถานศึกษาจะได้รับการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์กร เป็นที่ยกย่องเคารพนับถือศรัทธาและไว้วางใจแก่ผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อพัฒนาองค์กร จูงใจและกระตุ้นให้เกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และเกิดความสำเร็จขึ้นในองค์กร นักเรียนได้รับการสอนที่มีคุณภาพ ตั้งใจทำกิจกรรมที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อสังคมและผู้อื่น มีความอดทนในการทำงานและสามารถแก้ไขปัญหาในข้อผิดพลาดต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลทำให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของฟาตอนะห์ นิ และ แลรัฐชัชดาพร เวหะชาติ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของโชติกา ระโส (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พบว่า 1) บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีแรงจูงใจเกือบทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการยอมรับนับถือที่มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง 2) บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง 3) บุคลากรที่มีลักษณะการปฏิบัติงานต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการยอมรับนับถือ และด้านความรับผิดชอบแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของปวีณา เหล่าลาด (2557) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัย

ด้านครูผู้สอน

4. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่ามี 2 ตัวแปร สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ได้ร้อยละ 50.70 ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหากครูได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถในการฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชา มีการพิจารณาความดีความชอบอย่างยุติธรรมและมีมาตรฐานที่เชื่อถือได้ ปัจจัยเหล่านี้จะสามารถทำให้การบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจตุรภัทร ประทุม (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ระดับปัจจัยด้านแรงจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของโชติกา ระโส (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีแรงจูงใจเกือบทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการยอมรับนับถือที่มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล (2555) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการกระตุ้นทางปัญญา สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถให้คำแนะนำต่อผู้ร่วมงานในการคิดแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความใฝ่รู้และก้าวหน้าเทคโนโลยี ให้ใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจมากกว่าความรู้สึกของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา และกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานมีการคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างมีระบบ เพื่อที่จะทำให้สามารถปฏิบัติงานทางด้านการบริหารวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะพร เขียวอินทร์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัย

ด้านผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทได้ร้อยละ 63.8 และงานวิจัยของขวัญตา เกื้อกุลรัฐ (2554) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดกลางมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังงานวิจัยของกูดฮาร์ท (Goodhart, 1991) ได้ศึกษาลักษณะของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่มีประสิทธิภาพในด้านวิชาการ ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยศึกษาผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ ความสำเร็จของโรงเรียนและประสิทธิภาพของการวัดผล พบว่า การเป็นผู้นำในด้านการจัดองค์การของผู้บริหาร ควรมีคุณธรรมจริยธรรมของครูปฏิบัติการสอนและความเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนและส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน และงานวิจัยของแมทธิว (Matthews, 2007) ได้ศึกษาเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปฏิบัติการประเมินของครูภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นข้อมูลได้จากการเขียนตอบคำถามปลายเปิด จากการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างปฏิบัติการประเมินของครูและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยวัดจากการพัฒนาการสอน และการพัฒนาหลักสูตรการปฏิบัติในการประเมินเรื่องหนึ่งทีแสดงให้เห็นว่า มีนัยสำคัญคือ การร่วมมือโดยอาศัยการประเมินซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูและผู้บริหารโรงเรียนร่วมมือกันวิเคราะห์ข้อมูลการประเมิน เพื่อวางแผนการสอนและอภิปรายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน และปัจจัยด้านนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ครูในสถานศึกษาของท่านได้รับโอกาสในการทำงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล กล้าแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ

1.1.2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน ในด้านการได้รับความยอมรับนับถือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การยอมรับนับถือบุคลากรในสถานศึกษา และส่งเสริมการให้เกียรติและเคารพในความสามารถของเพื่อนร่วมงานในสถานศึกษา เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน

1.1.3 ปัจจัยด้านนักเรียน ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มในการทำงานกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระในด้านความคิด การวางแผนการเรียนรู้ นักเรียนจะสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และก่อให้เกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

1.2 จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการ ในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นสถานศึกษาควรออกแบบและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการนักเรียน โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกให้มีส่วนร่วมช่วย

ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

1.3 จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มี 2 ตัวแปร โดยประกอบด้วย ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และการกระตุ้นทางปัญญา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินงาน รวมทั้งมีการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางในการบริหารโรงเรียนอยู่เสมอ เน้นให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูโดยฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานในสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้ครูได้เพิ่มพูนทักษะในการทำงานและนำมาพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 รวมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ การสำรวจ การสังเกต ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 และเขตการศึกษาอื่น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: ศุภสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ขวัญตา เกื้อกูลรัฐ. (2554). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดกลาง อำเภอโพธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- จตุรภัทร ประทุม. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศรี ถนอมกิจ. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โชคก ปัญญาวรานันท์. (2556). *การพัฒนานโยบายการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชติกา ระโส. (2555). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*. ปริญญา

- นิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม* โรงเรียนพิบูลบำเพ็ญ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธุมากร เจตีย์คำ. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประยงค์ ชูรักษ์. (2548). *พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน. การศึกษาชุมชนบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปรียาพรณม ละอองนวล. (2550). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยราชภัฏอีสานตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. อุบลราชธานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*.
- ปวีณา เหล่าลาด. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ปิยะพร เขียวอินทร์. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- พรพรรณ แก้วฝ่าย. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- ฟาตอนะห์ นิและ และ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ*.
- วรภรณ์ ลวงสวาส. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- ศิราณี มะแอ. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษา*

- มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2556). รายงานฉบับสมบูรณ์ การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ. เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2014/03/Final-Paper.pdf>
- สมุทร ชำนาญ. (2556). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ระยอง: พี. เอส. การพิมพ์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. (2563). แผนพัฒนาการศึกษา ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565). เข้าถึงได้จาก <https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1nxLtq4wppJAC6Baf8y59CEMhIbGobx14>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565*. ระยอง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Bass, B. M. (1998). *Transformational leadership: Industrial, military, and educational impact*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving organization effectiveness through transformation leadership*. Thousand Oake: Sage.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essential of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Goodhart, W.H.. (1991). The instrumental and expressive charessive characteristics of public secondary schools and effectiveness. *Dissertation Abstracts International*, 51(8), 2214-A.
- Herzberg, F. (1979). Motivation and innovation: Who are workers serving? *California Management Review*, 22(2), 60-70.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). *The human organization: Is management and value*. New York: McGraw-Hill.
- Matthews, G. (2007). *Handbook of research for educational communications and technology*. New York: Macmillan Library Reference.

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา กรณีศึกษา: จังหวัดพิษณุโลก

A STUDY OF THE PROBLEMS AND NEEDS OF COMPUTER CENTER IN SCHOOL CASE STUDY: PHITSANULOK PROVINCE

Received: 23 February 2024

Revised: 26 August 2024

Accepted: 23 September 2024

พิชญภา ยวงสร้อย, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก แหล่งข้อมูล คือ ครูผู้ดูแลศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา ในเขตจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาจากการการเลือกแบบโควตา โดยมีคุณสมบัติคือเป็นครูที่เลี้ยงของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาคอมพิวเตอร์และมีหน้าที่ดูแลศูนย์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) และแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย และโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2. ความต้องการด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริการศูนย์คอมพิวเตอร์ มีความต้องการมากที่สุดรองลงมาคือ ต้องการให้มีการติดตั้งระบบป้องกันภัยให้ครบถ้วน ต้องการโปรแกรมซอฟต์แวร์ขั้นพื้นฐานที่ทันสมัย ต้องการการซ่อมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ชำรุดให้กลับมาใช้งานได้ ต้องการคู่มือการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ในศูนย์คอมพิวเตอร์ ตามลำดับ

คำสำคัญ: สภาพปัญหาและความต้องการ, ศูนย์คอมพิวเตอร์, พิษณุโลก

Abstract This research aims to study the condition of problems and needs assessment of computer centers in school Phitsanulok Province. Information sources include: teacher in Phitsanulok Province. There were 22 people, which were obtained through quota selection, which were qualified to be a mentor teachers of teaching professional training student computer department which was assigned to take care of the computer center in school. Tools used in this research Questionnaire type, 5-level rating

scale, and statistics used in the research include mean, percentage, standard deviation. and content analysis

1. The overall problem situation of computer centers in educational institutions is at a moderate level, when considering the size of the school, it was found that large and extra-large schools There is a low level of problem and small and medium-sized schools the problem is at a moderate level.

2. The need for budget allocation for computer center services has the most valuable, followed by modern basic software programs, hardware equipment and peripherals, and organizing a systematic organizational structure, creating a manual for organizing training activities, respectively.

Keywords: Problems and Needs, Computer center, Phitsanulok

บทนำ

นับตั้งแต่มีการสร้างนวัตกรรมที่เรียกว่าเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องแรกของโลกที่มีชื่อว่า (ENIAC) Electronic Numerical Integrator and Computer ซึ่งถูกออกแบบและพัฒนาเพื่อนำใช้คำนวณวิถีกระสุนปืนใหญ่ ในการทำสงครามโลกครั้งที่ 2 (Computer History Museum, 2023) ต่อมา มีการคิดค้นและพัฒนาเครื่องคอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่อง และมีการนำไปประยุกต์ใช้ในงานต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย การกำเนิดขึ้นของเครื่องคอมพิวเตอร์ทำให้โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในช่วงแรกคอมพิวเตอร์ถูกนำมาใช้ในงานการคลังและบัญชี หลังจากนั้นหลายหน่วยงานเริ่มนำคอมพิวเตอร์มาใช้มากขึ้น ด้วยความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ ทำให้การทำงานของหน่วยงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

ประเทศไทยมีเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องแรกเมื่อปี พ.ศ. 2506 โดยเรียกกันตามชื่อของสเปกเครื่องคือ IBM 1620 ซึ่งคอมพิวเตอร์เครื่องดังกล่าวนี้ได้ติดตั้งไว้ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนและการวิจัย ซึ่งนับว่าประเทศไทยเป็นประเทศแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีคอมพิวเตอร์ใช้งาน (สุนทร จันโสมศึก, 2531) ต่อมาในปี พ.ศ. 2512 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดตั้งหน่วยคอมพิวเตอร์ไซแอนซ์ (Computer Science) เพื่อทำหน้าที่ให้บริการด้านคอมพิวเตอร์ภายในมหาวิทยาลัย และใช้สนับสนุนการเรียนการสอนวิชาด้านคอมพิวเตอร์ ถือว่าหน่วยคอมพิวเตอร์ไซแอนซ์เป็นหน่วยงานการศึกษาทางด้านคอมพิวเตอร์แห่งแรกของประเทศไทย (คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ฉบับที่ 5 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63 ถึง มาตรา 69 ได้กำหนดบทบาทของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการในการสนับสนุนสถานศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ รัฐบาลต้องจัดสรรระดมทุนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ให้สถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนได้นำไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารและพัฒนาการเรียนการสอนของครู ให้มีความทันสมัยด้วยอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย และประโยชน์ที่สำคัญคือ

การให้ผู้เรียน นักเรียนได้เข้าไปใช้งาน ศึกษาเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการใช้ดิจิทัล ตลอดจนเป็นพลเมืองดิจิทัล (Office of the Education Council, 2003)

สถานศึกษาได้ตอบรับนโยบายดังกล่าวข้างต้นโดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนงานด้านการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งได้บริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไว้ในสถานที่เดียวกัน มีการจัดสถานที่สภาพแวดล้อม และแต่งตั้งบุคคลดูแลเพื่อมาดูแล และเรียกกลุ่มงานดังกล่าวว่า ศูนย์คอมพิวเตอร์ ซึ่งหมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดการแหล่งข้อมูลและประมวลผล และใช้ฟังก์ชันจัดเก็บและประมวลผลแบบอัตโนมัติ รวมบริการเสริมต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อหน่วยงาน (Martin & Reinald, 1985) ทั้งนี้ศูนย์คอมพิวเตอร์ในหน่วยงานทางการศึกษาจะให้ความสำคัญกับงานด้านการบริการทางด้านเทคโนโลยีมากกว่างานประมวลผลข้อมูล (Thanasekhar, 2016 ; NCCU Computer Center, 2015)

การบริหารจัดการศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษายังประสบกับประเด็นที่ท้าทายต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น ความพร้อมในด้านวัสดุอุปกรณ์ การให้บริการ บุคลากรผู้ดูแล งบประมาณ และการติดตามดูแลศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยในฐานะผู้ที่รับผิดชอบในการประเมินและติดตามการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูระหว่างเรียนของนิสิตสาขาคอมพิวเตอร์ ซึ่งต้องปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และนิสิตมักจะได้รับผิดชอบให้เป็นผู้ช่วย หรือผู้ดูแลศูนย์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาในเขตจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่นิสิตส่วนใหญ่เลือกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะนำไปเป็นแนวทางให้นิสิตเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบกับนำไปใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาการบริหารและจัดการคอมพิวเตอร์ศึกษา ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาในวงกว้างต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา ซึ่งดิเรก ธีระภูธร (2557: 3) เสนอว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา หรือคอมพิวเตอร์ศึกษา มีองค์ประกอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นนามธรรม ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีในการบริหารงาน การวางแผนกลยุทธ์ แผนและโครงการ การติดตามและประเมินผล และส่วนที่เป็นรูปธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารวัสดุอุปกรณ์ งานบุคคล งานอาคารสถานที่ ระบบการผลิต เป็นต้น ในส่วนของงานบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลหน่วยงานหรือองค์กรนั้น พิชญาภา ยวงสร้อย (2567) ได้เสนอหน้าที่ของผู้ดูแลศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาว่าประกอบด้วย 4 ฝ่ายคือ 1. ฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน 2. ฝ่ายซ่อมบำรุง 3. ฝ่ายฝึกอบรมและบริการ และ 4. ฝ่ายระบบเครือข่าย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบและประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

ศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา และกำหนดประเด็นเพื่อนำมาใช้ในการสอบถามถึงสภาพปัญหา และความต้องการในด้านต่างๆ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินแบบประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert (1932) การใช้ข้อมูลจากแบบประเมิน Likert จะช่วยให้การวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาเป็นไปอย่างละเอียดและครอบคลุม พร้อมทั้งช่วยให้การวางแผนและการตัดสินใจในการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้

การศึกษาเรื่องที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก โดยมีวิธีการและขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สภาพของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษา การจัดการห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ การสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดประเด็นในแบบสอบถามซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์เอกสาร ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์คอมพิวเตอร์ ทำให้ได้ประเด็นในแบบสอบถามจำนวน 8 ด้าน คือ 1. ด้านแนวคิดทางการบริหารจัดการ 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านงบประมาณ 4. ด้านวัสดุอุปกรณ์ 5. ด้านบทบาทและหน้าที่ 6. ด้านอาคารและสถานที่ 7. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารศูนย์คอมพิวเตอร์ และ 8. ด้านการประเมินผล

3. สร้างแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับของ Likert's โดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นสภาพและปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์

4. สร้างแบบสอบถามตามที่ยกออกแบบไว้ และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า ประเด็นในแบบสอบถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทั้ง 50 ข้อ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงไปใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีบริบทและสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นครูที่ดูแลศูนย์คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนนอกเขตจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบภาษาและหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Cronbach Alpha) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.98

6. นำแบบสอบถามฉบับที่ผ่านการปรับปรุงและการตรวจสอบคุณภาพไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

การศึกษาเรื่องที่ 2 การศึกษาความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก มีการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ และการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดประเด็นในแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นทั้ง 8 ด้าน ในแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 1
3. สร้างแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)
4. สร้างแบบสอบถามตามที่ยกแบบไว้ และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และความเหมาะสม พบว่า ประเด็นในแบบสอบถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเหมาะสมเท่ากับ 4.85 จำนวน 20 ข้อ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีบริบทและสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเป็นครูที่ดูแลศูนย์คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนนอกเขตจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน
6. นำแบบสอบถามฉบับที่ผ่านการปรับปรุงและการตรวจสอบคุณภาพไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย โดยให้ชนิดที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไปใช้สอบถามครูพี่เลี้ยงที่ดูแลศูนย์คอมพิวเตอร์ในโรงเรียน
2. รวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งได้กลับคืนมาจำนวน 22 ฉบับ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล มาเขียนผลการวิเคราะห์ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก
- ตอนที่ 1** ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก จากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 22 คน โดยใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังจะได้เสนอผลการศึกษาแต่ละตอนดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามเพศ

เพศสภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	14	63.64
เพศหญิง	8	36.36
รวม	22	100

จากตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 14 คนและเพศหญิง 8 คน

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
1-5 ปี	6	27.27
6-10 ปี	6	27.27
11-15 ปี	4	18.18
16-20 ปี	1	4.55
มากกว่า 20 ปี	5	22.73
รวม	22	100

จากตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นเวลา 1-5 ปี จำนวน 6 คน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี จำนวน 6 คน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 5 คน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11-15 ปี จำนวน 4 คน และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 16-20 ปี จำนวน 1 คน

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	4	18.18
ขนาดกลาง	8	36.36
ขนาดใหญ่	9	40.91
ขนาดใหญ่พิเศษ	1	4.55
รวม	22	100

จากตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 9 คน ขนาดกลาง จำนวน 8 คน ขนาดเล็ก จำนวน 6 คน และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 คน

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 4 สภาพปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาเขตจังหวัดพิษณุโลก

ประเด็นในการสอบถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านแนวคิดทางการบริหารจัดการ			
1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายศูนย์คอมพิวเตอร์ ไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	2.27	1.39	น้อย
2. การบริหารจัดการงานศูนย์คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนไม่มีการนำหลักคิด ทฤษฎีทางการบริหารมาใช้	2.45	1.41	น้อย
3. การบริหารจัดการทรัพยากรพื้นฐานของศูนย์คอมพิวเตอร์ ยังไม่มีประสิทธิภาพ	2.86	1.49	ปานกลาง
4. บุคลากรในศูนย์คอมพิวเตอร์ขาดทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม	2.05	1.36	น้อย
5. ความรู้ในด้านการบริหารและจัดการองค์กรไม่มีความจำเป็นต้องใช้บริหารจัดการศูนย์คอมพิวเตอร์	2.29	1.35	น้อย
6. ศูนย์คอมพิวเตอร์ไม่วิเคราะห์สภาพ ปัญหาและการดำเนินงานยัง ไม่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	2.50	1.41	ปานกลาง
รวม	2.40	1.40	น้อย
ด้านบุคลากร			
7. บุคลากรของศูนย์คอมพิวเตอร์ขาดความสามารถและทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	2.05	1.36	น้อย
8. ศูนย์คอมพิวเตอร์มีบุคลากรไม่เพียงพอ	2.41	1.53	ปานกลาง
9. ท่านไม่ค่อยมีโอกาสได้เข้าร่วมอบรมพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยี	1.86	1.32	น้อย
10. ท่านต้องพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีด้วยตนเองอยู่เสมอ	3.22	1.54	ปานกลาง
รวม	2.39	1.51	น้อย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นในการสอบถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านงบประมาณ			
11. ท่านไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อและจัดจ้างอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า	2.73	1.39	ปานกลาง
12. บ่อยครั้งที่ท่านต้องใช้เงินจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในศูนย์คอมพิวเตอร์ด้วยเงินของตนเอง	2.73	1.35	ปานกลาง
13. งบประมาณที่จัดสรรไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการศูนย์คอมพิวเตอร์	3.05	1.56	ปานกลาง
14. ท่านไม่สามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	2.55	1.53	ปานกลาง
รวม	2.76	1.45	ปานกลาง
ด้านวัสดุอุปกรณ์			
<i>ซอฟต์แวร์</i>			
15. โปรแกรมซอฟต์แวร์ที่ใช้ในศูนย์คอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัย	2.91	1.60	ปานกลาง
16. โปรแกรมซอฟต์แวร์ในการทำงานขั้นพื้นฐานไม่เพียงพอต่อการให้บริการ	2.64	1.53	ปานกลาง
17. โปรแกรมซอฟต์แวร์ในการทำงานขั้นพื้นฐานไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน	2.64	1.53	ปานกลาง
<i>ฮาร์ดแวร์</i>			
18. อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ไม่ทันสมัย	3.09	1.57	ปานกลาง
19. อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ	3.23	1.54	ปานกลาง
20. อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ไม่มีความพร้อมต่อการให้บริการ	2.95	1.56	ปานกลาง
<i>อุปกรณ์ต่อพ่วง</i>			
21. อุปกรณ์ต่อพ่วง เช่น โปรเจคเตอร์ ไม่มีพร้อมในการให้บริการ	2.45	1.37	น้อย
22. อุปกรณ์ต่อพ่วงเช่น โปรเจคเตอร์ มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ	2.41	1.33	น้อย
23. ศูนย์คอมพิวเตอร์มีการจัดหาอุปกรณ์ต่อพ่วงที่ยังไม่ตรงกับความต้องการในการใช้	2.50	1.34	ปานกลาง
รวม	2.76	1.48	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นในการสอบถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านบทบาทและหน้าที่			
<i>ฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน</i>			
24. การให้บริการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ยังไม่มีความพร้อม	2.41	1.30	น้อย
25. การให้บริการอุปกรณ์ต่อพ่วงเพื่อใช้ในการสอนยังไม่มีความพร้อม	2.36	1.22	น้อย
26. การให้บริการอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ เช่น การบริการเครื่องปริ้นเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร ไม่พร้อมต่อการให้บริการ	2.64	1.43	ปานกลาง
27. ขาดการให้บริการติดตั้งซอฟต์แวร์ที่สนับสนุนการเรียนการสอน	2.45	1.37	น้อย
28. ขาดการพัฒนาสื่อที่สนับสนุนการเรียนการสอน	2.68	1.49	ปานกลาง
<i>ฝ่ายซ่อมบำรุง</i>			
29. ขาดการตรวจสอบ / แก้ไข / ให้คำปรึกษา / ติดตั้ง ปัญหาด้านซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ ปัญหาไวรัสคอมพิวเตอร์ของนักเรียนและครู	2.77	1.54	ปานกลาง
30. ขาดตรวจสอบ / แก้ไข / ปรับปรุง เครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องประชุม ห้องสัมมนา รวมห้องบรรยาย และห้องต่างๆ ที่มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	2.82	1.53	ปานกลาง
31. ขาดตรวจสอบ / แก้ไข / ปรับปรุง อุปกรณ์ต่อพ่วง ที่อยู่ในการรับผิดชอบของศูนย์คอมพิวเตอร์	2.59	1.47	ปานกลาง
<i>ฝ่ายฝึกอบรมและบริการ</i>			
32. การกิจกรรมจัดอบรมให้แก่ครู นักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ	2.36	1.29	น้อย
33. เมื่อมีการจัดเตรียมห้องประชุม ห้องบรรยาย และห้องต่าง ๆ ที่มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ การบริการจัดเตรียมห้องและดูแลควบคุมยังขาดความชำนาญ	2.32	1.29	น้อย
34. การให้บริการโสตทัศนูปกรณ์ เช่น ถ่ายภาพ คมเครื่องแสง สี และเสียงภายในโรงเรียน	2.41	1.50	น้อย
35. การให้ยืมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่อพ่วงต่าง ๆ ไปใช้งานนอกศูนย์คอมพิวเตอร์ยังให้บริการได้ไม่ทั่วถึง	2.64	1.43	ปานกลาง
<i>ฝ่ายระบบเครือข่ายและระบบสารสนเทศ</i>			
36. บุคลากรขาดความสามารถในการออกแบบงานกราฟิกของโรงเรียน	2.41	1.33	น้อย
37. ขาดการดูแลและพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เครือข่ายแบบมีสาย (Lan) และไร้สาย (Internet, Wi-fi)	2.55	1.47	ปานกลาง
38. ขาดความพร้อมดูแลระบบเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย ให้อยู่ในสถานะพร้อมใช้งาน	2.73	1.49	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นในการสอบถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
39. ขาดการพัฒนาและจัดการเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียน ให้มีการอัปเดตอย่างต่อเนื่อง	2.36	1.29	น้อย
รวม	2.53	1.39	ปานกลาง
ด้านอาคารและสถานที่			
40. ศูนย์คอมพิวเตอร์ตั้งอยู่ในสถานที่ที่ไม่สะดวกต่อการเข้าไปใช้บริการ	1.95	1.25	น้อย
41. ศูนย์คอมพิวเตอร์มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ไม่ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยี	2.32	1.36	น้อย
42. ศูนย์คอมพิวเตอร์มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ไม่มิตรต่อผู้เข้าใช้บริการ	2.23	1.34	น้อย
43. ระบบป้องกันภัยในศูนย์คอมพิวเตอร์ไม่มีความหนาแน่น	2.57	1.21	ปานกลาง
รวม	2.26	1.29	น้อย
ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารศูนย์คอมพิวเตอร์			
44. ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานในด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน	2.36	1.22	น้อย
45. ขาดการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารงานในด้านซ่อมบำรุง	2.45	1.14	น้อย
46. ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานในด้านการฝึกอบรมและบริการ	2.36	1.18	น้อย
47. ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานในด้านการบริการระบบเครือข่ายและระบบสารสนเทศ	2.52	1.21	ปานกลาง
รวม	2.43	1.17	น้อย
ด้านการประเมินผล			
48. ศูนย์คอมพิวเตอร์ขาดการประเมินและติดตามผลการให้บริการของศูนย์คอมพิวเตอร์	2.77	1.48	ปานกลาง
49. ศูนย์คอมพิวเตอร์ขาดการสรุปผลเพื่อปรับปรุงการให้บริการของศูนย์คอมพิวเตอร์	2.68	1.46	ปานกลาง
50. ศูนย์คอมพิวเตอร์ขาดการประเมินอย่างรอบด้าน	2.68	1.43	ปานกลาง
รวม	2.71	1.43	ปานกลาง
รวมทุกด้าน	2.55	1.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.55$, S.D. = 1.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 4 ด้านที่มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการประเมินผล และด้านบทบาทและหน้าที่ ตามลำดับ และมี 4 ด้านที่มีค่าอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารศูนย์คอมพิวเตอร์ด้านแนวคิดทางการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร และด้านอาคารและสถานที่ ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก แบ่งตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ขนาดเล็ก	2.50	1.48	ปานกลาง
ขนาดกลาง	2.91	1.33	ปานกลาง
ขนาดใหญ่	2.40	1.38	น้อย
ขนาดใหญ่พิเศษ	1.10	0.31	น้อย
รวม	2.55	1.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย และโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการศึกษาคำความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก

ประเด็นคำถามความต้องการ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ (%)	ลำดับที่
1. การพัฒนาความรู้ด้านแนวคิดพื้นฐานในการบริหารศูนย์คอมพิวเตอร์	9	40.91	4
2. การจัดโครงสร้างองค์กรอย่างเป็นระบบ	7	31.82	6
3. การเข้าร่วมอบรมพัฒนาความรู้และทักษะด้านการเทคโนโลยี	7	31.82	6
4. บุคลากรในการดูแลศูนย์คอมฯ	8	36.36	5
5. การจัดสรรงบประมาณในการบริการศูนย์คอมฯ เพิ่มขึ้น	14	63.64	1
6. โปรแกรมซอฟต์แวร์ขั้นพื้นฐานที่ทันสมัย	10	45.45	3
7. อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ และอุปกรณ์ต่อพ่วง	9	40.91	4
8. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีความพร้อมต่อการเข้าใช้งานได้ทุกเมื่อ	8	36.36	5

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นคำถามความต้องการ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ (%)	ลำดับที่
9. การซ่อมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ชำรุดให้กลับมาใช้งานได้	10	45.45	3
10. คู่มือการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ในศูนย์คอมพิวเตอร์	10	45.45	3
11. คู่มือการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	3	13.64	9
12. อุปกรณ์ด้านโสตทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัย	9	40.91	4
13. การพัฒนาทักษะด้านการออกแบบงานกราฟิกประชาสัมพันธ์	6	27.27	7
14. การเดินระบบเครือข่ายภายในโรงเรียนอย่างเป็นระเบียบ	9	40.91	4
15. การพัฒนาและจัดการเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียน	4	18.18	8
16. การปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในศูนย์คอมพิวเตอร์	7	31.82	6
17. การติดตั้งระบบป้องกันภัยต่าง ๆ ให้ครบถ้วน	11	50.00	2
18. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการศูนย์คอมพิวเตอร์	8	36.36	5
19. การประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	7	31.82	6
20. การให้มีการสรุปรายงานการทำงานทุกปีการศึกษา	7	31.82	6

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความต้องการด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริการศูนย์คอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น มีความต้องการมากที่สุด รองลงมาคือ ต้องการให้มีการติดตั้งระบบป้องกันภัยต่าง ๆ ให้ครบถ้วน ต้องการโปรแกรมซอฟต์แวร์ขั้นพื้นฐานที่ทันสมัย ต้องการการซ่อมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ชำรุดให้กลับมาใช้งานได้ ต้องการคู่มือการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ในศูนย์คอมพิวเตอร์ ต้องการพัฒนาความรู้ด้านแนวคิดพื้นฐานในการบริหารศูนย์คอมพิวเตอร์ ต้องการอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง ต้องการอุปกรณ์ด้านโสตทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัย ต้องการให้มีการเดินระบบเครือข่ายภายในโรงเรียนอย่างเป็นระเบียบ ต้องการบุคลากรในการดูแลศูนย์คอมพิวเตอร์ ต้องการให้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์พร้อมต่อการเข้าใช้งานได้ทุกเมื่อ ต้องการให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการศูนย์คอมพิวเตอร์ ต้องการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างเป็นระบบ ต้องการเข้าร่วมอบรมพัฒนาความรู้และทักษะด้านการเทคโนโลยี ต้องการให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในศูนย์คอมพิวเตอร์ ต้องการให้มีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ต้องการให้มีการสรุปรายงานการทำงานทุกปีการศึกษา ต้องการพัฒนาทักษะด้านการออกแบบงานกราฟิกประชาสัมพันธ์ ต้องการพัฒนาและจัดการเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียน ต้องการคู่มือการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัญหาของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และ

ขนาดใหญ่พิเศษ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาหลายประเด็นเป็นตัวฉุดรั้ง และประเด็นท้าทายดังกล่าว จำเป็นต้องได้รับการจัดการให้เสร็จสิ้นก่อน ทำให้การให้ความสำคัญกับศูนย์คอมพิวเตอร์เป็นเรื่องรองลงมา ข้อคิดเห็นดังกล่าวนี้สอดคล้องกับกัญญา เอี่ยมพญา และคณะ (2565) เสนอว่าโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ ปัญหาการยุบโรงเรียนบางส่วน เนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณ เพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายหัวที่สูง มีงบประมาณไม่เพียงพอ ครูไม่ครบชั้นเรียน และขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2566) โรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนมากพบปัญหาคือขาดครูที่อยู่สอนประจำ ส่วนมากมาแล้วก็ย้ายออกไปเนื่องด้วยหลากหลายสาเหตุ ทำให้เด็กหลายคนเจอครูเพียงช่วงเวลาสั้น ๆ จบปีการศึกษาหนึ่งก็เปลี่ยนเป็นครูคนใหม่ กลายเป็นการเรียนรู้ที่ไม่ต่อเนื่อง

และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ประเด็นอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 1.54) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา มีวัสดุอุปกรณ์ทั้งซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์จำนวนมาก และถูกใช้งานต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ตลอดจนผู้ใช้อุปกรณ์ซึ่งคือผู้เรียนขาดความรู้ ความสามารถในการใช้งานและดูแลรักษาอุปกรณ์ เมื่อต้องใช้งานอุปกรณ์จึงใช้งานผิดวิธี ส่งผลให้อุปกรณ์เกิดความเสียหาย บางกรณีถึงขั้นใช้งานไม่ได้ เป็นผลให้อุปกรณ์สำหรับเตรียมไว้ให้บริการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับ สุตินา นครเขต (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ของห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีสภาพเก่า ไม่ทันสมัย ประมวลผลช้า เสื่อมสภาพและชำรุด และยังขาดอุปกรณ์ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์บางส่วนที่จำเป็นต่อการใช้งาน ทำนองเดียวกับ สุทธิชัย หมั่นเขตรกิจ (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ในการบริหารจัดการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มาจากจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2. การศึกษาความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เขตจังหวัดพิษณุโลก พบว่าความต้องการด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริการศูนย์คอมพิวเตอร์ เพิ่มขึ้น เป็นประเด็นที่มีความต้องการมากที่สุด เป็นอันดับ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วัสดุอุปกรณ์ของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาเกิดความชำรุดเสียหายเป็นจำนวนมาก อุปกรณ์บางอย่างเสียหายมากจนเกินกำลังที่จะซ่อมแซมให้นำกลับมาใช้งานใหม่ได้ ซึ่งจำเป็นต้องซื้อเพิ่มเข้ามาทดแทนส่วนที่เสียไป จึงจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการแก้ปัญหา ดังกล่าวนี้นี้ ประกอบกับความผันแปรทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ทำให้วิทยาการทางคอมพิวเตอร์และฮาร์ดแวร์มีการพัฒนารุดหน้าไปมาก แต่ในสถานศึกษาไม่สามารถที่จะปรับเปลี่ยนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์สมัยใหม่เข้ามา เพื่อใช้สนับสนุนการเรียนการสอนได้อย่างทันทั่วถึง สอดคล้องกับ สุตินา นครเขต (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ซึ่งได้เสนอแนวทางในการปัญหาการขาดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไว้ว่า ควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อจัดซื้อและซ่อมบำรุงเครื่องคอมพิวเตอร์ให้มีความเพียงพอต่อความต้องการใช้งานของนักเรียน และสอดคล้องกับความผลงานวิจัยของ สุทธิชัย หมันเขตรกิจ (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา มีสภาพเก่า ไม่ทันสมัย ระบบประมวลผลช้า ชำรุด เสื่อมสภาพ ไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง ประกอบกับหน่วยงานไม่มีนโยบายและแนวทางที่ชัดเจนในการจัดการปัญหาเรื่องงบประมาณที่จะมาใช้จัดการปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เกิดขึ้น จากผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัญหาต่าง ๆ หากได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ การดำเนินงานของศูนย์คอมพิวเตอร์จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และด้านบริการต่าง ๆ ในด้านเทคโนโลยี ได้อย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้ประโยชน์สูงสุด คือ การที่ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อมทั้งทรัพยากรและบริการอย่างทันสมัยและเท่าเทียม

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1. การบริหารจัดการศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา ควรกำหนดให้บุคลากรผู้ดูแลศูนย์คอมพิวเตอร์ศึกษาทุกคนเข้าร่วมการพัฒนาความรู้ด้านการบริหารจัดการ และการซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์
2. ควรนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารทรัพยากรของศูนย์คอมพิวเตอร์จะช่วยให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และยั่งยืน แม้ในภาวะที่งบประมาณจำกัด
3. ศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาควรจัดศึกษาดูงานศูนย์คอมพิวเตอร์ที่ได้รับความประสบความสำเร็จอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
4. ควรมีการออกข้อกำหนด/แนวปฏิบัติในการเข้าใช้บริการต่าง ๆ ของศูนย์คอมพิวเตอร์ให้ชัดเจน
5. ควรมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์คอมพิวเตอร์ทุกปีการศึกษา เพื่อพัฒนา/ปรับปรุงแผนการดำเนินงานในปีการศึกษาถัดไป

เอกสารอ้างอิง

- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2566). *ปักหมุดความเหลื่อมล้ำ แก่โจทย์โรงเรียนขนาดเล็ก*. เข้าถึงได้จาก <https://www.eef.or.th/inequality-in-small-school/>
- กัญญกร เอี่ยมพญา, นิวัตต์ น้อยมณี, พรทิพย์ อันเกษม, อภิชาติ อนุกุลเวช และดาวประกาย ระโส. (2565). โรงเรียนขนาดเล็ก : ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ. *วารสารสิทธิมนุษยชน*, 23(1), 315-329.
- คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). *ประวัติศาสตร์วิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์*. เข้าถึงได้จาก <https://www.cp.eng.chula.ac.th/about/history>.

- จตุพร ระเวงจิตร์ และมุกิตา มาทมูล. (2561). *การศึกษาปัญหาการบริการคอมพิวเตอร์ภายในห้องเรียน กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ดิเรก ชีระกูร. (2557). *การบริหารและจัดการหน่วยงานเทคโนโลยีสารสนเทศ*. เพชรบูรณ์: สำนักพิมพ์ จุลติษการพิมพ์.
- พิชญภา ยวงสร้อย. (2567). การพัฒนาการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 18(2), 75-90.
- สุติมา นครเขต. (2561). *การประเมินผลการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก*. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุทธิชัย หมั่นเขตรกิจ. (2561). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1*. (สารนิพนธ์ มหาบัณฑิต). พิษณุโลก มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุนทร จันโหมศึก. (2531). คอมพิวเตอร์กับการบริหารงานโรงพยาบาล. *วารสารแพทย์เขต 7*, 7(1), 45-51.
- Computer History Museum (2023). ENIAC. Retrieved August 25, 2024, from: <https://www.computerhistory.org/revolution/birth-of-the-computer/4/78>
- Likert, R. (1932). A technique for measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 5-55. Retrieved August 25, 2024, from: https://legacy.voteview.com/pdf/Likert_1932.pdf.
- Martin, G. & Reinald, G. (1985). *Organization and management of a computer center*. Macmillan: New York.
- NCCU Computer Center. (2015). *Computer Center* [Online]. Retrieved July 9, 2023, from: <https://cc.nccu.edu.tw/en/about.html>
- Office of the Education Council. (2003). *National Education Act B.E. 2542 (1999) and Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002)*. Bangkok: Ministry of Education.
- Thanasekhar, B. (2016). *Computer Center Madras Institute of Technology* [Online]. Retrieved July 9, 2023, from: <https://cc.mitindia.edu/>

Guidelines on Home-Based Learning for Improving the Body-Mass Index and Achievement of International Primary School Students in Bangkok, Thailand

Received: 3 April 2024

Revised: 1 July 2024

Accepted: 19 July 2024

Adam S. Buchanan, Faculty of Education, St. Theresa International College
Montien Chomdokmai, Faculty of Education, St. Theresa International College

Abstract: *Home-based learning (HBL) was widely implemented during the Covid pandemic, with limited research into its effects on students' mental and physical wellbeing or academic performance. After two-years of HBL, 40% of the students from the study were classified as overweight based on their body-mass index (BMI). Academically, the number of 'high achievers' decreased by 30% on average, while 'low achievers' increased exponentially. The purpose of this research was to identify during HBL, if there was a correlation between increased BMI and academic performance, and to propose guidelines to improve HBL platforms. The research questions were to determine the average BMI and grade-point average (GPA) of students both prior to HBL and when they returned onsite, then identify if there was a correlation, and propose guidelines to mitigate risks in future scenarios. It was hypothesized that there was a significant relationship between the BMI and academic achievement. The research used quantitative methodology to gather and analyze objective data, including students' height, weight, and grades. Correlational analysis was determined using a Chi-Square Test to measure the strength of the relationship between BMI and GPA, with results used to validate the necessity of guidelines to improve HBL. The research concluded that during HBL, students' BMI increased 2.51 points while GPA data identified a 30% reduction in high-achievers and an exponential increase of low-achievers. Yet, the Chi-Square Test showed no significant relationship between students' BMI and GPA. The results justify the need to implement guidelines to reduce risks associated with HBL. Due to the success of HBL platforms, they are more likely to be adapted in future scenarios, therefore it is essential that we evaluate their impact to ensure better results for students' physical, mental and academic well-being.*

Keywords: home-based learning, academic achievement, body-mass index, guidelines, grade-point average

Introduction

Thailand is struggling with ever increasing rates of obesity. The World Health Organization has stated that nearly one-third of Thailand's population is overweight, with 9% being classified as obese. This is particularly concerning amongst the youth, where approximately 10.5% of children under five years old are obese, while amongst children aged 6-14, the percentage of obese children is 13.9% for that age group. (CTN News, 2020)

The Body Mass Index (BMI) is a system of calculating the level of obesity in a person by dividing the mass (in kilograms) of their body by the square of their height in meters. Body Mass Index (BMI) provides crucial data, as it has been found that children with high BMI have corresponding changes in gray matter volume in brain regions, such as the fusiform gyrus, postcentral gyrus and hippocampus, which severely affects cognitive function and is detrimental to high academic achievement (Migueles et al., 2021).

Academic achievement is the knowledge and skills acquired by students through learning and training (McCoach et al., 2017). Embodied Cognition Theory addresses the influence of the physical structure of the body on the cognitive abilities of individuals. According to Ye et al. (2019), the way and steps in which cognitive processes are carried out are determined by the physical properties of the body. A view of learning based on this theory states that the body is not an irrelevant or obstructive factor in the learning process; the body is the subject of learning and physical health has an important role in shaping the mental activities of learners, such as thinking, judgment and memory (Jiayi and Haosheng, 2018).

Previous studies have found that physical activity leads to certain cognitive advantages, specifically with; math, acuity, and reaction time (Sallis et al., 1990). Consequently, research has shown that overweight students, when compared with normal-weight peers, achieved poor results on math and reading tests (Tobin, 2013).

During the COVID Pandemic, from 2019 to 2022, many schools were forced to lockdown and offer classes and courses online. This limited the options available for students to develop their physical fitness and well-being. Previous research has suggested that when the educational stage changes (i.e.- from onsite to online learning) or academic demand increases, that physical activity tends to decrease (Brooke et al., 2004). Additionally, social-distancing policies and other pandemic restrictions saw students lose their play time, recesses, and breaks. Students could not share equipment, or use school facilities to stay active and exercise to maintain their health. Furthermore, in Thailand, public spaces and private businesses were forced to close, such as parks, beaches, gyms, yoga and dance studios, and even residential fitness centers. Not only were children severely restricted on when, where, how, and with whom they could engage in physical activities, they were additionally required to increase their screen time and remain sedentary for prolonged periods of time while they had to study online. Students were confined to their homes, forced into hours of sedentary screen and study time, and not allowed to use any public or private facilities for physical activity.

This study focused on a particular private international primary school in Bangkok, Thailand. After spending approximately two years doing home-based learning during the pandemic, a significant percentage of students appeared to be overweight, lethargic, easily fatigued, and unmotivated for physical activity when they returned on campus to continue their studies. This lackadaisical attitude was exasperated even further due to further restrictions on play times, social distancing, and the closure of shared facilities such as the gyms, swimming pools, etc. This led the researcher to determine if this lethargic, somnolent demeanor was affecting their academic performance and achievement, and conversely, if improving their Body Mass Index would have a positive correlation on students' achievement results. If it was shown that there is a correlation between being overweight and poorer academic results, then guidelines would be produced to mitigate these risks and

improve students' overall health, wellbeing, and cognitive performance.

This observation of students' increase in weight was supported by reviewing the health records of students to determine their body-mass index. It was shown, that after the home-based learning, 40% percent of the students were determined to be overweight, with half of those students being classified as obese.

Statement of the Objectives

1. To study the body-mass index of international primary school students in Bangkok, Thailand.
2. To study achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand.
3. To study the relationship between the body-mass index and achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand.
4. To propose guidelines for enhancing healthy habits during home-based learning of international primary school students in Bangkok, Thailand.

Research Questions

1. What is the average body-mass index of international primary school students in Bangkok, Thailand?
2. What is the grade point average of international primary school students in Bangkok, Thailand?
3. Is there a relationship between the body-mass index and achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand?
4. What are the Guidelines on home-based learning for improving the body-mass index and achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand.

Hypothesis

There is a significant relationship between the body-mass index and achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand.

Importance of the Study

This research could be used to better mitigate risks to students' physical and mental wellbeing during future pandemics or lockdowns that require home-based learning to be implemented. Furthermore, this research could be used by schools to justify the effectiveness and need for play time, recess, breaks, exercise, and increased physical activity, both for the physical and mental health of the students.

Scope and Limitations

The scope of this research covered home-based learning platforms that were implemented in an international primary school in Bangkok, Thailand, just after Term 1 of the 2019-2020 academic year until students returned onsite for the 2022-2023 academic year. The study looked at the academic and health records of approximately 300 students that span the school terms in question.

The limitations of this study included the lack of additional relative data such as socioeconomic status, underlying health issues, diet and exercise routines, environmental

factors, etc. that were all additional factors in a student's body mass index and academic achievement. Furthermore, this study was limited to the most recent school lockdowns during the global pandemic.

Theoretical Framework

The correlation between BMI and academic achievement has been well verified by different scholars through cross-sectional and follow-up studies. Previous studies based on tracking data of individuals' BMI from kindergarten to eighth grade found that adolescents with progressively and consistently higher BMI performed worse in reading and mathematics (Hsu et al., 2019). One study of adolescents showed that an increase in students BMI was associated with a greater risk of achieving a lower grade-point average (GPA) (Mo-suwan et al., 1999).

In Thailand, research was conducted to examine the correlation between being overweight and academic performance, the results of which demonstrated a relationship between adolescents who were overweight and poor school performance (Mo-suwan et al., 1999).

A study of students in China also found a correlation between obese students and lower intelligence quotient (IQ) scores (Li, 1995). Chinese scholars investigated 1,380 fifth- and sixth-grade students and found that BMI was negatively associated with language and mathematics performance (Lv et al., 2020).

Shi et al. (2022), identified three key concerns regarding the correlation between obesity and academic achievement. First, research has shown that non-overweight children achieve better results than their overweight peers. Secondly, obesity leads to changes in grey matter volume in the brain, impairs cardiorespiratory function, and reduces working memory. Thirdly, not all obese children suffer academically. Shi et al. (2022) recommends that additional research is needed to address these concerns.

Although there was a wealth of evidence demonstrating the correlation between increased BMI and negative academic performance, there was a lack research showing the impacts of home-based learning during prolonged lockdowns on students' physical activity and BMI. There was also no clear evidence if home-based learning led to an increase in students' overall BMI, and if students consequently suffered academically due to the effects of pandemic lockdowns, increased screen time, and a more sedentary lifestyle.

Further supporting evidence has also shown that students who played more sports had better academic profiles (Clough, 2019). Thus, monitoring students' Body Mass Index is an important factor that influences academic achievement.

Conceptual Framework

The independent variable in this research was students' body-mass index (BMI). Students' BMI was collected and compared from student records of both pre-home-based learning terms and post-home-based learning terms.

The dependent variable in this research was students' academic achievement results based on their end-of-term examinations and cumulative grade-point average (GPA).

It was theorized that during the pandemic's home-based learning, as a result of lockdowns, online classes, and lack of access and opportunities for physical activities, that students' BMI on average increased due to a more sedentary lifestyle. Furthermore, the

research and data were analyzed to look for a correlation between students BMI and their academic performance and results. It was further hypothesized that students' cumulative GPA might have suffered due to a lack of physical exercise and an increase in the average BMI of students.

RESEARCH METHODOLOGY

Part One: Relationships between Body-Mass Index and Achievement

This research used quantitative methodology to gather and analyze objective data. The data collected included students' height and weight from both pre and post home-based learning school terms. Students' height and weight was then used to calculate their body-mass index (BMI) to determine if they were a healthy weight, overweight, or obese. Students' cumulative grade-point average (GPA) was also collected from both pre and post home-based learning school terms to measure their academic achievements.

This research used a correlational design method to analyze the objective data gathered from the relevant school terms.

Part Two: Purpose Guidelines for Enhancing Healthy Habits during Home-based Learning

Based on the background of the study and the literature review, if it is determined by analyzing the data of students' body-mass index (BMI) and grade-point average (GPA) that there was a correlation demonstrating a negative impact on students' health and achievement, then the researcher will purpose Guidelines for Enhancing Healthy Habits during Home-based Learning. These guidelines can be implemented during future scenarios where home-based learning must be initiated to help mitigate the risks to students' health and improve opportunities for them to excel academically.

The Guidelines are based on suggestions and recommendations from numerous entities used throughout this study and the literature review, including; the World Health Organization (WHO), the Childhood Obesity Foundation, the American Heart Association (AHA), the National Sleep Foundation (NSF), and the Kaiser Foundation Health Plan of Washington. The guidelines have established recommended methods and routines supported by evidence to improve healthy habits during sedentary home-based learning by providing clear procedures and protocols that students and parents can implement at home to encourage a healthier diet, daily exercise, routine sleeping schedules, and creating a more conducive learning environment that is comfortable and free from distractions.

Population

The population for this research was 900 primary level students from Years 1-6 who were enrolled for the 2022-2023 academic year at an international primary school in Bangkok, Thailand.

Sample

The sample group for this research was selected by purposive random sampling because there was relevant data pertaining to their height, weight, and cumulative GPA from both pre and post home-based learning school years and terms. The sample included 308 Year 1-2 primary students who were enrolled in 2019-2020. Then, 3-years later, the

same group of 293 Year 4-5 primary students who were enrolled for the 2022-2023 was used. These students were the same group, but the number was not equal because some students had left the school during the COVID pandemic. The sample size was approximately 300 students out of a representative population of 900 primary level students from Years 1-6 in the same school.

Instrumentation and Data Gathering Procedures

The researcher collected the height and weight records, which were collected from each student at the end of each term for the sample group from Semester 1 2019-20 (that was the last term before home-based learning), and Semester 1 2022/23 when students returned to onsite learning at the school campus. The age, gender, height and weight records from each student were used to calculate their body-mass index (BMI). Students from the research sample were then classified and grouped as either 'healthy weight', 'underweight', 'overweight', or 'obese'. Students with a BMI score between the 5th percentile to less than the 85th percentile were considered as 'healthy weight'. Students with a BMI score between the 85th percentile to less than the 95th percentile were considered as 'overweight'. And students with a BMI score of the 95th percentile or above were classified as 'obese'. All BMI scores were calculated using the Center for Disease Control and Prevention's official BMI Percentile Calculator for Child and Teen (CDC, 2023).

Additionally, the researcher collected students' Final Term Grades from Semester 1 2019/20 and Semester 1 2022/23. Only grades from their core academic subjects were included. The core academic subjects used to calculate their GPA were English, Math, Science, Chinese and Thai. Finally, students from the research sample were classified and grouped as either 'high achiever', 'average achiever', or 'low achiever'. Students who had a final score percentage of 80% or higher (GPA = 2.7 - 4.0) were classified as 'high achievers', while students with a percentage of 60%-79% (GPA = 1.0 - 2.3) were classified as 'average achievers', and students with a percentage of 59% (GPA = < 1.0) or lower were classified as 'low achievers'.

Data Analysis

SPSS was used to calculate the mean average of students' BMI and final term grades (GPA) from both pre and post home-based learning school terms. Correlational analysis was computed using chi-square to measure the strength of the relationship between BMI and GPA and their association with each other.

RESEARCH FINDINGS

Body Mass Index

The body-mass index of the sample population is summarized in Tables 1 and 2.

Table 1: Data Summary of Body-Mass Index 2019-20

No	Category	Frequency	Percentage
1	Under weight	22	7.14
2	Healthy weight	210	68.18
3	Over weight	37	12.02
4	Obese	39	12.66
Total		308	100.00
Average BMI = 16.14			

Table 2: Data Summary of Body-Mass Index 2022-23

No	Category	Frequency	Percentage
1	Under weight	12	4.09
2	Healthy weight	165	56.31
3	Over weight	58	19.80
4	Obese	58	19.80
Total		293	100.00
Average BMI = 18.65			

Based on the data presented in both Table 1 and Table 2, the average body-mass index of the sample population increased 2.51 points during the home-based learning terms. The percentage of students who were deemed to be ‘healthy weight’ dropped from 68.18% prior to home-based learning down to 56.31% of the sample population. During the years students spent doing home-based learning, the number of students who were overweight increased from 12.02% to 19.80%, and the number of obese students increased from 12.66% to 19.80%.

Therefore, in regards to the research question 1) What is the average body-mass index of international primary school students in Bangkok, Thailand; it can be noted that the average body-mass index increased from 16.14 to 18.65 during home-based learning.

Academic Achievement (Grade-Point Averages)

The academic achievement of the sample population is summarized in Tables 3 and 4.

Table 3: Data Summary of Grade-Point Averages 2019-20

No	Category	Frequency	Percentage
1	High achievers (Percentage of 80 up)	238	77.27
2	Average achievers (Percentage of 60 - 79)	64	20.78
3	Low achievers (Percentage of 59 down)	6	1.95
	Total	308	100.00
Average GPA = 85.06%			

Table 4: Data Summary of Grade-Point Averages 2022-23

No	Category	Frequency	Percentage
1	High achievers (Percentage of 80 up)	140	47.78
2	Average achievers (Percentage of 60 - 79)	117	39.93
3	Low achievers (Percentage of 59 down)	36	12.29
	Total	293	100.00
Average GPA = 76.42%			

Based on the data presented in both Table 3 and Table 4, the average GPA of the sample population decreased from 85.06% (GPA = 3.0) (high achievement) to 76.42% (GPA = 2.0) (average achievement) during the home-based learning terms. The percentage of students who were deemed to be 'high achievers' dropped from 77.27% prior to home-based learning down to 47.78% of the sample population. That is a 29.49% reduction in high achieving students during the home-based learning program. Although some of these high-achieving students became 'average achievers', resulting in an increase of average students from 20.78% to 39.93%, the percentage of low achieving students exponentially expanded from only 1.95% to 12.29% of the sample population.

Therefore, based on the data, it is evident that during home-based learning there was a 29.49% reduction in the number of high achieving students, while simultaneously the number of low achievers increased exponentially to represent 12.29% of the sample population. In regards to research question 2) What is the grade-point average of international primary school students in Bangkok, Thailand; we can determine that the average GPA of students decreased from a high achievement average of 85.06% (GPA = 3.0) to a standard average of 76.42% (GPA = 2.0) during home-based learning.

Chi-Square Test

In order to answer the research question 3) Is there a relationship between the body-mass index and achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand; and to validate the authenticity of the hypothesis of this research paper, a Chi-Square Test was conducted to determine what, if any, correlation there was between students' body-mass index and their cumulative grade-point average.

Table 5: Relationship between the body-mass index and achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand; Data 2019-20 (Pre-home-based learning)

No	Category	High achiever	Average achievers	Low achievers	Total achievers
1	Under weight	14	7	1	22
	Percentage	4.55%	2.27%	0.32%	7.14%
	Chi Square	68.833	34.000	-	157.300
	df	66	30	-	153
	Significance	0.382	0.281	-	0.389
2	Healthy weight	164	31	15	210
	Percentage	53.25%	10.06%	4.87%	68.18%
	Chi Square	484.235	341.979	4840235	1175.878
	df	522	338	522	1152
	Significance	0.880	0.429	0.880	0.306
3	Overweight	30	6	1	37
	Percentage	9.74%	1.95%	0.32%	12.01%
	Chi Square	168.167	12.000	-	226.625
	df	168	12	-	240
	Significance	0.482	0.446	-	0.723
4	Obese	30	8	1	39
	Percentage	9.74%	2.60%	0.32%	12.66%
	Chi Square	293.750	38.250	-	464.208
	df	288	35	-	462
	Significance	0.395	0.324	-	0.462
	Total	238	52	18	308
	Percentage	77.28%	16.88%	5.84%	100.00%
	Chi Square	1223.893	664.191	24.000	3061.516
	df	1254	675	20	3000
	Significance	0.723	0.609	0.242	0.213

Regarding Observed values as presented in Table 5, in the year 2019-20, most of the students were High Achiever students (238), there were 52 Average Achiever students, and there were only 18 Low Achiever students. For the Healthy weight group, most of the students were High Achievers students (164), there were 31 Average Achiever students, and there were only 15 Low Achiever students. For the Overweight group, most of the

students were High Achievers students (30), there were 6 Average Achiever students, and there was only one Low Achiever student. For the Obese group, most of the students were High Achiever students (30), there were 8 Average Achiever students, and there was only one Low Achiever student. As shown in Table 5, there was no relationship between the body-mass index and achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand; Data 2019-20 (Pre-home-based learning). The hypothesis was rejected.

Table 6: Relationship between the body-mass index and achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand; Data 2022-23 (Post-home-based Learning)

No	Category	High achiever	Average achievers	Low achievers	Total achievers
1	Under weight	5	5	2	12
	Percentage	1.71%	1.71%	0.68%	4.10%
	Chi Square	20.000	15.000	2.000	96.000
	df	16	12	1	88
	Significance	0.220	0.241	0.157	0.263
2	Healthy weight	83	64	18	165
	Percentage	28.33%	21.84%	6.14%	56.31%
	Chi Square	567.139	646.000	216.000	2463.041**
	df	555	666	204	2256
	Significance	0.351	0.704	0.269	0.001
3	Overweight	27	25	6	58
	Percentage	9.22%	8.53%	2.05%	19.80%
	Chi Square	204.375	229.167	24.000	912.372
	df	192	238	20	891
	Significance	0.257	0.648	0.242	0.302
4	Obese	25	23	10	58
	Percentage	8.53%	7.85%	3.42%	19.80%
	Chi Square	195.486	223.292	60.000	1194.236
	df	192	216	48	1152
	Significance	0.417	0.352	0.115	0.189

As shown in Table 6, there was no relationship between the body-mass index and achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand; Data 2022-23 (Post-home-based learning), except for healthy weight students, which was the only relationship shown in this study. Therefore, in regards to research question 3) Is there a relationship between the body-mass index and achievement of international primary school

students in Bangkok, Thailand; no relationship was found, except for the isolated group of healthy weight students post-home-based learning. The hypothesis was rejected.

The Guidelines on home-based learning for improving the Body-Mass Index and Academic Achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand composed of Part 1: Guidelines for Healthy and Underweight students, Part 2: Guidelines for Overweight students, and Part 3: Guidelines for Obese students. The researcher used a questionnaire given to three experts (an administrator, a teacher, and a parent, all with Master Degrees or higher in education) to ensure validity and reliability.

Table 7: Results of the Three Experts' Evaluation of the Guidelines for Enhancing Healthy Habits During Home-based Learning of international primary school students in Bangkok, Thailand

	The 1 st Expert	The 2 nd Expert	The 3 rd Expert	Total	Average	Level
Part 1: Introduction						
Background	5	5	4	14	4.67	Very good
Purpose	5	5	5	15	5.0	Very good
Part 2: Sections of Guidelines						
Guidelines of Healthy Weight Students	5	5	5	15	5.0	Very good
Guidelines of Overweight Students	4	5	5	14	4.67	Very good
Guidelines of Obese Students	4	5	5	14	4.67	Very good
General suggestion for All sections	4	5	5	14	4.67	Very good
Role of School Heads and Teachers	4	4	4	12	4.0	Good
Conclusion	5	5	5	15	5.0	Very good
Totals	36	39	38	113	37.67	
Average	4.5	4.88	4.75		4.71	Very good

As shown in Table 7, the average of the Results of the Three Experts' Evaluation of the Guidelines for Enhancing Healthy Habits During Home-based Learning of international primary school students in Bangkok, Thailand was suitable at the Very Good level (4.71).

SUMMARY AND CONCLUSION

Discussion

The researcher found that there was no relationship between the Body-Mass Index and Academic Achievement of international primary school students in Bangkok, Thailand in 2019-2020 and in 2022-2023. The hypothesis was rejected. This result related to some other educators' conclusions. Almarshad et al. (2020) concluded that weight did not show any influence on academic performance when the BMI alone was compared with the academic performance of the students for a short duration (one year). Ahmad et al. (2019) concluded that the academic performance, with Body Mass Index, has no significant relationship with each other. Alswat et al. (2017) stated that there was no correlation between Body Mass Index, waist circumference, and school performance. Students who achieved excellence in the overall grade are more likely to attend private school, live with well-educated parents, get optimal sleep hours per night, and they seldom eat outside the home. Additionally, U. Franz Atare & Nkangude A. T (2014) concluded that Body-Mass Index was not related to academic performance, so there was no basis to judge a student generally by body mass profile rather than conducive learning environment, and genetic endowments which continue to influence academic performance. These findings were in line with Muhammad et al. (2018) who revealed that there is a weak and negative correlation between BMI and the academic performance of female participants. Similarly, Anderson et al. (2017) demonstrated a significant negative correlation between BMI or obesity and academic performance. An observation by Bahammam et al. (2012) showed a lower obesity prevalence among excellent students rather than average ones. In addition, the present results are supported by the findings of Suraya et al. (2017), which stated that BMI is not related to academic performance.

The first research question addressed the problem of students' body-mass index and how it might have changed during home-based learning. During the two years of home-based learning, students' average body-mass index increased by 2.51 points. The percentage of students who were a 'healthy weight' prior to home-based learning decreased from 68.18% of the sample population down to 56.31% of the students. In regards to the data collected from the post home-based learning term, 19.80% of the sample population was considered obese with another 19.80% being identified as overweight. The number of students who were deemed to be an 'unhealthy weight' accounted for a nearly 39.6% of the sample population by the end of home-based learning. This ratio of 'healthy weight' to 'unhealthy weight' (60:40) far exceeds the data from CTN News (2020) that stated that 13.9% of Thai children between the ages of 6-14 are obese.

The second research question addressed the problem of the impact of home-based learning on students' academic achievement. Students' overall grade-point average dropped from a high-achiever score of 85.06% (GPA = 3.0) down to an average-achiever score of 76.42% (GPA = 2.0). This was the result of a nearly 30% reduction of high achieving students from the sample population during the two years of home-based learning. Even more concerning and noteworthy, was that the number of students deemed 'low-achievers' increased exponentially from 1.95% to represent 12.29% of the sample population. With a 30% reduction of high-achieving students and the number of low-achievers increasing exponentially, it is clearly evident that home-based learning over a two-year period had a negative impact on academic achievement.

The third research question addressed if there is a correlation between increased body-mass index and academic achievement. Despite no correlation being shown in this study (except for the ‘healthy weight’ group and academic achievement in the Post HBL survey), due to the wealth of other research that demonstrates a correlation between students’ body-mass index and their academic achievement, this study still produced valuable data by providing validation for the fourth research objective, which is to create guidelines for enhancing healthy habits during home-based learning.

Therefore, the fourth research question addressed the need for guidelines to be established to mitigate the risks to students’ physical health and mental well-being during prolonged periods of home-based learning. Over the years in Thailand, there have been several instances that required schools to close for prolonged periods, such as flooding, political upheavals (protests, coups, etc.), global pandemics, and natural disasters, all of which could occur at any time in the future, therefore justifying having an action plan in place for such incidents. Therefore, to address the fourth research objective of this study, the evidence has justified the need and the benefit of having guidelines and policies in place to protect and enhance students’ mental and physical health and well-being in the event of future home-based learning scenarios.

Conclusion

This study found that there was no relationship between the Body-Mass Index and Academic Achievement of international primary school students in Bangkok. However, there is validation to show that being overweight or obese can have direct physiological and psychological impacts on students’ academic performance. Being overweight or obese was shown to impair memory and reduce cognitive functioning (Carnell et al., 2012; Hoeman, 2007; Maayan et al., 2011; Lokken et al., 2009; Parisi, et al., 2010; Miller et al., 2009). Additionally, the impact of being obese and overweight can negatively affect students, both socioemotionally and psychologically, including their self-esteem, confidence, motivation, self-efficacy, and relationships with others (Perez-Lloret et al., 2013; Geier et al., 2007; Eisenberg & Aalsma, 2005; Falkner et al., 2001; Erickson et al., 2000). This provides further justification for the need to implement policies and guidelines to safeguard students mental and physical health. Therefore, the guidelines from this research were based on the analysis of the data, the genuine health risk to students, and the need to implement policies to safeguard students and ensure academic success regardless if students are learning at home or in school.

Recommendations

It is dangerous to assume that everything about home-based learning was flawless, or to assume that home-based learning is a thing of the past. In fact, due to the recent success of implementing home-based learning strategies, it is even more likely to be adapted in future scenarios, and therefore it is essential that we evaluate the impact, both positive and negative, to ensure better results for students’ physical and mental well-being.

For immediate action, this research could be used to conduct a rigorous evaluation of the home-based learning platforms, specifically to identify the significant reduction in students’ academic performance. Arguably, home-based learning is not ‘learning’ at all if students are not progressing academically. Identifying the cause and resolutions of the

negative impact on students' academic achievement is essential for future scenarios when home-based learning must be utilized.

Additionally, as opportunities present themselves, the Guidelines should be implemented to measure their effectiveness, identify areas of improvement, and provide amendments that are suitable for various contexts based on the culture, environment, and reasons for implementing home-based learning. More action research could be done to further develop the Guidelines.

For future studies, it is recommended to identify additional factors that may have a significant influence on students' body-mass index and academic achievement. However, this would likely require more qualitative research such as interviews, case-studies, and open-ended questionnaires, but would provide a deeper analysis of extenuating circumstances, such as individuals' socioeconomic status, underlying health issues, dietary restrictions, exercise routines, family's educational status, and environmental factors.

Additionally, future studies could narrow the scope to identify specific isolated groups and produce more tailored results. For example, would different guidelines be needed for boys instead of girls, or younger children versus adolescents, or for students with disabilities, or even for students in different cultural or ethnic groups.

Therefore, in conclusion, although this research helped to identify some of the genuine risks to students' physical health and mental well-being during prolonged home-based learning scenarios, it is just the first of many opportunities to use the recent global pandemic to identify the real impacts and weaknesses of home-based learning in order to be better prepared and have better policies and platforms in place when future lockdowns are required.

References

- Ahmad, D., Baig, I.A., & Munir, N. (2019). Relationship of self-esteem and body mass index with academic performance of postgraduate students in Pakistan. *Journal Human Ecology*. 66(1-3): 25-32 DOI: 10.31901/24566608.2019/66.1-3.3145.
- Almarshad F., & Bhilal, M. (2020). Does BMI affect academic performance? Study among undergraduate medical students of Saudi Arabia and India. *International Journal of Medical Research & Health Sciences*. 9(3): 64-73.
- Alswat, K.A., Al-shehri, A.D., Aljuaid, T.A., Alzaidi, B.A., & Alasmari, H.D. (2017). The association between body mass index and academic performance. *Saudi Medical Journal*. 38(2): 186-191. DOI: 10.15537/smj.2017.2.16320.
- Anderson, A.S. & Good, D.J. (2017). *Increased body weight affects academic performance in university students*. Prev. Med. Rep. 5, 220-223.
- BaHammam, A.S., Alaseem, A.M., Alzakri, A.A., Almeneessier, A.S. & Sharif, M.M. (2012). *The relationship between sleep and wake habits and academic performance in medical students: A cross-sectional study*. BMC Med. Educ. 12, 61.
- Brooke, H.L., Corder, K., Atkin, A.J., & Van Sluijs, E.M.F. (2014). A systematic literature review with meta-analyses of within-and between-day differences in objectively measured physical activity in school-aged children. *Sports Medicine*. 44, 1427-1438.

- Carnell, S., Gibson, C., Benson, L., Ochner, C.N., & Geliebter, A. (2012 Jan.). Neuroimaging and obesity: Current knowledge and future directions. *Obes Rev.* 13(1), 43-56.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2023, September 14). *BMI percentile calculator for child and teen*. <https://www.cdc.gov/healthyweight/bmi/calculator.html>
- Clough, P. (2019). The potential benefits and costs of participation in school sport: An extended cross-sectional study. *Physical Education Matters.* 3, 26-28.
- CTN News. (2020). *Trends show that the obesity rates in Thailand on the rise*. Chiang Rai Times. <https://www.chiangraitimes.com/health/trends-show-that-the-obesity-rates-in-thailand-on-the-rise/>
- Eisenberg, M.E., & Aalsma, M.C. (2005). Bullying and peer victimization: position paper of the Society for Adolescent Medicine. *Journal of Adolescent Health.* 36, 88-91.
- Erickson, S., Robinson, T., Haydel, F., & Killen, J. (2000). Are overweight children unhappy? *Arch Pediatric Adolescent Medicine.* 154, 931-5.
- Falkner, N.H., Neumark-Sztainer, D., Story, M., Jeffery, R.W., Beuhring, T., & Resnick, M.D. (2001). Social, educational, and psychological correlates of weight status in adolescents. *Obes Res.* 9, 32-42.
- Geier, A.B., Foster, G.D., Womble, L.G., McLaughlin, J., Borradaile, K.E., Nachmani, J., et al. (2007). The relationship between relative weight and school attendance among elementary schoolchildren. *Obesity (Silver Spring).* 15, 2157-2161.
- Hoeman, L.D. (2007). The obese teen: the neuroendocrine connection. *Am Journal Nursing.* 107(2), 40-8.
- Hsu, A. S., Chen, C., & Greenberger, E. (2019). Parental warmth moderates the association between BMI trajectories and academic achievement. *Journal Early Adolescence.* 39, 371-394. DOI: 10.1177/ 0272431618757677.
- Jiayi, W., & Haosheng, Y. (2018). Physical activity and academic performance: insights from embodied cognition. *Psychology Explorer.* 38, 492-496.
- Li, X. (1995). A study of intelligence and personality in children with simple obesity. *International Journal Obesity.* 19, 355-7.
- Lokken, K.L., Boeka, A.G., Austin, H.M., Gunstad, J., & Harmon, C.M. (2009). Evidence of executive dysfunction in extremely obese adolescents: a pilot study. *Surg Obes Relat Dis.* 5(5), 547-52.
- Lv, B., Lv, L., Bai, C., & Luo, L. (2020). Body mass index and academic achievement in Chinese elementary students: the mediating role of peer acceptance. *Child Youth Serv. Rev.* 108, 104593. DOI: 10.1016/j.childyouth.2019.104593.
- Maayan, L., Hoogendoorn, C., Sweat, V., & Convit, A. (2011 Jul). Disinhibited eating in obese adolescents is associated with orbitofrontal volume reductions and executive dysfunction. *Obesity (Silver Spring).* 19(7), 1382-7.
- McCoach, D. B., Yu, H., Gottfried, A.W., & Gottfried, A. E. (2017). Developing talents: a longitudinal examination of intellectual ability and academic achievement. *High Abil. Stud.* 28, 7-28. DOI: 10.1080/13598139.2017.1298996.

- Miguelles, J. H., Cadenas-Sanchez, C., Esteban-Cornejo, I., Mora-Gonzalez, J., Rodriguez-Ayllon, M., Solis- Urra, P., et al. (2021). Associations of sleep with gray matter volume and their implications for academic achievement, executive function and intelligence in children with overweight/obesity. *Pediatric Obesity*. 16, e12707. DOI: 10.1111/ijpo.12707.
- Miller, J.L., Couch, J., Schwenk, K., Long, M., Towler, S., Theriaque, D.W., et al. (2009). Early childhood obesity is associated with compromised cerebellar development. *Develop Neuropsychology*. 34(3), 272-83.
- Mo-suwan, L., Lebel, L., Puetpaiboon, A., & Junjana, C. (1999). School performance and weight status of children and young adolescents in a transitional society in Thailand. *Int J Obes Relat Metab Disord*. 23, 272-7.
- Muhammad, M., Umar, A.A., & Atiku, I. (2018). A relationship between body mass index and academic performance among students of basic medical sciences Bayero University, Kano, Nigeria. *Dutse J. Pure Appl. Sci*. 4, 349-359.
- Parisi, P., Verrotti, A., Paolino, M.C., Miano, S., Urbano, A., Bernabucci, M., et al. (2010 Nov). Cognitive profile, parental education and BMI in children: reflections on common neuroendocrinobiological roots. *Journal Pediatric Endocrinol Metabolism*. 23(11), 1133-41.
- Perez-Lloret, S., Videla, A. J., Richaudeau, A., Vigo, D., Rossi, M., Cardinali, D. P., & Perez-Chada, D. (2013). A multi-step pathway connecting short sleep duration to daytime somnolence, reduced attention, and poor academic performance: an exploratory cross- sectional study in teenagers. *JJ Clin Sleep Med*. 9: 469-473.
- Sallis, J.F., McKenzie, T.L., Kolody, B., Lewis, M., Marshal, S. & Rosengard, P. (1990). Effects of health-related physical education on academic achievement: Project SPARK. *Research Quarterly for Exercise and Sport*. 70, 127-134.
- Shi, Y., Yu, H., Di, S. & Ma, C. (2022 Feb). Body mass index and academic achievement among Chinese secondary school students: The mediating effect of inhibitory control and the moderating effect of social support. *Frontiers in Psychology*. 13, 1-14. www.frontiersin.org
- Suraya, F., Meo, S., Almubarak, Z., & Alqaseem, Y. (2017). Effect of obesity on academic grades among Saudi female medical students at College of Medicine, King Saud University: Pilot study. *J. Pak. Med. Assoc*. 67, 1266-1269.
- Tobin, K.J. (2013). Fast-food consumption and educational test scores in the USA. *Child Care Health Development*. 39, 118-124.
- U. Franz A., & Nkangude A. T. (2014 Jan). Body mass index (BMI) and academic performance of undergraduate students. *Asian Journal of Management Sciences & Education*. 3(1).
- Ye, H., Zeng, H., & Yang, W. (2019). Enactive cognition: theoretical rationale and practical approach. *Acta Psychology Sin*. 51, 1270-1280. DOI: 10.3724/SP.J.1041.2019.01270.

HRD JOURNAL

Volume 15, Number 2, December 2024

Editorial

Paratchanun Charoenarpornwattana

Articles

การพัฒนาการอบรมออนไลน์ด้วยโมบายแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการให้คำแนะนำเชิงบวกของหัวหน้างาน

ศิริกานต์ ผ่องสุข, บุญรัตน์ แผลงศรี

การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามแนวคิดการจัดการศึกษาทางเลือกของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

ภัทรมนัส ศรีตระกูล

การบริหารสถานศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบ้านไร่ไทรท่าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ณัฐกานต์ โกจันทิก, ปุณณัฐ มาเชค, สุเมธ งามนกนก, สมพงษ์ ปั่นหุ่น

การพัฒนาขอบข่ายงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ชุนวัฒน์ ปุ่บบางกระดี, วิชัย สีสุด, สุกัญญา แซ่ม้อย, รักจิต สุทธิพงษ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1

เมธาวี กาญจนศรี, ประยูร อิมสวัสดิ์, สุเมธ งามนกนก

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของศูนย์คอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา

กรณีศึกษา: จังหวัดพิษณุโลก

พิชญภา ยวงสร้อย

Guidelines on Home-Based Learning for Improving the Body-Mass Index and Achievement of International Primary School Students in Bangkok, Thailand

Adam S. Buchanan, Montien Chomdokmai